

Službeni list

Europske unije

C 19

Hrvatsko izdanje

Informacije i objave

Svezak 58.

21. siječnja 2015.

Sadržaj

I. Rezolucije, preporuke i mišljenja

REZOLUCIJE

Odbor regija

109. plenarno zasjedanje, 3. – 4. prosinca 2014.

2015/C 019/01	Rezolucija Odbora regija o komunikaciji Europske komisije „Plan ulaganja za Europu”	1
---------------	---	---

MIŠLJENJA

Odbor regija

109. plenarno zasjedanje, 3. – 4. prosinca 2014.

2015/C 019/02	Mišljenje Odbora regija – Poticanje kvalitete javne potrošnje na područjima koja podliježu mjerama EU-a	4
2015/C 019/03	Mišljenje Odbora regija – Šesto izvješće o gospodarskoj, socijalnoj i teritorijalnoj koheziji.	9
2015/C 019/04	Mišljenje Odbora regija – Paket o industrijskoj politici	15
2015/C 019/05	Mišljenja Odbora regija – Inovacije u plavom gospodarstvu: korištenje potencijala naših mora i oceana za radna mjesta i rast	24
2015/C 019/06	Mišljenje Odbora regija – Učinkoviti, pristupačni i otporni zdravstveni sustavi	28
2015/C 019/07	Mišljenje Odbora regija – Makroregionalna strategija Europske unije za Alpe	32
2015/C 019/08	Mišljenje Odbora regija – Usluge informiranja, planiranja i izdavanja karata za multimodalna putovanja	36
2015/C 019/09	Mišljenje Odbora regija – Ponovno povezivanje Europe s građanima – učestalija i bolja komunikacija na lokalnoj razini	40

2015/C 019/10	Mišljenje Odbora regija – Susjedstvo na raskrižju: Provedba europske politike susjedstva tijekom 2013. g.	45
2015/C 019/11	Mišljenje Odbora regija – Okvir EU-a za kvalitetu predviđanja promjena i restrukturiranja	50
2015/C 019/12	Mišljenje Odbora regija – Naponi da se promiče prava solidarnost u stvarnoj europskoj migracijskoj politici	54
2015/C 019/13	Mišljenje Odbora regija – Važnost međusobno povezaniye Europe, s naglaskom na potencijal sektora IKT-a kao izvora rasta	59
2015/C 019/14	Mišljenje Odbora regija – Politika interneta i upravljanje internetom	65
2015/C 019/15	Mišljenje Odbora regija – Europski film u digitalnom dobu	70
2015/C 019/16	Mišljenje Odbora regija – Priznavanje vještina i sposobnosti stečenih izvanškolskim i neformalnim učenjem	75
2015/C 019/17	Mišljenje Odbora regija – Mobilno zdravstvo.	80

III. Pripremni akti

ODBOR REGIJA

2015/C 019/18	Mišljenje Odbora regija – Paket mjera za ekološku proizvodnju	84
---------------	---	----

I.

(Rezolucije, preporuke i mišljenja)

REZOLUCIJE

ODBOR REGIJA

109. PLENARNO ZASJEDANJE, 3. – 4. PROSINCA 2014.

Rezolucija Odbora regija o komunikaciji Europske komisije „Plan ulaganja za Europu”

(2015/C 019/01)

ODBOR REGIJA

s obzirom na Komunikaciju Europske komisije o 'Planu ulaganja za Europu':

1. pozdravlja činjenicu da je nova Komisija stavila ulaganja u rast i radna mjesta u središte svog programa i naglašava spremnost Odbora regija da surađuje s institucijama Europske unije, a osobito s Europskom komisijom i Europskom investicijskom bankom, u cilju osiguravanja nužne političke odgovornosti za uspjeh plana koji se temelji na kombinaciji pojačanih ulaganja i strukturnih reformi;
2. pozdravlja činjenicu da predloženi plan ulaganja prepoznaje ulogu koju će imati lokalne i regionalne vlasti u poticanju ulaganja za radna mjesta i rast s obzirom na to da su podnacionalne uprave 2013. godine provele oko 55 % ukupnih javnih ulaganja u 28 država članica EU-a ⁽¹⁾;
3. pozdravlja činjenicu da Europska komisija uviđa da su trenutačna ulaganja znatno niža od potrebnih, pri čemu je trenutačna razina ulaganja 230 do 370 milijardi eura godišnje ispod prosjeka;
4. naglašava da bi plan ulaganja trebao biti početna točka za širu strategiju ulaganja EU-a, koja bi bila usko povezana s revizijom strategije Europa 2020. i povezana s otklanjanjem regulatornih opterećenja;
5. predlaže da bi se stopa ulaganja u svakoj državi članici trebala koristiti kao kriterij za makroekonomski nadzor;

Mobilizacija financijskih sredstava u cilju poticanja ulaganja na razini EU-a, kao i nacionalnoj i regionalnoj razini

6. naglašava da javna ulaganja moraju biti usklađena s održivošću javnog duga; ističe da kvalitetna javna ulaganja predstavljaju poticaj, a često i preduvjet, za privatna ulaganja te da bi njihovo ponovno pokretanje trebalo imati za cilj ostvarivanje rezultata koji bi osigurali smanjenje duga u odnosu na BDP;
7. apelira na države članice te regionalne i lokalne vlasti da se na pozitivan način odazovu pozivu na dobrovoljno sudjelovanje u Europskom fondu za strateška ulaganja;
8. podržava prijedlog Komisije da se javna ulaganja koja podupiru projekte u sklopu Europskog fonda za strateška ulaganja isključe iz izračuna deficita u okviru Pakta o stabilnosti i rastu;

⁽¹⁾ Šesto izvješće o gospodarskoj, socijalnoj i teritorijalnoj koheziji: ulaganje u radna mjesta i rast – COMM473-2014.

9. smatra da je to isključenje u skladu sa zahtjevom Odbora regija da se nacionalno sufinanciranje europskih strukturnih i investicijskih fondova isključi iz izračuna deficita u okviru Pakta o stabilnosti i rastu te stoga traži od Europske komisije da procijeni izvodivost tog zahtjeva;
10. slaže se s procjenom Komisije da bez financijskog sudjelovanja regionalnih vlasti usmjerenog na projekte plan ulaganja neće postići odgovarajući učinak poluge u stvarnom gospodarstvu;
11. smatra da je mogućnost postizanja predviđenog multiplikacijskog učinka od 1:15 u cijelom EU-u upitna ako se uzme u obzir da neke manje razvijene regije nemaju snažan privatni sektor koji bi mogao osigurati dodatno financiranje projekata;
12. pozdravlja najavu Komisije da će novi Europski fond za strateška ulaganja biti uspostavljen kao dodatak europskim strukturnim i investicijskim fondovima; naglašava da se mora izbjeći bilo kakvo preklapanje tih dvaju fondova i traži pojašnjenja u vezi s njihovom komplementarnošću, uključujući korištenje financijskih instrumenata;
13. traži omogućavanje pristupa malim projektima koji doprinose otvaranju radnih mjesta na lokalnoj razini i naglašava potrebu za uravnoteženim planom ulaganja za gradska i ruralna područja;
14. naglašava da ovaj paket ne smije imati negativan utjecaj na projekte koji su već pokrenuti ili su u fazi planiranja u sklopu postojećih programa COSME i Obzor 2020.;
15. smatra da se ubrizgavanje kapitala ne bi smjelo usredotočiti samo na kvantitativnu multiplikaciju u općem smislu već također i na kvalitetna ulaganja na poljima poput obrazovanja, izobrazbe, istraživanja, prometa, infrastrukture, zdravlja, učinkovitosti energije i održivog razvoja koja povećavaju potencijal za rast;

Lokalne i regionalne vlasti kao ključni igrači u pronalaženju sredstava za ključne investicijske projekte

16. pozdravlja namjeru Komisije da surađuje sa svim javnim i privatnim dionicima na regionalnoj razini kako bi se olakšalo provođenje ključnih investicijskih projekata te im se osigurao pristup odgovarajućim izvorima financiranja; ističe da javno-privatna partnerstva mogu osigurati konkurentnost, ali moraju imati jasno definirana područja i dogovorene ciljeve; poziva Komisiju da obaveže države članice na transparentnost u odabiru projekata te da u taj postupak uključe regionalne i lokalne vlasti;
17. naglašava da je u provedbi paketa ulaganja nužan snažniji angažman nacionalnih i regionalnih razvojnih banaka;
18. predlaže da se pri ocjeni predviđenih investicijskih projekata u obzir uzmu načela OECD-a za javna ulaganja;
19. podupire ideju o jedinstvenom savjetodavnom centru za ulaganja kako bi osiguralo postavljanje europskih prioriteta; naglašava sposobnost lokalnih i regionalnih vlasti da služe kao poveznica prema promotorima projekata, ulagačima i javnim upravljačkim tijelima kako bi se olakšala provedba ključnih investicijskih projekata i osiguralo da pravi projekti dobiju pristup odgovarajućim izvorima financiranja;
20. pozdravlja inicijativu sadržanu u planu da se podupre financiranje rizika malih i srednjih poduzeća (MSP-a); međutim, budući da je poznato da su MSP-ovi najosjetljivija poduzeća u vremenima gospodarske i financijske nestabilnosti, potporu bi u cijelosti trebala garantirati Europska investicijska banka i ona se ne bi trebala davati po tržišnoj cijeni; naglašava da potpora za financiranje rizika mora biti dostupna i malim i mikropoduzećima te izražava zabrinutost da bi široka definicija srednje kapitaliziranih poduzeća mogla rezultirati time da uglavnom veća srednje kapitalizirana poduzeća imaju koristi od te potpore;
21. podupire inicijativu da se na regionalnoj razini organiziraju radionice pod nazivom 'Ulaganje u Europu' te potvrđuje svoju spremnost da svojom stručnošću pridonese njihovom uspjehu;

Učinkovitije okruženje za tijela javne uprave u provedbi ulaganja

22. naglašava da su kapacitet i kvaliteta lokalne i javne uprave za prepoznavanje i pripremu odgovarajućih projekata često najveći problem za veće privatne investicije; ističe da bi lokalne i regionalne vlasti u fazi provedbe plana mogle biti izložene dodatnim financijskim administrativnim opterećenjima; naglašava važnost suradnje s lokalnim i regionalnim vlastima u otkrivanju regulatornih i neregulatornih prepreka s obzirom na to da lokalne i regionalne vlasti provode oko 70 % odluka EU-a;

23. stoga naglašava da je potrebno više ciljane tehničke pomoći kojom bi se podupirao administrativni kapacitet podnacionalnih javnih uprava za učinkovito nošenje sa strukturnim reformama kojima je cilj poboljšanje ulagačkog okruženja;

24. poziva da se postupci pojednostave, što bi omogućilo pravovremeno odobravanje projekata kako bi se izbjeglo kašnjenje u provedbi plana;

25. dijeli stav da će učinkovito i pravovremeno uvrštavanje pravila o javnoj nabavi EU-a u nacionalne propise, uključujući ona o inovativnim partnerstvima i promicanju alata za e-javnu nabavu, poboljšati uvjete za ulaganja; u tom smislu naglašava da mnoga ugovorna tijela trenutno nemaju tehničke mogućnosti za procesuiranje elektroničkih faktura te bi stoga određene države članice morale usmjeriti svoje aktivnosti na razvoj prikladnih informatičkih sustava i pronalaženje rješenja za taj nedostatak;

26. obvezuje se da će dati svoj doprinos nacrtu uredbe o provedbi plana ulaganja koji bi Komisija trebala usvojiti u siječnju 2015. godine;

27. nalaže svom predsjedniku da preda ovu rezoluciju Europskom parlamentu, Vijeću, Europskoj komisiji kao i predsjedniku Europskog vijeća.

Bruxelles, 4. prosinca 2014.

*Predsjednik
Odbora regija*

Michel LEBRUN

MIŠLJENJA

ODBOR REGIJA

109. PLENARNO ZASJEDANJE, 3. – 4. PROSINCA 2014.

Mišljenje Odbora regija – Poticanje kvalitete javne potrošnje na područjima koja podliježu mjerama EU-a

(2015/C 019/02)

Izvjestiteljica Catuscia MARINI (IT/PES), predsjednica regije Umbrija
Referentni dokument

I. OPĆE NAPOMENE

ODBOR REGIJA

1. naglašava da se uvjeti financiranja realnog gospodarstva iz temelja mijenjaju zbog tekuće financijske, gospodarske i socijalne krize. U tom kontekstu podrška dugoročnim javnim i privatnim ulaganjima postaje sve važnija. Javna ulaganja ne moraju biti samo poticaj za privatna ulaganja, već i njihov preduvjet, budući da mogu biti od pomoći u uspostavljanju odgovarajućih strukturnih uvjeta koji omogućavaju funkcioniranje gospodarstva u određenoj regiji i djelovati protuciklički u vrijeme loših gospodarskih uvjeta. Osim upotpunjavanja privatnih ulaganja, javna ulaganja mogu biti od koristi i u provedbi ciljeva od općeg interesa na područjima poput obrazovanja, obuke, istraživanja, infrastrukture, zdravstva, okoliša itd. na kojima je potrebno javno djelovanje zato što šira društvena korist ne odgovara mehanizmima privatnog ulaganja;

2. primjećuje da, dok izravna ulaganja širom svijeta rastu stopom od gotovo 10 posto ⁽¹⁾, privatna ulaganja u Europskoj uniji opadaju. Istodobno, trenutačno iznimno niske realne kamatne stope u dovoljnoj mjeri ne potiču privatni sektor da pruži podršku kratkoročnim javnim ulaganjima. Stoga je važno stvoriti povoljne uvjete za poticanje privatnih ulaganja, istodobno povećavajući razinu, kvalitetu i učinkovitost javnih ulaganja kako bi se javnom potražnjom kompenzirao nedostatak privatne potražnje;

3. Ističe da, prema MMF-ovoj publikaciji Svjetski gospodarski izgledi iz listopada 2014. ⁽²⁾, „za gospodarstva s jasno identificiranim infrastrukturnim potrebama i učinkovitim postupcima javnog ulaganja te gdje su u tijeku gospodarsko zatišje i monetarna prilagodba, postoje snažni argumenti za povećanje ulaganja u javne infrastrukture”.

4. naglašava da su se između 2008. i 2013. godine javna ulaganja u Europskoj uniji u realnim okvirima smanjila za 20 %. Primjećuje da je potrošnja na području javnih ulaganja već i prije krize bila preniska i da se ta situacija u međuvremenu znatno pogoršala. Za vrijeme krize javna ulaganja bila su dodatno ograničena javnom intervencijom za dokapitalizaciju banaka, koje su se ponajviše morale suočiti s posljedicama prekomjernih privatnih ulaganja u nekretnine u nekim državama europa područja. Prema posljednjim Komisijinim predviđanjima za 2013. i 2014. godinu, javna ulaganja u državama EU-27 doseći će 2014. godine najnižu razinu u povijesti, što se u privatnom sektoru dogodilo već 2013. godine ⁽³⁾;

⁽¹⁾ Vidjeti izvještaj Ujedinjenih naroda o globalnim ulaganjima za 2014. godinu, 24. lipnja 2014., http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2014_en.pdf

⁽²⁾ <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2014/02/pdf/c3.pdf>

⁽³⁾ Vidjeti 6. izvješće o koheziji, str. 142.

5. stoga podržava sve veći konsenzus o tome da će Europi biti nemoguće ponovo uspostaviti održivi rast bez poticanja onih ulaganja koja takvom rastu pogoduju ⁽⁴⁾. Poticanje ulaganja koja pogoduju rastu od ključne je važnosti jer, za razliku od drugih vrsta rashoda, poput javne potrošnje, socijalnih transfera, smanjenja PDV-a ili povećanih socijalnih doprinosa zaposlenika, ima najviši fiskalni multiplikacijski učinak, tj. inducirani učinak na realni rast BDP-a ⁽⁵⁾;

6. Upućuje na rizik od toga da kontinuirano niska razina kvalitetnih javnih ulaganja dodatno poveća podjele u pogledu kohezije i usklađenosti koje su analizirane u 6. izvješću o koheziji Europske komisije;

7. međutim, ukazuje na činjenicu da visoka razina zaduženosti pojedinih država članica, kao i krizom izazvano povećanje izdataka za socijalne usluge i prijenos kapitala u poduzeća, smanjuju manevarski prostor za poduzimanje fiskalnih mjera u vezi s javnim ulaganjima;

8. primjećuje da se sastav javnih rashoda u mnogim državama članicama znatno promijenio uslijed slabljenja javnih financija i mjera fiskalne konsolidacije primjenjivanih od kraja 2010. godine. U sklopu mjera fiskalne konsolidacije smanjeni su naročito, i nesrazmjerno, troškovi koji pogoduju rastu, te su između 2008. i 2012. godine u državama EU-27 pali sa 36,7 % na 35,6 % ⁽⁶⁾;

9. ponavlja da podnacionalne vlasti igraju ključnu ulogu u javnim ulaganjima budući da su 2013. godine u državama EU-28 bile odgovorne za oko 55 % ukupnih javnih ulaganja. Međutim, udio ulaganja podnacionalnih vlasti spustio se s 2,2 % BDP-a EU-27 u 1995. godini na 1,8 % u 2013., pri čemu su ulaganja realno u neprekidnom padu od 2010. godine ⁽⁷⁾. Taj pad velikim se dijelom može pripisati pogoršanju uvjeta posuđivanja. Uvođenje pravila o posuđivanju za podnacionalne vlasti ili pooštavanje onih pravila koja su već u upotrebi kao dio mjera fiskalne konsolidacije u mnogim je zemljama članicama OECD-a često nužno radi ograničenja javnog duga, ali istodobno dovodi do dodatnog smanjenja njihove sposobnosti ulaganja;

10. naglašava da su države članice, u skladu s Protokolom 12. Ugovora o funkcioniranju europske unije (UFEU), odgovorne za deficit opće uprave, što uključuje sve razine upravljanja. Istodobno, međutim, učinak fiskalnih pravila EU-a na europske lokalne i regionalne vlasti jako se razlikuje. On ovisi o: i) tome kako su države članice prenijele fiskalna pravila EU-a u nacionalno zakonodavstvo, ii) razini fiskalne decentralizacije u svakoj pojedinoj državi članici, iii) razini nadležnosti lokalnih i regionalnih vlasti i iv) financijskoj situaciji lokalnih i regionalnih vlasti koja se može u velikoj mjeri razlikovati čak i unutar država članica;

11. naglašava da, iako je makroekonomskim uvjetima postavljenim u Paktu o rastu i stabilnosti indirektno definirano da kod javnih ulaganja deficit mora biti ispod 3 %, a javni dug ispod 60 % BDP-a, ugovori EU-a javna ulaganja konkretno spominju samo u kontekstu postupka prekomjernog deficita u kojem se ne radi razlika između različitih vrsta izdataka. Dapače, u članku 126. stavku 3. UFEU-a stoji da izvješće koje prethodi pokretanju postupka u slučaju prekomjernog deficita „vodi računa o tome je li državni deficit veći od državnih investicijskih izdataka i uzima u obzir sve ostale odgovarajuće čimbenike”. Popis odgovarajućih čimbenika povezanih s tim postupkom uključuje „kretanja u primarnim izdacima, kako tekućim tako i kapitalnim... provedbu politika u kontekstu strategije zajedničkog rasta Unije te cjelokupnu kvalitetu javnih financija”.

⁽⁴⁾ Za definiciju troškova koji pogoduju rastu, vidjeti: Europska komisija, Kvaliteta javnih rashoda (2012).

⁽⁵⁾ Vidjeti: Sažetak politike Centra za istraživanje CEPIL br. 4., srpanj 2014.: *A new Architecture for Public Investment in Europe* (Nova arhitektura za javna ulaganja u Europi), autori: Natacha Valla, Thomas Brand i Sébastien Doisy, str. 4.

⁽⁶⁾ Vidjeti 6. izvješće o koheziji, str. 142.

⁽⁷⁾ Vidjeti 6. izvješće o koheziji, str. 144.

12. ističe da do sada nije osmišljena nikakva EU-ova strategija javnog ulaganja i da se Europska komisija većim dijelom ograničila na izdavanje neobvezujućih preporuka državama članicama: „Vjerodostojna konsolidacija koja pogoduje rastu i povećava učinkovitost porezne strukture kao i kvalitetu javne potrošnje dodatno će potaknuti rast. [...] Države članice naročito bi se trebale truditi da održe odgovarajuću brzinu fiskalne konsolidacije uz istodobno očuvanje ulaganja namijenjenih postizanju ciljeva strategije Europa 2020. za rast i radna mjesta”⁽⁸⁾. Ta je preporuka detaljnije pojašnjena u Godišnjem pregledu rasta za 2013. godinu, gdje je naglašeno da „gdje je moguće, treba ojačati ulaganja u obrazovanje, istraživanje, inovacije i energiju i dati im prednost, dok istodobno treba osigurati učinkovitost takvih rashoda[...]”; i gdje se insistira na tome da bi se sve europske strategije trebale strogo pridržavati načela supsidijarnosti.

13. međutim, pozdravlja to što su u preporukama za pojedine države za 2014. godinu jače naglašene dugoročne mjere za poticanje rasta i prihvaća da bi, u rebalansiranoj kombinaciji politika, kratkoročne mjere fiskalne konsolidacije trebalo nadopuniti dugoročnim ulaganjem u rast i radna mjesta. U preporukama za pojedine države često se spominju istraživanje i inovacije, znanje, obrazovanje, pristup MSP-a tržištu (13 država), energetski sektor (12 država) te prijevoz i širokopojasna infrastruktura (8 država)⁽⁹⁾;

14. podsjeća da u Paktu za rast i zapošljavanje koji su čelnici država i vlada usvojili 28. i 29. lipnja 2012. stoji da „osobitu pozornost treba obratiti ulaganju u područjima usmjerenima na budućnost koja su izravno povezana s potencijalom rasta gospodarstva i osiguravanju održivosti mirovinskih sustava. Komisija prati učinak strogih proračunskih ograničenja javne potrošnje za povećanje rasta te ograničenja javnog ulaganja. Podnijet će izvješće o kvaliteti javne potrošnje i okvirima mogućeg djelovanja unutar granica EU-a i nacionalnih fiskalnih okvira.”. Na taj nalog Europska komisija reagirala je vrlo teoretskim očitovanjem, koje niti je imalo pravi pravni status niti je sadržavalo bilo kakve političke preporuke⁽¹⁰⁾;

15. smatra da se nije slijedila preporuka sadržana u zaključcima Europskog vijeća iz prosinca 2012. da se „(iskoriste) mogućnosti koje nudi postojeći fiskalni okvir EU-a za uravnoteženje potreba produktivnih javnih ulaganja s ciljevima fiskalne discipline [...] u preventivnom dijelu Pakta o stabilnosti i rastu”⁽¹¹⁾, ali da je ona još uvijek vrlo aktualna, kao što je 22. kolovoza 2014. naglasio predsjednik Europske središnje banke kad je rekao: „Od 2010. godine, europodručje trpi posljedice manje raspoložive i manje učinkovite fiskalne politike, naročito u usporedbi s drugim velikim i naprednim gospodarstvima [...] za opće političko stanje bilo bi korisno kad bi fiskalna politika igrala važniju ulogu uz monetarnu politiku i ja vjerujem da je to izvedivo, pri čemu treba u obzir uzeti naše specifične početne uvjete i pravna ograničenja.”;

16. podsjeća da je, privremeno i u izuzetnim slučajevima, definiranim u Uredbi 1177/2011, dozvoljena fleksibilnost u provedbi Pakta o stabilnosti i rastu i da, prema Komisijinoj vlastitoj procjeni, „fiskalni okvir EU-a nudi dovoljno prostora da se priznanje potrebe za uspješnim javnim ulaganjima uskladi s ciljevima fiskalne discipline”⁽¹²⁾.

II. PREPORUKE O POLITIKAMA

17. pozivajući se na zaključke Europskog vijeća od 27. lipnja 2014., u kojima je potvrđeno da „... Unija treba poduzeti hrabre korake za poticanje rasta, povećanje ulaganja, stvaranje većeg broja i boljih radnih mjesta te poticanje reformi za konkurentnost” i da „to također zahtijeva optimalno iskorištavanje fleksibilnosti koja je ugrađena u postojeća pravila Pakta o stabilnosti i rastu”, traži od Komisije da objavi komunikaciju o tome kako namjerava na fleksibilniji način primijeniti pravila Pakta o stabilnosti i rastu kako bi potakla javna ulaganja potrebna za jačanje gospodarskog rasta;

18. podsjeća da je, kako bi se omogućila odgovarajuća i održiva razina neto javnog ulaganja, važno vlade spriječiti da, prilikom ispunjavanja uvjeta fiskalne prilagodbe, počnu smanjivati potrošnju na ulaganja. Ustvari, iskustvo pokazuje da su vlade u vrijeme najveće krize odlučile umjesto tekuće potrošnje smanjiti ulaganja. poznato je da su ulaganja važan poticaj za učinkovito strukturno djelovanje europskih regija i gradova korisnika europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESI) te da bi bez tog poticaja bilo nemoguće jamčiti njihovu aktivnu i participativnu ulogu u strategiji Europa 2020;

⁽⁸⁾ Komunikacija Komisije: *A Blueprint for a deep and genuine EMU- launching a European debate* („Nacrt za čvrstu i stvarnu ekonomsku i monetarnu uniju – pokretanje rasprave na europskoj razini”) COM(2012) 0777 final, 30.11.2012., točka 3.1.6.

⁽⁹⁾ Vidjeti: OR-ova analiza preporuka za pojedine države za 2014. godinu, srpanj 2014.

⁽¹⁰⁾ http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/occasional_paper/2012/pdf/ocp125_en.pdf

⁽¹¹⁾ Zaključci Europskog vijeća od 14. prosinca 2012. o dovršenju EMU-a, točka 2.

⁽¹²⁾ Europska komisija, Kvaliteta javnih rashoda, str. 31.

19. ponovo izjavljuje da podržava poziv Europskog parlamenta za izuzeće nacionalnog sufinanciranja ulaganja koje EU financijski podržava u skladu sa sporazumima o partnerstvu te u tom kontekstu traži da investicije lokalnih i regionalnih vlasti u okviru strukturnih fondova i Kohezijskog fonda budu izuzete iz odredbi Pakta o stabilnosti i rastu; međutim, također ističe da sve razine vlasti moraju nastojati ograničiti svoj javni dug kako bi budućim generacijama smanjile teret;

20. izražava zabrinutost zbog toga što nova Eurostatova računovodstvena norma ESA 2010, koja će se početi primjenjivati od rujna 2014., ne pravi razliku između izdatka i investicije. Osim toga, prijenos tih normi u nacionalno zakonodavstvo u nekim državama članicama podrazumijeva da će lokalne i regionalne vlasti biti dužne primjenjivati maksimalne gornje granice za ulaganja po godini i po glavi stanovnika. U nekim državama članicama te gornje granice onemogućavaju lokalne i regionalne vlasti da sufinanciraju projekte ESIF-a. Te granice također sprečavaju one lokalne i regionalne vlasti koje imaju financijskih sredstava u pričuvi da pokreću značajne ulagačke projekte neovisno o ESIF-u. Stoga traži da Europska komisija podnese izvješće o provedbi norme ESA 2010.

21. naglašava da bi isključivanje sufinanciranja iz izračuna deficita bilo od velike važnosti za ubrzanje i pojednostavljivanje postupka provedbe europskih programa. Također naglašava da bi takvo isključivanje bilo od velike važnosti i za one države članice koje su najviše pogođene krizom i koje su primile financijsku pomoć u sklopu programa Mehanizma za platnu bilancu za države koje nisu u europodručju (Rumunjsku, Latviju i Mađarsku) ili iz Europskog financijskog stabilizacijskog mehanizma za države europodručja (Grčku, Irsku i Portugal) i u kojima je nacionalna stopa sufinanciranja strukturnih fondova snižena od 2011. godine. Isključivanjem stope sufinanciranja iz izračuna deficita ujedno bi se osiguralo lakši pristup sufinanciranju lokalnih i regionalnih vlasti i njegov veći opseg, što bi, pak, omogućilo širenje fondova EU-a na više projekata i time povećalo njihov učinak i potaklo kvalitetna javna ulaganja;

22. budući da su javna ulaganja EU-a u okviru kohezijske politike već određena uzimanjem u obzir razlika u kvaliteti javnih ulaganja u skladu s načelom tematske koncentracije (namjena sredstava u Strategiji EU 2020.), pita Europsku komisiju zašto EU ne bi razmotrila mogućnost primjene kriterija ocjenjivanja sličnih onima za razmatranje nacionalne javne potrošnje

23. poziva Europsku komisiju da predstavi Bijelu knjigu u kojoj će na razini EU-a prikazati tipologiju kvalitete javnih ulaganja u izračunu javnih rashoda, prema njihovim dugoročnim učincima. S vremenom bi ta tipologija mogla dovesti do ponderiranog razmatranja kvalitete javnih ulaganja u izračunu proračunskog deficita i/ili kvalitetnijeg razmatranja tekućeg makroekonomskog ciklusa/konteksta, pri čemu bi krajnji cilj bilo uvođenje „zlatnog pravila“ koje bi omogućilo da se u javnom računovodstvu tekući izdaci odvoje od ulaganja kako se izbjeglo da se javna ulaganja s dugoročnom neto koristi računaju isključivo kao kratkoročni negativni „izdaci“;

24. također potvrđuje svoju podršku preporukama koje je u studenom 2012. godine Europski parlament dao u svojem izvješću o temi „Sporazum o socijalnom ulaganju kao odgovoru na krizu“⁽¹³⁾. U izvješću se uviđaju dugoročne posljedice tekuće gospodarske i financijske krize na količinu i kvalitetu socijalnih ulaganja u Europi i poziva se na zauzimanje novog pristupa socijalnim ulaganjima u Europi. Europski parlament predložio je da, na temelju modela pakta Euro Plus, države članice razmotre potpisivanje pakta o socijalnim ulaganjima i postave ciljeve za ulaganja kako bi postigle ciljeve strategije Europa 2020. koji se odnose na zapošljavanje, socijalnu politiku i obrazovanje. Stoga, Odbor pored toga traži da strategija za javna ulaganja bude usmjerena na postizanje ekoloških i socijalnih ciljeva;

25. poziva na reviziju metodologije izračunavanja strukturnog deficita kako bi se u obzir uzele suštinske karakteristike nacionalnih gospodarstava i strukturne razlike javnih rashoda⁽¹⁴⁾;

26. traži od Europske unije da u svaki godišnji izvještaj o javnim financijama ekonomske i monetarne unije uključujući poglavlje o kvaliteti javnih ulaganja, uključujući i ulaganja na podnacionalnoj razini.

⁽¹³⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2012-0419+0+DOC+XML+V0//EN&language=EN>

⁽¹⁴⁾ Za obrazloženje zašto se javni rashodi država razlikuju, vidjeti: Céline Mareuge/Catherine Merckling: *Pourquoi les dépenses publiques sont-elles plus élevées dans certains pays?* („Zašto su javni rashodi u nekim državama viši?“), analiza France Stratégie, srpanj 2014.

27. ukazuje na činjenicu da kvaliteta potrošnje velikim dijelom ovisi o dobrom upravljanju. U tom smislu, slaže se da su „pregledi potrošnje odgovarajući instrument za prikaz njezine učinkovitosti. Oni zahtijevaju ‚pametnije‘ odobravanje izdataka za nacionalne političke prioritete koje bi se temeljilo na selektivnoj i održivoj konsolidaciji zasnovanoj na potrošnji; tj. dubokom i usklađenom preispitivanju osnovnih izdataka u svjetlu političkih ciljeva koji se žele postići. Oni u načelu omogućuju održiviji pristup od općih linearnih smanjenja izdataka koji srednjoročno i dugoročno mogu imati određene negativne gospodarske i socijalne učinke ⁽¹⁵⁾.“

28. predlaže da Europska komisija službeno podrži preporuku Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD) kojom se uspostavlja niz načela koja vrijede za javna ulaganja ⁽¹⁶⁾ (ožujak 2014.). Pozdravlja činjenicu da ta preporuka prepoznaje važnu i rastuću ulogu regionalnih i lokalnih vlasti u planiranju i provedbi javnih ulaganja na svim područjima političkih aktivnosti (usklađivanje javnih ulaganja, izgradnja kapaciteta, uspostava okvirnih uvjeta);

29. Pozdravlja najavu tzv. Junckerovog paketa koji bi trebao mobilizirati ukupna sredstva u iznosu do 300 milijardi eura za ulaganja u različite sektore poput širokopojasne veze, energije, infrastrukture u industriji i komunikacijama. Iz tog razloga traži više informacija o porijeklu sredstava, o njihovoj dodanoj vrijednosti te o količini privatnih sredstava koje se namjerava privući, pozivajući lokalne i regionalne vlasti da na odgovarajući način budu uključene u postupak planiranja i provedbe mjera podrške;

30. predlaže da se, u okviru revizije tijekom provedbe strategije Europa 2020., u tablicu makroekonomskih postignuća uključi pokazatelj koji se odnosi na stopu ulaganja;

31. ustraje na tome da bi europska strategija za jačanje borbe protiv utaje poreza i ograničavanje izbjegavanja plaćanja poreza istodobno omogućila prihode za ponovno pokretanje kvalitetnih javnih ulaganja i garanciju boljih i ravnopravnih uvjeta u pogledu korporacijske konkurencije;

32. ukazuje na to da bi uvođenje europskog štednog računa moglo pridonijeti financiranju paketa za ulaganja od 300 milijardi eura;

33. očekuje da će prihodi od poreza na financijske transakcije koji 11 država članica planira uvesti na temelju ojačane suradnje biti usklađeni s paketom za ulaganja od 300 milijardi eura;

34. poziva na veću usklađenost između EIB-a i nacionalnih investicijskih banaka uz moguće udruživanje financijskih kapaciteta oko zajedničkih projekata u cilju stvaranja prekograničnih učinaka prelijevanja;

35. pozdravlja prvu europsku projektnu obveznicu za ultrabrznu širokopojasnu vezu koju su 23. srpnja 2014. pokrenule Europska komisija i Europska investicijska banka (EIB) te poziva na izdavanje daljnjih prekograničnih ili europskih projektnih obveznica za podršku razvoju infrastrukture;

36. podržava da se uplaćeni kapital EIB-a poveća za dodatnih 10 milijardi eura, po uzoru na prethodno uspješno povećanje iz sredine 2012. godine koje je omogućilo da se posuđivanje MSP-ima gotovo podvostruči. S dodatnim povećanjem od daljnjih 10 milijardi eura, EIB-ova mogućnost posuđivanja povećala bi se do 80 milijardi eura, ako je to moguće u okviru mandata EIB-a u dotičnoj državi članici;

37. u tom kontekstu traži od Europske komisije da istraži mogućnost da se mali dio proračuna EU-a, eventualno oko pet milijardi eura godišnje, upotrijebi kao amortizer rizika koji bi EIB-u omogućio da posuđuje dodatna sredstva za financiranje projekata infrastrukture (projektne obveznice) i da potiče inovacije, što bi moglo proizvesti do 40 milijardi eura ulaganja;

Bruxelles, 3. prosinca 2014.

Predsjednik
Odbora regija

Michel LEBRUN

⁽¹⁵⁾ Vidjeti: *European Commission Economic Paper* (bilten Europske komisije o gospodarstvu) 525: *Public Spending Reviews: design, conduct and implementation* (Pregled javne potrošnje: osmišljavanje, odvijanje i provedba), sažetak za nestručnjake, srpanj 2014.

⁽¹⁶⁾ <http://www.oecd.org/gov/regional-policy/oecd-principles-on-effective-public-investment.htm>

Mišljenje Odbora regija – Šesto izvješće o gospodarskoj, socijalnoj i teritorijalnoj koheziji

(2015/C 019/03)

Izvjestitelj	Nicola Zingaretti (IT/PES), predsjednik regije Lacij
Referentni dokument:	Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Šesto izvješće o gospodarskoj, socijalnoj i teritorijalnoj koheziji: ulaganje u radna mjesta i rast COM(2014) 473 final

ODBOR REGIJA

I. OPĆE NAPOMENE***Politika od ključne važnosti za Europu u razdoblju globalizacije***

1. smatra **kohezijsku politiku jednim od najprepoznatljivijih obilježja europskog modela** i politikom koja je zahvaljujući svom potencijalu da reformira gospodarstva i uprave, kao i dalekosežnom utjecaju na više razina, u najboljoj poziciji da doprinese stvaranju sustava koji Uniji i njezinim regijama može omogućiti da odgovore na velike izazove našeg vremena, od globalizacije do klimatskih promjena, opskrbe energijom i održivog razvoja.

... koja je dokazala svoju vrijednost tijekom krize ...

2. naglašava da je tijekom gospodarske krize kohezijska politika pokazala svoj **doprinos održavanju razine javnih ulaganja u raznim državama članicama** sa stajališta i količine i kvalitete ulaganja, zahvaljujući mehanizmima odabira koji jamče njezinu dosljednost strategijama EU-a.

... pomažući regijama da se suoče s krizom ...

3. smatra da su **lokalne i regionalne vlasti često tijela uprave koja snose najveću odgovornost za korištenje javnih sredstava za ulaganja** te da kohezijska politika, ključni instrument koji tim tijelima omogućuje da obavljaju ključnu ulogu u EU-u, mora povećati njihovu sposobnost pružanja kvalitetnih usluga građanima.

... i koju je potrebno neprestano prilagođavati kako bi se odgovorilo na nove izazove.

4. smatra da je zbog posljedica financijske i gospodarske krize na javne financije u cijeloj Europi povećana **potreba za ponovnim pokretanjem održivih javnih i privatnih ulaganja** te potreba da se veća pažnja posveti postupcima trošenja tih sredstava kako bi se osigurala učinkovitost, redovitost i pravovremenost;

5. naglašava potrebu za boljom koordinacijom kohezijske politike i strategije Europa 2020., čija će revizija tijekom provedbe početi 2015. godine. To bi se u praksi moglo provesti tako da se u godišnji pregled rasta, koji se predstavlja svakog rujna na početku europskog semestra, uvrsti poglavlje o gospodarskoj, socijalnoj i teritorijalnoj koheziji koje bi zamijenilo izvješća o napretku na polju kohezije koja su se dosad objavljivala između izvješća o koheziji;

6. vjeruje da **kohezijska politika ima ključnu ulogu** u trenutku kad ravnoteža između oštih mjera štednje i rasta, kao i definiranje novog modela razvoja koji je u stanju odgovoriti na zahtjeve globalizacije, predstavljaju presudna pitanja u programu EU-a. U takvom okružju i u kontekstu pritiska na javne financije, EU svojim djelovanjem mora nastaviti podupirati rast, usmjeravati mjere prema strateškim ciljevima pojedinih regija i europskog gospodarstva te izgraditi učinkovit europski upravni sustav sposoban za suočavanje s izazovima globalizacije. U tom cilju i baš u trenutku pokretanja programskog razdoblja 2014. – 2020., smatra da je korisno razmotriti načine na koje se kohezijskoj politici može osigurati najveća moguća uloga, iskoristiti sinergije s drugim instrumentima, a europske građane bolje upoznati s tom politikom;

7. **pozdravlja Šesto izvješće** i smatra ga važnim izvorom informacija o razvoju kohezijske politike, njezinim rezultatima i operativnim poteškoćama kao i problemima s kojima se mora suočiti u predstojećim godinama i mogućnostima koje njezino učinkovito korištenje donosi.

II. PREDUVJETI ZA UČINKOVITIJU KOHEZIJSKU POLITIKU

Dobro upravljanje – na europskoj i nacionalnoj razini – kao preduvjet ...

8. naglašava da je odgovarajuće funkcioniranje **višerazinskog upravljanja**, popraćeno strukturama koje mogu učinkovito odgovoriti na zahtjeve građana i poduzeća te transparentnim i inovativnim sustavom javne nabave, presudno za poboljšanje utjecaja kohezijske politike. U skladu sa Šestim izvješćem, Odbor stoga preporučuje korištenje resursa i znanja koje pruža kohezijska politika kako bi se znatno ojačali upravni kapaciteti, između ostalog i pojačanim korištenjem novih tehnologija te uvođenjem racionalnijih postupaka;

9. smatra da je u cilju poboljšanja **kvalitete javne potrošnje**, osim usmjeravanja na učinkovitost u dodjeli resursa, potrebno uzeti u obzir razlike na lokalnoj i regionalnoj razini kao i posebna obilježja koja mogu predstavljati prepreke rastu, analizirati njihov učinak na potrošnju te nastojati prilagoditi potrošnju kako bi se povećao učinak kohezijske politike⁽¹⁾;

10. naglašava da se, s obzirom na ranjivost brojnih gospodarstava u trenutnom stanju krize, javne politike moraju usmjeriti na sposobnost **brzog i učinkovitog reagiranja** na gospodarske šokove. Odbor smatra da strukturni fondovi, osmišljeni za dugoročno strukturno i gospodarsko prilagođavanje, moraju biti popraćeni mjerama za kratkoročni poticaj;

11. kao što je navedeno u Šestom izvješću, naglašava da razvoj novog poduzetništva djelomično ovisi o **jednostavnosti poslovanja** te da na tom polju postoje znatne razlike unutar različitih država članica. U tom pogledu Odbor smatra nužnim uvođenje dodatnih mjera za pojednostavljivanje normi i instrumenata, smanjenje birokracije i poboljšanje okvirnih uvjeta za ulaganja i poticanje poduzetničkih vještina na području obrazovanja i osposobljavanja.

... za pametan, uključiv i održiv rast

12. slaže se s važnosti pametnog rasta kao prilikom da se promiču **konkurentnija regionalna gospodarstva** koja su manje osjetljiva na vanjske šokove. Odbor stoga potiče regije i gradove da usvoje dosljedne, trajne strategije za **poticanje poduzetništva** u inovativnim sektorima i usmjere svoja ulaganja na „sektore budućnosti”, poput poljoprivredno-prehrambenog sektora (poljoprivredne, veterinarske i prehrambene tehnologije), zelenog gospodarstva, kreativnih industrija, inicijativa za e-zdravlje, turizma, socijalnih usluga i takozvanog srebrnog gospodarstva. S tim u vidu Odbor poziva Komisiju da podupre regionalne vlasti kako bi se osiguralo da se „strategije za pametnu specijalizaciju”, koje osmisle u skladu s okvirom EU-a, učinkovito provedu na regionalnoj razini;

13. smatra da promjene vezane uz globalizirano gospodarstvo imaju golem utjecaj na svijet rada zbog čega se pažnja mora usmjeriti na **osuvremenjivanje tržišta rada** kako bi se pomoglo Europljanima da pronađu zaposlenje, kao i na usmjeravanje stručnog osposobljavanja na stvaranje vještina koje zahtijevaju novi gospodarski izazovi. U tom smislu Odbor naglašava središnju ulogu Europskog socijalnog fonda (u daljnjem tekstu ESF) za potporu aktivnim politikama, a posebno onim usmjerenim na poboljšanje znanja i vještina radnika i njihovo prilagođavanje socijalnim, tehnološkim i kulturnim promjenama;

14. naglašava da se dio sredstava kohezijske politike dodjeljuje financiranju inicijativa na polju obrazovanja i obuke te podsjeća da je jedan od učinaka krize znatno povećanje **nezaposlenosti mladih**. Odbor želi istaknuti ključnu ulogu koju na tom polju imaju regionalne i lokalne vlasti te smatra nužnim jačanje poveznica između Inicijative za zapošljavanje mladih⁽²⁾ i mjera koje se financiraju iz ESF-a, uz poseban naglasak na Jamstvo za mlade i instrumente za stjecanje pristupa zaposlenju;

15. smatra da se, s obzirom na povećanje siromaštva i socijalne isključenosti diljem Europe, putem javnih politika trebaju **ojačati dostupni instrumenti za potporu najugroženijim ljudima u društvu**, između ostalog korištenjem inicijativa na razini EU-a i kohezijskih resursa;

16. slaže se s činjenicom što je problemima gradova pridana velika važnost u Šestom izvješću, s obzirom na važnost gradova u globaliziranom gospodarstvu i mogućeg učinka u smislu održivosti, ali izražava razočaranje zbog toga što veća pažnja nije posvećena velikim razlikama u razvoju između ruralnih i gradskih područja te stoga i dalje smatra da je potrebno promicati **policentrični i zemljopisno uravnotežen rast u raznim regijama**, između ostalog i putem mjera kojima će se odlučno uhvatiti u koštac s problemom digitalnog jaza, kao i putem održive prometne politike poduprte strategijom diferenciranom prema osobitim regionalnim značajkama;

⁽¹⁾ CDR_3609-2013_00_00_TRA_AC.

⁽²⁾ CDR_00789-2013_00_00_TRA_AC.

17. podsjeća na važnost rasta koji otvara nove gospodarske prilike putem **razvoja čiste i učinkovite energije**. Odbor ocjenjuje pozitivnom činjenicu da su posljednjih godina lokalne vlasti povećale javna ulaganja u ekološki sektor i naglašava napore europskih gradova i regija uložene u postizanje prijelaza na zeleniji rast. U tom kontekstu Odbor zahtijeva jačanje Pakta gradonačelnika u cilju jačanja i poboljšanja aktivnosti lokalnih i regionalnih vlasti u borbi protiv klimatskih promjena;

18. preporučuje da kohezijska politika EU-a sa svojim ciljevima gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije i ubuduće značajno pridonosi provedbi ciljeva strategije Europa 2020. Snažnijim povezivanjem ciljeva rasta i konvergencije kohezijska politika može pridonijeti smanjenju nejednakosti u Europskoj uniji, a time i postizanju glavnih ciljeva strategije te dugotrajnog povećanja blagostanja u cijeloj Europi. Taj potencijal treba sustavno iskorištavati primjenom partnerskog pristupa kohezijskoj politici, kako bi se osiguralo da se strategije na regionalnoj razini bave konkretnim lokalnim okolnostima i potencijalima;

III. PREPORUKE O POLITIKAMA

Povećati resurse za rast i regionalnu ravnotežu ...

19. ponavlja svoj zahtjev da se javna sredstva kojima države članice te lokalne i regionalne vlasti sudjeluju u sufinanciranju u kombinaciji sa strukturnim i investicijskim fondovima ne pribrajaju nacionalnim ili sličnim strukturnim rashodima kako je definirano u **Paktu o stabilnosti i rastu**. Učinak toga bio bi oslobađanje resursa za ulaganja koja se odabiru na temelju europskih interesa i ubrzavanje postupaka korištenja sredstava;

20. naglašava da je u smjernicama za razvoj transeuropske prometne mreže, kao što je istaknuto u Šestom izvješću, postavljen cilj da se preko oblikovanja nove, kao i poboljšanja već postojeće infrastrukture, ostvari prava multimodalna mreža na razini EU-a koja treba uključivati željeznički promet. Odbor stoga smatra da je na raspolaganju važno imati održiva, konkurentna, energetska učinkovita i ekološkija prijevozna sredstva, da treba poticati intermodalnost te komplementarnu upotrebu različitih načina prijevoza, a potrebni su i infrastrukturni projekti u najmanje razvijenim regijama (poput perifernih i planinskih regija) koje se suočavaju s fizičkim preprekama na unutarnjem tržištu i imaju problema na području teritorijalne kohezije;

21. u cilju povećanja i pospješivanja obujma ulaganja usmjerenih na rast, preporučuje jačanje sinergija između proračunskih instrumenata na raznim razinama vlasti u državama članicama i **financijskih instrumenata EU-a**. U tom kontekstu Odbor smatra da je od prioritetne važnosti detaljnije razmotriti ulogu Europske investicijske banke i Europskog investicijskog fonda kako bi se proširio njihov mandat i povećala njihova sredstva. Odbor napominje da bi početak razdoblja planiranja mogao biti dobar trenutak za definiranje financiranja Europske investicijske banke posebno namijenjenog regionalnom razvoju, uz rokove i uvjete postavljene u skladu s potrebama uprava koje rukovode potrošnjom. Uz to je potrebno razmotriti mogućnost da se Europskoj investicijskoj banci osigura nadzorna uloga za određena ulaganja koja potiču lokalne i regionalne vlasti. Točnije, banka EU-a mogla bi procijeniti kvalitetu i dosljednost tih ulaganja u odnosu na opće europske strateške odabire, između ostalog i u cilju osiguravanja privilegiranog režima za zajmove potrebne za njihovu realizaciju u skladu s Paktom o stabilnosti.

... sukladno EU-ovoj željenoj ravnoteži između strogih mjera štednje i kohezije ...

22. ponovno izražava svoju zabrinutost da bi makroekonomske politike država članica zbog makroekonomske uvjetovanosti mogle štetiti učinkovitosti i korisnom učinku strukturnih i investicijskih fondova;

23. traži od Komisije da procijeni u kojoj su mjeri zahtjevi u pogledu prethodnih uvjeta pridonijeli znatnom kašnjenju u zaključivanju sporazuma o partnerstvu i operativnih programa;

24. napominje da pokazatelji koji se koriste u sklopu **postupka za makroekonomske neravnoteže**, uvedeni u zakonodavnom „paketu od šest mjera”, imaju isključivo ekonomska obilježja. Odbor preporučuje da se u skladu s glavnim ciljevima strategije Europa 2020. u ljestvici pokazatelja koju koristi Komisija uzimaju u obzir i socijalni, ekološki i teritorijalni pokazatelji kada se donose odluke o tome hoće li se određenoj državi članici izreći preventivna preporuka ili će se, u težim slučajevima, pokrenuti postupak u slučaju makroekonomske neravnoteže. Odbor smatra da bi usko povezivanje financijskih i fiskalnih ciljeva s kohezijskom politikom moglo oslabiti provedbu mjera teritorijalne kohezije;

25. poziva na veće poštovanje članka 174. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) o teritorijalnoj koheziji, posebice u seoskim područjima, područjima zahvaćenim industrijskom tranzicijom te regijama pogođenim teškim i trajnim prirodnim ili demografskim nedostacima poput najsjevernijih regija s malom gustoćom stanovništva te otocima, prekograničnim i brdskim regijama. Nadalje, u obzir treba uzeti druge demografske izazove koji imaju velik učinak na regije, poput depopulacije, starenja stanovništva i niske gustoće stanovništva. Odbor regija traži od Komisije da pri provedbi kohezijske politike osobitu pozornost obrati regijama koje su u geografskom i demografskom smislu u najnepovoljnijem položaju;

26. ističe ključnu potporu koju kohezijska politika kao pokretač rasta i promjene pruža najnerazvijenijim regijama kojima je potrebna stalna dugoročna pomoć;

27. traži i da se u oblikovanju i provedbi kohezijske politike veća pozornost posveti posebnim svojstvima i ograničenjima najudaljenijih regija utvrđenima u članku 349. UFEU-a.

... zahvaljujući politici koja je istinski usmjerena od baze prema vrhu ...

28. smatra da je, s obzirom na razlike koje su se pojavile u pogledu razine inovacija, pri definiranju i provedbi strategije Europa 2020. potrebno u cijelosti uzeti u obzir **teritorijalnu dimenziju**. U tom cilju smatra da bi davanje važnije uloge lokalnim i regionalnim vlastima povećalo njihov stupanj odgovornosti i potaknulo učinkovitije donošenje odluka o prioritetnim ulaganjima te predlaže uvođenje regionalnih pokazatelja za praćenje ostvarenog napretka;

29. izražava žaljenje što Šesto izvješće o koheziji ne sadrži eksplicitnu procjenu teritorijalnog učinka sektorskih politika EU-a na kohezijsku politiku. S obzirom na povezanost kohezijske politike i drugih sektorskih politika, Odbor Komisiji predlaže da o tom pitanju u izvješće uvrsti posebno poglavlje, u skladu s ranijom praksom i odredbama UFEU-a koje iziskuju da se politikama EU-a promiče kohezija u Europi;

30. ukazuje na važnost usvajanja instrumenata za **ocjenu teritorijalnog učinka** politika, čiji je glavni cilj razmotriti teritorijalni učinak politika EU-a na lokalne i regionalne vlasti te privući veću pozornost na taj učinak u zakonodavnom postupku;

31. stoga poziva na prioritetno uvođenje **teritorijalne dimenzije** u operativne programe, uključujući pitanja u vezi sa strategijom Europa 2020., kako bi teritorijalna kohezija mogla osigurati uravnotežen teritorijalni ustroj koji može jamčiti međusobnu ovisnost regija;

32. podsjeća Komisiju na njezin prethodni rad na pokazateljima koji idu „korak dalje od BDP-a” i na potrebu temeljitije analize regionalnih izazova (npr. kako bi se projekti IKT-a i širokopojasne mreže velike brzine mogli poduprijeti pomoću EFRR-a); smatra da oslanjanje samo na BDP neke regije ima niz slabosti koje narušavaju vjerodostojnost kohezijske politike, osobito u pogledu klasifikacije regija i dodjele resursa ESIF-a;

... uz posvećivanje velike pažnje učinkovitosti uprave i vrednovanju rezultata ...

33. u cilju osiguravanja brze provedbe programa potiče na usvajanje mjera za **pojednostavljivanje i racionalizaciju** postupaka za pristup fondovima EU-a te upravljanje projektima te nadzornih mehanizama, kako bi se postigla veća učinkovitost;

34. poziva nadležne vlasti da ulože poseban napor za usklađivanje i pravilan prijenos osnovnih normi horizontalnog karaktera koje su podloga za upravljanje resursima kohezijske politike, posebice što se tiče postupaka javne nabave ⁽³⁾;

35. smatra da Komisija treba osigurati da se učinkovitost mjera ne koči pretjeranom birokracijom; poziva Komisiju da revidira praksu da se učinkovitijim operativnim programima nameću identična administrativna opterećenja kao i programima koje karakterizira velika učestalost pogrešaka ili prevara. Nadalje, Odbor regija poziva Komisiju da usvoji mjere koje su potrebne za brže usvajanje operativnih programa kako bi se što prije pokrenulo novo programsko razdoblje;

⁽³⁾ CDR 3609-2013_00_00_TRA_AC

36. slaže se s potrebom naglašenom u izvješću da se strukturni i investicijski fondovi usredotoče na ograničen broj ciljeva kako bi se postigao najveći mogući učinak na terenu; Odbor, međutim, izražava zabrinutost u vezi s **pomanjkanjem fleksibilnosti** u izboru tematskih ciljeva, koje je treba odrediti na temelju osobite naravi i potreba različitih regija;

37. izražava zabrinutost zbog slabljenja načela dodavanja za razdoblje 2014. – 2020., gdje se provjera zahtijeva u samo 14 država članica, pa traži od Komisije da ocijeni primjenu tog načela diljem EU-a, kako bi se izbjeglo da se sredstva ESIF-a koriste kao zamjena za ulaganja država članica;

38. ne podržava stvaranje pričuve EU-a za rezultate postignute na nacionalnoj razini smatrajući da bi takav mehanizam mogao dovesti do definiranja ciljeva koje je lako postići i čiji su rezultati skromni. Odbor smatra da je jedan od najvećih izazova u pogledu **okvira za procjenu uspješnosti** postavljanje ciljeva i pokazatelja koji su ambiciozni, a ujedno ostvarivi;

39. podsjeća na to da su tijekom proteklih godina javna i privatna ulaganja smanjena, a u nekim državama dosegla su i negativne točke. Proračunski rezovi i smanjenja potrošnje ozbiljno su oštetili ulaganja u sektore koji bi mogli potaknuti gospodarski rast. S tim u vezi Odbor zahtijeva od Europske komisije da **pažljivo ocijeni slučajeve koji obuhvaćaju financijske ispravke i obustavu isplata**, imajući u vidu moguće posljedice na zapošljavanje i rast.

40. traži od Komisije i država članica da ubrzaju pregovore i postupke u vezi s odobravanjem sporazuma o partnerstvu i operativnih programa, naglašava važnost europskih strukturnih i investicijskih fondova za ulaganja na lokalnoj i regionalnoj razini te poziva Komisiju i države članice na tijesnu suradnju kako bi se osigurala kvaliteta tih postupaka i ograničile negativne posljedice dodatnih zastoja uoči početka novog programskog razdoblja;

41. poziva Komisiju da definira **oblike administrativne pomoći** na relevantnim područjima poput postavljanja ciljeva inicijativa, ocjenjivanja njihovih rezultata putem odgovarajućih pokazatelja i određivanja daljnjih koraka. Na taj bi se način osigurala njihova jednoobrazna provedba od strane različitih uprava i doprinijelo stvaranju administrativne kulture na razini EU-a utemeljene na praćenju i ocjenjivanju. U istom kontekstu Odbor smatra da je važno lokalnim i regionalnim vlastima osigurati potporu za inicijative vezane uz „financijski inženjering“, jer su one od presudne važnosti za povećanje resursa i ulaganja, kao i za one vezane uz javnu nabavu koje bi se trebale sve više preoblikovati u instrumente javne uprave za poticanje inovacija i kreativnosti;

... uz veće sudjelovanje zainteresiranih strana i građana ...

42. uvjeren je da će **Kodeks ponašanja za partnerstvo** oblikom i sadržajem povećati sudjelovanje u pripremi programa u regijama te da je on od temeljne važnosti za jačanje i učvršćivanje učinaka kohezijske politike. Odbor poziva Europsku komisiju da nadzire način provedbe Kodeksa u pojedinačnim sustavima pravila kako bi se osiguralo široko i transparentno sudjelovanje lokalnih dionika s obzirom na to da će, ako oni ne budu u potpunosti uključeni u pripremu programa, njihovo sudjelovanje biti manje učinkovito u fazi provedbe, posebice u pogledu instrumenata koji podrazumijevaju izradu programa u kojoj sudjeluju različite razine uprave.

43. u trenutku u kojem je, kako bi se u potpunosti opravdale politike i jača integracija EU-a, potrebno podići svijest javnosti i informirati građane o rezultatima projekata koji se financiraju iz strukturnih fondova, kao i o učincima politika EU-a na njihovom području, Odbor želi ukazati na to da se u šestom izvješću ne pridaje posebna pozornost **komunikaciji i informiranju**. U tom kontekstu Odbor traži od Europske komisije i država članica da osiguraju veće sudjelovanje lokalnih i regionalnih vlasti u komunikacijskim kampanjama kako bi se građani što je bolje moguće upoznali s kohezijskom politikom; Istodobno, Odbor smatra da je potrebno u potpunosti provesti odredbe koje propisuju transparentnost u pogledu dodijeljenih sredstava i očekivanih rezultata pojedinih mjera, uz ostalo i primjenom svih dostupnih IT alata, te pojačati korištenje prikupljenih podataka (*Open Data*) u svrhe koje javnost smatra najkorisnijim i najučinkovitijim;

... uza sve veću interakciju među tijelima uprave u raznim državama članicama i susjednim državama ...

44. smatra da kohezijski izvještaj ne daje dovoljnu pozornost **europskoj teritorijalnoj suradnji**, s obzirom na to da je to bio punopravni cilj kohezijske politike od programskog razdoblja 2007. – 2013. Njezin dio koji se odnosi na prekograničnu suradnju osobito utječe na koheziju prekograničnih regija. Odbor stoga predlaže da se u izvještaj ubuduće uključi ocjena kohezije prekograničnih regija Europe, uključujući analizu njihovih ključnih problema, kao i ocjena učinka provedbenih programa za prekograničnu suradnju. Tom instrumentu treba posvetiti veću pozornost osobito stoga što promiče suradnju i okuplja iskustva tijela uprave diljem država članica te vodi prema upravnom sustavu koji se sve više temelji na zajedničkim vrijednostima i načinima djelovanja;

45. izražava žaljenje zbog toga što presudna uloga kohezijske politike u potpori **makroregionalnim strategijama** nije detaljnije razrađena u šestom izvješću o koheziji;

46. poziva na **veću usklađenost kohezijske politike s politikom susjedstva EU-a** kao i na bolju ocjenu i širenje rezultata projekata.

... te uz veći politički utjecaj u europskoj raspravi.

47. preporučuje uspostavu „**Vijeća za kohezijsku politiku**” koje bi okupljalo ministre koji su na odgovarajućoj razini vlasti u državama članicama zaduženi za kohezijsku politiku. Odbor vjeruje da bi to moglo dati veću vidljivost i osigurati stalnu političku debatu o koheziji. Odbor izražava spremnost na aktivno sudjelovanje u političkim raspravama o uspostavi takvog tijela kako bi se osiguralo da se u potpunosti uzimaju u obzir stajališta lokalnih i regionalnih vlasti ⁽⁴⁾.

Bruxelles, 3. prosinca 2014.

Predsjednik
Odbora regija

Michel LEBRUN

⁽⁴⁾ CDR_2233-2012_00_00_TRA_RES (izvjestitelj: Marek Wozniak (PL/EPP)).

Mišljenje Odbora regija – Paket o industrijskoj politici

(2015/C 019/04)

Izvjestitelj	Markku Markkula (FI/EPP), član Gradskog vijeća Espooa
Referentni dokumenti	Komunikacija Europske komisije – <i>Za europsku industrijsku renesansu</i> , COM(2014) 14 final, i Komunikacija Europske komisije – <i>Vizija unutarnjeg tržišta industrijskih proizvoda</i> , COM(2014) 25 final

I. GLAVNE PORUKE UTEMELJENE NA OR-ovim AKTIVNOSTIMA PRAĆENJA STRATEGIJE EUROPA 2020.

1. Od 2010. godine, OR je industrijskoj politici u prvom redu pristupao s aspekta relevantnih vodećih inicijativa u okviru strategije Europa 2020. čijoj je procjeni posvetio niz anketa i konferencija ⁽¹⁾. To je kulminiralo OR-ovom cjelovitom procenom strategije Europa 2020. koja je 7. ožujka 2014. predstavljena u sklopu Atenske deklaracije ⁽²⁾ o teritorijalnoj viziji rasta i zapošljavanja, popraćene Izvještajem o ocjeni stanja sredinom provedbenog razdoblja ⁽³⁾. Ukratko, OR se zalaže za sljedeće:

- a. uvođenje teritorijalne dimenzije u strategiju Europa 2020. i postavljanje diferenciranih ciljeva na regionalnoj razini pomoću kombinacije pristupa od baze prema vrhu i od vrha prema bazi;
- b. osmišljavanje i provedbu strategije Europa 2020. na temelju načela višerazinskog upravljanja;
- c. adekvatno financiranje dugoročnih investicija potrebnih za podupiranje rasta i zapošljavanja;

ODBOR REGIJA:

2. primjećuje da će EU kroz veće uključivanje gradova u sve faze ciklusa kreiranja politika moći bolje odgovoriti na promjene s kojima su građani suočeni diljem Europe. To iziskuje primjenu načela višerazinskog upravljanja, rad sa svim razinama uprave (vertikalno partnerstvo) te suradnju, u različitoj mjeri, svih dionika (horizontalno partnerstvo);

3. predlaže da Komisija intenzivira aktivnosti na uvođenju mjerila na regionalnoj i lokalnoj razini (*benchmarking*), razmjeni iskustava i uzajamnom učenju (*peer learning*), što je sve od presudnog značaja za izgradnju kapaciteta industrijske inovativnosti i stoga od velike važnosti za strategiju Europa 2020. Za preuzimanje uloge koordinatora i uspostavljanje platforme pomoću koje bi partneri pronalazili rješenja potrebno je ojačati administrativne kapacitete lokalnih i regionalnih vlasti na tim područjima;

Dodatna analiza teritorijalne dimenzije Paketa o industrijskoj politici

4. OR je obavio analizu teritorijalne dimenzije Paketa o industrijskoj politici i izdvojio glavne probleme i potrebe lokalnih i regionalnih vlasti pri provođenju industrijske politike, a to su: 1) uloga lokalnih i regionalnih područja u globalnom lancu vrijednosti; 2) neravnomjeran i stalan utjecaj krize na teritorijalnu, gospodarsku i socijalnu koheziju; 3) višerazinsko upravljanje i usklađivanje politika; 4) institucionalni kapacitet i strateško upravljanje industrijskim politikama; 5) kapacitet za poticanje poduzetničkog duha i regulaciju tržišta na pravičan i djelotvoran način;

5. konstatira da je sastavni dio analize bila i evaluacija poveznica između tih problema i potreba te komunikacija o Paketu o industrijskoj politici, kao i uvođenje nekih najboljih praksi kao mjerila. U zaključcima se iznose prijedlozi lokalnim i regionalnim vlastima za poticanje i promicanje industrijske djelatnosti;

⁽¹⁾ <http://portal.cor.europa.eu/europe2020/Pages/MTAR.aspx>

⁽²⁾ <http://portal.cor.europa.eu/europe2020/Documents/2210%20Athens%20declaration%20A5%20indd.pdf>

⁽³⁾ <http://portal.cor.europa.eu/europe2020/Documents/CoR%20Europe%202020%20mid-term%20assessment%20report.pdf>

6. OR na temelju te analize preporučuje lokalnim i regionalnim vlastima da u okviru svojih strategija istraživanja i inovacija zasnovanih na pametnoj specijalizaciji (RIS3) posebnu pozornost posvete sljedećem, pri čemu će u brojnim slučajevima za provedbu biti potrebne mjere Komisije:

- a. provedbi analize potreba koja će se temeljiti na lokalnoj situaciji i potencijalima;
- b. utvrđivanju adekvatnih, kontekstu prilagođenih prioriteta u vezi sa strukturnim promjenama;
- c. stručnim revizijama strategije;
- d. integraciji regionalnih i lokalnih strategija u nacionalni sustav;
- e. promicanju razvoja kapaciteta institucija i uprave;
- f. provedbi djelotvornog sustava praćenja i ocjenjivanja, tako da se rezultati i ciljevi podrže putem fleksibilnih administrativnih smjernica i revizorskih praksi;
- g. promicanju tržišnih propisa i pristupa od baze prema vrhu u kreiranju politika;
- h. razmatranju i poticanju integracije i usavršavanja ključnih razvojnih tehnologija prilagođenih kontekstu;
- i. kapacitetu za otvaranje radnih mjesta, kao i korištenju lokalnog znanja i iskustva u procesima, a naročito proizvodnim i uslužnim procesima.

II. GLAVNE PREPORUKE O POLITIKAMA

ODBOR REGIJA

7. slaže se s Komisijom da je čvrsti industrijski temelj od primarne važnosti za konkurentnost Europe i stalan rast. Naglašavajući da industrija podrazumijeva mnogo više od tradicionalnog sektora proizvodnje, kao što se obično podrazumijeva pod tim terminom, te ističući da industrijski procesi i ekosustavi imaju golem utjecaj u svim segmentima društva, OR traži brzu provedbu mjera predloženih u ovoj izjavi;

8. ističe da europska prednost u pogledu konkurentnosti u odnosu na svjetsku ekonomiju proizlazi uglavnom iz održivih proizvoda i usluga visoke dodane vrijednosti te da stoga smanjenje ulaganja u inovacije, bitnih za industrijsku obnovu, u vrijeme gospodarske krize predstavlja ozbiljnu prijetnju europskoj budućnosti;

9. poziva Europu da prepozna kako treba težiti globalnom predvodništvu u strateškim sektorima s poslovima velike vrijednosti. U tu svrhu treba poticati postojeću industriju, i to time što će se ulagati u nove tehnologije, poboljšavati poslovno okruženje, olakšavati pristup tržištima i financijskim sredstvima te radnicima omogućavati stjecanje relevantnih industrijskih vještina;

10. naglašava da je najduža kriza s kojom se EU ikada suočio ukazala na važnost jake, konkurentne i održive industrije kao temelja dobrobiti građana. Industrija je zaslužna za preko 80 % europskog izvoza i 80 % privatnih istraživanja i inovacija. Skoro svako četvrto radno mjesto u privatnom sektoru je u industriji i zahtijeva visoku razinu stručnih vještina. Svako novo radno mjesto u proizvodnji stvara 0,5 – 2 radna mjesta u drugim sektorima;

11. naglašava da su, uz mjere koje poduzima društvo, reakcija i mjere svakog pojedinačnog industrijskog poduzeća ključne za razvoj industrije – kao okosnice stvarnog gospodarstva i blagostanja – na konkurentan način;

12. skreće pažnju na sposobnosti upravljanja promjenama na lokalnoj razini u Europi. Industrijska i politička sposobnost više nego ikad uključuju razumijevanje poslovnih procesa, upravljanje znanjem i tehnologijom, kao i međuljudskim odnosima. Industrijske djelatnosti unutar vrijednosnih lanaca i mreža postaju sve raznolikije i složenije jer se velike kompanije i mala i srednja poduzeća koja posluju u raznim sektorima i zemljama međusobno povezuju. Potrebna je stvarna povezanost politika velikih kompanija i malih i srednjih poduzeća u industrijskom sektoru s konkretnim industrijskim politikama država i regija u kojima se nalaze;

13. ističe da koncept tradicionalnog proizvodnog lanca s fiksnim fazama i faktorima proizvodnje nestaje zbog toga što se stvarnost sastoji od kompleksnih interakcija u globalno umreženim ekosustavima. Tehnologije igraju ključnu ulogu kao pokretači novih, održivih pristupa;

14. ističe važnost modernizacije tradicionalnih industrija EU-a, posebice onih čija je konkurentnost u najvećoj mjeri ovisila o troškovima radne snage i u kojima postoji visoka razina znanja i iskustva koja se mogu iskoristiti;

15. prima na znanje aktualni industrijski razvoj u okviru kojeg se industrijski proizvodi i usluge međusobno nadopunjuju. Usluge predstavljaju otprilike 40 % dodane vrijednosti u izvozu europskih proizvoda. Otprilike trećina radnih mjesta koje ovaj izvoz stvara nalazi se u poduzećima koja izvoznici roba pružaju pomoćne usluge. Usluge poput održavanja i usavršavanja ključni su elementi u isporuci složenih proizvoda. Usluge stručnjaka – kao što usluge na području financija, komunikacija, osiguranja i poslovnih usluga temeljenih na znanju (KIBS) – igraju sve veću ulogu u proizvodnji industrijske robe. Ovo je jedno od nekoliko objašnjenja za sve veći doprinos uslužnih djelatnosti sveukupnom rezultatu gospodarstva;

16. želi istaknuti posljedice promjena paradigme na području informacijskih i komunikacijskih tehnologija. Danas je prisutnost mobilnih mreža u automobilima, potrošačkoj elektronici, industrijskoj proizvodnji i zdravstvu veća nego u svakodnevici građana. Moderno poduzeće za proizvodnju strojnih alata često ima više od deset puta veći broj računala i mrežnih uređaja od uredskog okruženja. Umreženo djelovanje iziskuje učinkovito upravljanje znanjem: oblikovanje informacija za sustave te otvorene inovacije i suradnju, iz čega nastaju pogodnosti za sve uključene. Prije je potrebno uvesti računalno modeliranje u urbanističko planiranje na regionalnoj razini te upravljanje procesima na općinskoj i regionalnoj razini;

17. želi u sklopu europske industrijske politike potaknuti usvajanje načela društvene odgovornosti poduzeća na kojima bi se zasnivalo produktivnije, održivije i uključivije gospodarstvo;

Glavni prioriteti navedeni u komunikaciji Komisije i odluci Vijeća iz ožujka 2014.

ODBOR REGIJA

18. slaže se s Komisijom da države članice treba pozvati da prihvate industrijsku revitalizaciju i pronadu zajedničke načine jačanja europske konkurentnosti i održivog rasta; vjeruje da Europska komisija mora bolje iskoristiti sav potencijal na području industrijske politike u skladu s člankom 173. UFEU-a, naročito tako što će odlučiti 'poduzeti bilo koju inicijativu korisnu za promicanje ... koordinacije (između država članica na području industrijske politike), osobito inicijative kojima je cilj utvrđivanje smjernica i pokazatelja, organizacija razmjene najbolje prakse i priprema potrebnih elemenata za periodičko praćenje i ocjenu';

19. naglašava da se industrijska strategija u praksi ne može primijeniti kao samostalna politika zbog velike interakcije s mnogim drugim područjima politika. Industrijska strategija mora biti usko povezana s politikama na području energije, obrazovanja, istraživanja, razvoja i inovacija, trgovine, infrastrukture, društvene odgovornosti, zdravlja i sigurnosti; stoga se zalaže za povezani i interdisciplinarni pristup industrijskoj politici;

20. napominje da mala i srednja poduzeća treba prepoznati kao strateški element europske industrijske politike, uz učinkovitu primjenu Komunikacije o 'Zakonu o malom poduzetništvu';

21. skreće pozornost na važnu ulogu teške primarne industrije u razvoju europske bioindustrije te preporučuje EU-u da uvede nove mehanizme suradnje i financiranja za primjenu najnovijih europskih tehnologija i drugih znanja u složenim, velikim projektima namijenjenima obnovi primarne industrije, posebice u područjima ozbiljno pogođenima problemom tvrdokorne nezaposlenosti;

22. želi istaknuti prioritete koje je predložila Komisija s ciljem poticanja konkurentnosti europske industrije. OR, međutim, naglašava da su to temeljni preduvjeti koje treba dalje razvijati i ostvarivati u praksi;

23. pozdravlja važne odluke Vijeća od 20. – 21. ožujka 2014. u vezi s povećanjem konkurentnosti industrije. Vijeće je napomenulo da ključne razvojne tehnologije treba čim prije konsolidirati definiranjem projekata od europskog interesa, a posebnu je pažnju posvetilo ulozi čiste tehnologije kao međusektorskog elementa za povećanje konkurentnosti industrije;

24. smatra da je u okviru provođenja Uredbe 1260/2012 o pojačanoj suradnji na području patenata potrebno nastojati postići ravnotežu između zaštite intelektualnog vlasništva u cilju poticanja inovacija i potpune razmjene znanja koja bi mogla biti izvor budućeg tehnološkog razvoja. Na europskoj je razini potrebno spriječiti upotrebu patenata kao strateškog oružja, primjerice putem pretjerane upotrebe šume patenata (eng. *patent thickets*) ili njihove rascjepkanosti te je nužno promicati stroge kriterije patentiranja u cilju izbjegavanja davanja prava monopola nad patentima slabe dodane vrijednosti;

25. prima na znanje da je Vijeće od Komisije i država članica također zatražilo da daju prioritet rješavanju problema nedostataka u području znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike (tzv. STEM vještine), uz veću uključenost industrije. Potrebno je hitno poduzeti mjere da bi se to provelo, a Odbor preporučuje da te mjere uključuju i mjere za poboljšanje jezičnih vještina koje bi doprinijele boljem funkcioniranju unutarnjeg tržišta;

26. poziva Komisiju da poduzme mjere reindustrijalizacije usmjerene na izvrsnost i njezino promicanje diljem europskih industrijaliziranih regija, uz podršku programa Obzor 2020. Programi INTERREG uistinu su potrebni instrumenti za jačanje umrežavanja sveučilišta primijenjenih znanosti smještenih u industrijaliziranim regijama, no, u vidu jačanja interakcije između znanstvenog i industrijskog svijeta, OR izražava istinsko žaljenje zbog nestanka instrumenta pod nazivom 'Regije znanja' iz programa Obzor 2020. u programskom razdoblju 2014. – 2020., iako je u sklopu okvirnih programa dokazao svoju vrijednost na području usklađivanja istraživačkih planova regionalnih klastera tijekom gotovo deset godina; naglašava da je prva godina programa Obzor 2020. pokazala da nije razvijen dovoljno učinkovit novi instrument koji bi ispunjavao taj uvjet. Instrument 'Regije znanja' žurno treba ponovno razviti i provesti;

27. potiče Komisiju da naglasi povezanost između znanosti, poslovnog svijeta, društva, javnosti i kreiranja politike te podržava važnu ulogu regija u okupljanju svih relevantnih dionika na temelju *Triple Helix* i *Quadruple Helix* modela;

28. napominje da je Vijeće također naglasilo da se za postizanje ciljeva konkurentnosti Europe i održivog rasta trebaju koristiti svi dostupni instrumenti, uključujući strukturne i investicijske fondove EU-a;

Paket za ulaganje u rast i zapošljavanje

29. naglašava zajedničku odgovornost Europske komisije, država članica te lokalnih i regionalnih vlasti za osmišljavanje i provedbu investicijskog paketa u vrijednosti od 300 milijardi za promicanje rasta i zapošljavanja budući da se njihove zakonodavne i proračunske nadležnost u tom pogledu nadopunjavaju. Nova rješenja s kratkoročnim ili dugoročnim učincima mogu se zasnivati na sljedećim načelima:

- industrijska renesansa iziskuje razvoj učinkovitijih financijskih instrumenata s boljom javnom i privatnom integracijom, uključujući poduzetnički kapital, inovativnu javnu nabavu te zajmove ili jamstva s većom sposobnošću pokrića rizika;
- ulaganja za poticanje industrijskog rasta i zapošljavanja iziskuju nove kombinacije ulaganja u objekte i infrastrukturu uz obnavljanje industrijskih procesa te nove oblike suradnje sveučilišta i industrije u istraživačkom radu i razvoju inovacija. Taj se razvoj može ubrzati nadilaženjem fragmentacije sustava i učenjem na temelju najnovijih rezultata istraživanja i njihove primjene u industriji u raznim poslovnim sektorima;
- industrijski se oporavak može ubrzati većom uporabom digitalnih tehnologija i internetskih usluga, a posebice konačnom provedbom Europskog jedinstvenog digitalnog tržišta;

30. podržava razmatranje alternativnih izvora financiranja za jačanje gospodarskih ekosustava koji uključuju skupno financiranje, poduzetnički kapital i druge inovativne instrumente u cilju oslobađanja od tradicionalne ovisnosti o bankovnim zajmovima.

III. OPĆE PREPORUKE U POGLEDU POLITIKE EU-a

ODBOR REGIJA

31. uviđa da se europska prednost u pogledu konkurentnosti u odnosu na svjetsku ekonomiju temelji na održivim proizvodima i uslugama visoke dodane vrijednosti, učinkovitom upravljanju lancima vrijednosti i pristupu tržištima diljem svijeta;

32. naglašava da je stabilno i predvidljivo regulatorno okruženje preduvjet za ulaganja u industriju u EU-u. Ta stabilnost i predvidljivost moraju se postići kako na lokalnoj i regionalnoj razini, tako i na nacionalnoj razini i na razini EU-a. Stabilnost i predvidljivost kao jamstva pravne sigurnosti za poduzeća treba potaknuti putem zakonodavstva EU-a, po mogućnosti direktivama;

33. podržava politiku Komisije prema kojoj je razvoj jedinstvenog tržišta presudan za konkurentnu i održivu industriju. OR također ističe da zakonodavstvo o proizvodima i uslugama na unutarnjem tržištu predstavlja ključni faktor ne samo za konkurentnost europske industrije, već i za zaštitu potrošača i okoliša;

34. podržava izjavu Komisije da europsko tržište industrijskih proizvoda i usluga može ostati konkurentno jedino ako postoji regulatorni okvir koji omogućava inovativnost i ne stvara nepotrebne prepreke za pravodobnu primjenu novih tehnologija i uvođenje inovacija na tržište. Zakonodavstvo i norme EU-a moraju dopuštati da novi proizvodi, usluge i tehnologije čim prije budu dostupni na tržištu kako bi Europa mogla iskorištavati prednosti prvog ponuđača na globalnom tržištu;

35. naglašava da regije moraju moći definirati vlastiti potencijal rasta i poticati inovativnost, a ta definicija mora uključiti tijela lokalnih i regionalnih vlasti, putem pristupa kako od vrha prema bazi tako i od baze prema vrhu;

36. ponovno naglašava svoj prijedlog teritorijalnih paktova koji bi omogućili organizaciju različitih razina suradnje uključenih u projekte regionalnog razvoja i promicanje suradnje među regijama te predlaže da taj postupak bude predmet jedinstvenog programskog dokumenta koji bi osigurao da nacionalne i lokalne politike na regionalnoj razini odražavaju sektorske i kohezijske politike EU-a;

37. traži da ulaganja povezana s tim jedinstvenim programskim dokumentima dobiju pristup posebnim zajmovima Europske investicijske banke (EIB) za stvaranje novih teritorijalnih ekosustava za gospodarske i društvene inovacije. To bi mogao biti izvrstan način za promicanje inovativnih rješenja, davanja modela za poduzeća i poticanje stvaranja konzorcija na područjima koja zahtijevaju nova partnerstva među poduzećima. Ti ekosustavi bili bi javno-privatna partnerstva te bi morali zadovoljiti dvostruki cilj, odnosno pridonijeti većoj konkurentnosti poduzeća i većoj učinkovitosti javnog sektora (te time pomoći u racionalizaciji javne potrošnje);

38. uvjeren je da ključnu sastavnicu podrške EU-ovim ambicijama u pogledu industrije predstavlja regionalna politika pametne specijalizacije (RIS3), zasnovana na sustavnoj analizi postojećih regionalnih posebnosti i potencijala za inovacije i rast;

39. predlaže da države članice usvoje politike prostornog uređenja koje bi im omogućile pravovremeno donošenje odluka o uspostavi poduzetničkih zona te koje ne bi stvarale nepotrebne prepreke zbog kojih lokacija poduzeća postaje neodrživa;

40. poziva regije da u okviru svojih strategija pametne specijalizacije (RIS3) procijene potrebu da se planirani razvoj potiče primjenom tehnologije, kao i da uvedu nužne mjere za promicanje industrijske politike kao glavnog prioriteta financiranja te mjere proširivanja partnerstava diljem EU-a radi postizanja tih ciljeva;

41. poziva Komisiju da naročito podupire međuregionalne mreže, suradnju među njima i uzajamno učenje. Jedan je primjer inicijativa Vanguard koja je u fokus svojih aktivnosti u sklopu strategija za pametnu specijalizaciju (S3) stavila industrijsku renesansu s ciljem promicanja razmjene iskustava, otvaranja putova do izvrsnosti i zajedničke obrade prijava za projekte;

42. traži od EU-a da financira regije tako što će im pomoći da stvaraju povoljno okruženje za inovacije i pokreću zajedničke europske inicijative. OR naglašava da su decentralizirane aktivnosti za poticanje inovativnosti koje podupire EU jedini način za postizanje ciljeva strategija RIS3 diljem Europe;

43. ističe da bi se propisi i prakse koje su definirale države članice i regionalne vlasti trebale ažurirati u odnosu na prethodno programsko razdoblje 2007. – 2013., kako bi se naglasili i vrednovali njihovi rezultati i učinak. To u stvari iziskuje pojačano sudjelovanje svih ključnih regionalnih aktera na polju istraživanja, razvoja i inovacija u provedbi regionalnih strategija RIS3, kao i učinkovito umrežavanje na razini EU-a;

44. dijeli zabrinutost mnogih aktera diljem Europe zbog toga što države članice i regionalne vlasti nisu primjenjivale Komisijine smjernice za smanjenje birokracije, za ažuriranje financiranja koje bi se trebalo temeljiti na strategijama RIS3 te za stvaranje fleksibilnog sustava financiranja sredstvima iz europskih strukturnih i investicijskih fondova, usredotočenog na potrebe korisnika;

45. traži od država članica da izrade procjenu lokalnog poslovnog okruženja radi povećanja učinkovitosti administrativnih postupaka te radi smanjenja birokracije za poduzeća. Time će se moći usporediti na koji način različiti postupci i načini primjene pravila utječu na lokalno poslovno okruženje;

46. zajedno s Komisijom poziva regije da preispitaju svoje strategije RIS3 i planove europskog partnerstva u pogledu ključnih razvojnih tehnologija. Prema izvještaju o platformi S3, regionalni kreatori politika imaju mnoštvo pitanja o državnim potporama i financiranju ključnih razvojnih tehnologija, primjerice o pravilima financiranja demonstracijskih projekata i infrastrukture;

47. ističe i potrebu primjene nacionalnih instrumenata, prije svega onih prilagođenih tržištu, kao i drugih inovativnih instrumenata financiranja. Novi prioriteti financiranja koje su dogovorile Komisija i Europska investicijska banka pružaju značajnu priliku vodećim poduzećima za ulaganja u ključne razvojne tehnologije;

48. naglašava važnost europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESIF) i programa Obzor 2020. za jačanje konkurentnosti industrije EU-a. Izuzetno je važno poboljšati višedisciplinarna vrhunska istraživanja i praktičnu primjenu njihovih rezultata na regionalnoj razini. Potrebni su paketi mjera koji se temelje na više fondova, a kroz koje se najnovija znanja dobivena istraživanjima na području informacijskih i komunikacijskih tehnologija te ključnih razvojnih tehnologija upotrebljavaju za modernizaciju raznih industrijskih sektora i stvaranje novih praksi potrebnih za postizanje trajnih društvenih rezultata;

49. osim toga, potpora Europskog fonda za prilagodbu globalizaciji (EGF) i dalje je bitna kao praktični instrument koji pomaže osobama i regijama da se oporave od posljedica gospodarske krize i učinaka globalizacije tako što otpuštenim osobama pomaže da ponovno pronađu zaposlenje;

50. skreće pozornost na ključnu ulogu ljudskog kapitala, prvorazrednog praktičnog znanja i vještina za suočavanje s izazovima u industriji. Neusklađenost vještina i pitanja osposobljavanja predstavljat će glavni izazov za industriju EU-a u predstojećim godinama, pogotovo s obzirom na to da će napredak u proizvodnim tehnologijama povećati potražnju za određenim vještinama i vrstama osposobljavanja; smatra da treba podignuti svijest javnosti te uvesti multidisciplinarne i međusektorske programe osposobljavanja i obrazovanja kako bi se rezultati istraživanja i inovacija dodatno razvili, ustalili i proveli;

51. potiče mladu digitalnu generaciju i njihova novoosnovana poduzeća da pridonesu osmišljavanju i provedbi regionalnih strategija pametne specijalizacije tako što će pomagati u utvrđivanju propusta i korekciji procesa u nužnim vrijednosnim lancima u regijama. Ta nova inovativna rješenja trebala bi biti usredotočena i na javne i na privatne industrijske procese, kao i na ponašanje građana kao potrošača;

52. poziva EU, države članice i regije da sredstva iz kohezijskih fondova i iz programa Obzor 2020. ulažu u konkurentnost povećavanjem investicijskih aktivnosti u industrijske potencijale preko granica regija, država i sektora. Posebnu pažnju treba posvetiti energiji, prijevozu i digitalnoj infrastrukturi, omogućavanju suradnje između zemalja, integraciji opskrbnih lanaca i jačanju unutarnje trgovine u EU-u;

Hitna potreba za ubrzavanjem promjena

ODBOR REGIJA

53. u svojim je mišljenjima inzistirao na strukturnoj reformi industrije i naglašavao važnost prilagodljivosti društva i poduzeća u konkurentnom okruženju koje stvaraju globalizacija i digitalizacija. Ove preporuke također su vezane uz mjere za podizanje razine potrebnih vještina te uz pristup utemeljen na životnom ciklusu koji naglašava ukupni utjecaj i ciljeve u pogledu klimatskih promjena. Neke od tih izjava su sljedeće:

- a. industrijska politika treba biti jedan od stupova europskog projekta i istinski politički prioritet, na istoj političkoj razini s kohezijom, infrastrukturom i poljoprivredom; napredno upravljanje vještinama i promjenama trebalo bi se smatrati ključnom komponentom industrijske strategije na svakoj razini ⁽⁴⁾. EU treba pružiti financijsku potporu regijama koje uvedu inovativne instrumente za napredno upravljanje promjenama;
- b. sveobuhvatni pristup prije svega stvara sjajne mogućnosti za razvoj novih održivih materijala i pridonosi postizanju ciljeva smanjenja emisija CO₂ sadržanih u strategiji Europa 2020. Dosljedan pristup utemeljen na životnom ciklusu počinje već s fazom oblikovanja proizvoda [u izvornom mišljenju korištena je riječ 'automobil']. To također obuhvaća učinke na okoliš tijekom procesa proizvodnje, uključujući operativnu fazu i, na kraju, recikliranje i/ili obradu za ponovnu uporabu ⁽⁵⁾;

54. već je utvrdio koje su glavne promjene nužne u industrijskoj politici te koja su ulaganja potrebna za modernizaciju poslovnih aktivnosti kao i načine njihove provedbe. Sljedeći citati iz OR-ova mišljenja usvojenog prije tri godine pokazuju da se iste te smjernice još uvijek pripremaju i da su mjere EU-a prespore za hitnu reakciju na izmijenjene potrebe gospodarstva i poslovnog svijeta. OR ⁽⁶⁾:

- a. slaže se da je potreban napredak u pogledu pametne specijalizacije radi jačanja konkurentnosti industrije te poziva regionalne i lokalne vlasti da potaknu razvoj vlastitih područja inovativnosti. Pametna specijalizacija je glavna poveznica između Komunikacije o industrijskoj politici i vodeće inicijative 'Unija inovacija';
- b. smatra da javna uprava pomoću inovativne politike javne nabave može biti bitan pokretač poslovne konkurentnosti;
- c. slaže se da postoji hitna potreba za strukturnim reformama s obzirom na radikalne promjene koje pogađaju poslovni svijet;

55. ističe da se promjene mogu ubrzati ako se lokalnoj i regionalnoj razini dodijeli više sredstava. Postoji potreba za inovativnim i visoko kvalitetnim avangardnim aktivnostima, kao i za širenjem njihovih rezultata diljem Europe. Regije su spremne započeti s testiranjem i brзом izradom prototipova, što je ključno za uspjeh;

56. u više je mišljenja navedeno čemu treba dati naglasak prilikom provedbe. Sljedeći primjeri iz mišljenja o Obzoru 2020. ⁽⁷⁾, koje je OR usvojio prije dvije godine, relevantni su, pored ostalog, i za provedbu paketa o industrijskoj politici. OR:

- a. napominje da su proizvodi uspješni na međunarodnom tržištu rezultat vrhunske stručnosti koja se temelji na lancima vrijednosti i ekosustavima. Program Obzor 2020. mora biti u mogućnosti stvoriti uvjete za funkcioniranje lanaca inovacija; samo će tada biti moguće odgovoriti na velike društvene izazove i potrebu za industrijskom regeneracijom;
- b. naglašava ulogu ključnih razvojnih tehnologija u programu Obzor 2020. Tehnologije se ne bi trebale razvijati samo u sklopu zasebnih znanstvenih i tehnoloških programa, nego bi ih već u fazi istraživanja i razvoja trebalo povezivati s industrijskim lancima vrijednosti i globalnim mrežama vrijednosti inovacija te aktivnostima za razvoj regionalnih ekosustava i inovacijskih klastera kao i za jačanje stručnosti;

⁽⁴⁾ CdR 2255/2012 fin.

⁽⁵⁾ CdR 1997/2013 fin.

⁽⁶⁾ CdR 374/2010 fin.

⁽⁷⁾ CdR 402/2011 fin.

IV. POSEBNE PREPORUKE O POLITIKAMA U POGLEDU POSLOVNOG OKRUŽENJA

ODBOR REGIJA

57. uviđa da se okružje globalnog tržišnog natjecanja iz temelja promijenilo te da je potrebno ne samo prilagoditi se situaciji, već i postati pokretačem promjena u mnogim pogledima. Dugoročnoj globalnoj konkurentnosti poslovanja unutar EU-a treba se pridati veće značenje prilikom ocjenjivanja postojećih propisa EU-a i odlučivanja o raspoređivanju sredstava za istraživanje, razvoj i inovacije (RDI);

58. naglašava da zakonodavstvo EU-a na području industrijskih proizvoda definira glavne zahtjeve za poduzeća u pogledu sigurnosti, zdravlja i drugih pitanja od javnog interesa. Posebno je važno da se industrija previše ne opterećuje bespotrebno čestim regulatornim izmjenama, već da, naprotiv, raspolaže konkretnim mehanizmima namijenjenim pospješivanju i podupiranju poslovnih ulaganja. Kontrolirano uklanjanje regulatornih barijera je važno s obzirom da se tehnologija razvija sve brže, a globalni lanci opskrbe postaju međusobno sve povezani;

59. poziva europske regije i gradove na izradu i provedbu regulatornog okvira koji bi poticao inovativnost i ulaganje u IKT u svim sektorima na njihovim područjima. Ako EU ponovno preuzme ulogu globalnog inovatora, to će izazvati pozitivnu dinamiku u pogledu jačanja produktivnosti, rasta te stvaranja novih radnih mjesta;

60. podsjeća da je Komisija obećala da će osigurati dugoročnu stabilnost pravne regulative i bitno pojednostavljenje pravila. Taj cilj predstavlja hitan prioritet. Potrebno je provesti detaljnije procjene učinka novih pravila. Standardi EU-a služe u praksi diljem svijeta kao uzor, a Komisija će se i dalje zalagati za sustav međunarodnih standarda;

61. ponovno poziva Komisiju da poboljša svoje analitičke sposobnosti i pojača mjere podrške za poduzeća time što će, kao što je pristala učiniti za industriju poljoprivrednih proizvoda, razmotriti mogućnost stvaranja nove kategorije poduzeća srednje veličine koja bi se nalazila negdje između malih i srednjih poduzeća i velikih poduzeća te zapošljavala između 250 i 750 radnika i imala godišnji promet manji od 200 milijuna eura. Ta bi kategorija mogla dobivati odgovarajuće stope pomoći, više od onih koje primaju velika poduzeća, a niže od onih koje primaju MSP-i⁽⁸⁾;

62. napominje da su novi propisi o državnim potporama u vezi s Uredbom o općem skupnom izuzeću te istraživanjem, razvojem i inovacijama stupili na snagu u srpnju 2014.⁽⁹⁾ Novi propisi omogućuju veća ulaganja u istraživanja i razvoj, posebice ulaganja u opsežne, složene klastere projekata, a jedan od ciljeva im je da znatno utječu na industrijsku obnovu;

63. napominje da olakšavanje korištenja strukturnih i investicijskih fondova EU-a kroz proširenje opsega primjene Opće uredbe o skupnom izuzeću predstavlja veliki napredak;

64. napominje da se u Uredbi o općem skupnom izuzeću iznose uvjeti pod kojima se Komisija ne mora unaprijed obavijestiti o državnim potporama te da se tom Uredbom definiraju stroži kriteriji obavještanja i intenzitet potpora i uvode dodatne kategorije potpora koje podliježu izuzeću, poput potpora inovativnim klasterima i potpora u vidu ulaganja u istraživačku infrastrukturu;

65. napominje da okvir za državne potpore za istraživanje, razvoj i inovacije obuhvaća potpore za eksperimentalni razvoj i industrijsko istraživanje te da su sada pomaknute gornje granice iznosa koji se smiju dodjeljivati za primijenjeno istraživanje;

66. naglašava da je korištenje instrumenta za važne projekte od zajedničkog europskog interesa šire od istraživanja i razvoja i obuhvaća početnu upotrebu, a primjena tog instrumenta nerijetko iziskuje snažno sudjelovanje javne uprave jer tržište inače ne bi financiralo takve projekte;

⁽⁸⁾ Vidi točku 18., CdR 2255/2012 fin.

⁽⁹⁾ Komunikacija Komisije br. 2014/C 188/02 i Uredba Komisije (EU) br. 651/2014.

67. ponavlja da važni projekti od zajedničkog europskog interesa mogu znatno pridonijeti gospodarskom rastu, zapošljavanju i konkurentnosti gospodarstva i industrije EU-a jer se njihov pozitivan učinak prelijeva na unutarnje tržište i društvo EU-a;
68. ističe da bi države članice i industrija u potpunosti trebale iskoristiti mogućnosti koje nude novi propisi o državnim potporama, kako bi poticale poslovne aktivnosti, obnovu industrije i stvaranje radnih mjesta u Europi;
69. naglašava da bi europska poduzeća, unatoč nepravednim uvjetima koji su im nametnuti na glavnim tržištima u nastajanju, trebali povećati kapacitete za inovacije i postati ključni akteri unutar umreženih lanaca vrijednosti koji se dinamično šire.

Bruxelles, 3. prosinca 2014.

*Predsjednik
Odbora regija*

Michel LEBRUN

Mišljenja Odbora regija – Inovacije u plavom gospodarstvu: korištenje potencijala naših mora i oceana za radna mjesta i rast

(2015/C 019/05)

Izvjestitelj	Adam BANASZAK, član regionalne skupštine Kujavsko-pomeranskog vojvodstva (PL/ECR)
Referentni dokument	Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Inovacije u plavom gospodarstvu: korištenje potencijala naših mora i oceana za radna mjesta i rast COM(2014) 254 final/2

I. PREPORUKE O POLITIKAMA

ODBOR REGIJA

1. vjeruje da korištenje potencijala plavog rasta predstavlja priliku za jačanje lokalne ekonomije i da stvara kvalitetna radna mjesta u gospodarskim sektorima koji se temelje na znanju i investicijama;
2. ističe da zaštita okoliša treba ostati jedan od glavnih ciljeva europske strategije plavog rasta;
3. vjeruje da procjena znanstvenih podataka može znatno pridonijeti uspješnoj reformi zajedničke ribarstvene politike i da je to glavni uvjet za provedbu regionalizacije kao komponente te politike.
4. ponovno potvrđuje svoje uvjerenje da su razvoj i podupiranje europske akvakulture ključni elementi za stvaranje radnih mjesta u strukturno slabim područjima te da osiguravaju opskrbu europskih potrošača morskom hranom visoke kvalitete;
5. podupire inicijative Europske komisije kojima je cilj poticanje rasta plavog gospodarstva;
6. naglašava potrebu da se koordiniranju politika istraživanja, gospodarskih politika, zajedničke ribarstvene politike i politike prijevoza pristupi na integrirani način koji će obuhvatiti sve politike. Kako bi djelovanje EU-a u korist plavog gospodarstva bilo učinkovitije, navedene politike ne bi trebalo tretirati isključivo kao odvojena područja. Osiguravanjem sinergije među njima omogućit će se veća učinkovitost i veća dodana vrijednost usvojenih inicijativa;
7. skreće pozornost na potrebu za korištenjem znanstvenih istraživanja za provedbu reformi zajedničke ribarstvene politike, zaštitu morskih ekosustava te upravljanje rizicima u kriznim situacijama; naglašava, međutim, da se upotreba znanstvenih istraživanja i primjena inovacija trebaju u prvom redu usmjeriti na plavi rast, i to ne samo u smislu gospodarskog rasta pomorskog gospodarstva, nego i u smislu rasta koji ima pozitivan utjecaj na druge dijelove ekonomije.
8. konstatira da proces otvaranja potencijala naših mora i oceana za stvaranje radnih mjesta i gospodarski rast, iako je nužan i poželjan, ne smije dovesti do propadanja prirodnog okoliša ili uništavanja morskih ekosustava;
9. poziva da se pri uvođenju inovacija fokus proširi na sektor akvakulture i pomorskog, priobalnog i putničkog prometa, kako bi se osigurao veći gospodarski rast i otvaranje novih radnih mjesta;
10. poziva na širu i učinkovitiju koordinaciju između strategije za plavi rast i drugih strategija i programa EU-a, posebice strategije Europa 2020.;

Istraživanje i inovacije za plavi rast

11. naglašava da proces provođenja znanstvenih istraživanja i uvođenja inovacija – iako za cilj ima poticanje plavog rasta – ne bi trebao utjecati samo na pomorsko gospodarstvo, nego i na druge dijelove ekonomije;

12. traži osnivanje posebne zajednice znanja i inovacija za plavo gospodarstvo kao dodatne mjere za razvoj vještina i prijenos zamisli iz područja istraživanja mora na privatni sektor;

13. slaže se da nedostatak znanja i podataka o stanju naših mora i oceana, resursima na morskom dnu, živim bićima u moru i opasnostima za staništa i ekosustave predstavlja jedan od ključnih problema koji koče razvoj plavog gospodarstva. Bolje poznavanje naših mora promicat će rast plavog gospodarstva, kako kroz bolja znanja o resursima koje ono sadrži, tako i kroz bolje razumijevanje toga kako ih se može koristiti uz istovremeno postizanje naših ekoloških ciljeva;

14. naglašava da je dostupnost podataka o stanju naših mora i oceana važna za razvoj plavog gospodarstva. Veća raspoloživost podataka i njihova veća dostupnost potaknut će inovacije i konkurenciju, što će omogućiti učinkovito upravljanje kriznim situacijama i smanjiti nesigurnosti povezane s morskim područjima;

15. konstatira da dostupnost podataka o stanju naših mora i oceana ne treba biti ograničeno na općenite informacije relevantne samo na razini EU-a ili pojedinih država članica. Od ključne je važnosti uzeti u obzir potrebe pojedinih regija i omogućiti im pristup većem broju informacija u navedenom području, kako bi ih mogle učinkovito koristiti i u javnom i u privatnom sektoru;

16. smatra da se, iako je važno podatke o stanju naših mora i oceana učiniti dostupnima na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini, čitav proces mora koordinirati na razini EU-a. To će povećati učinkovitost korištenih podataka i omogućiti prikladnu razmjenu informacija među zainteresiranim stranama;

17. poziva Europsku komisiju da u svojim naporima za postizanje regionalizacije na području zajedničke ribarstvene politike dodatno proširi upotrebu znanstvenih istraživanja. Šira upotreba znanstvenih istraživanja odrazit će i načelo transveralnog pristupa plavom gospodarstvu te poboljšati racionalno upravljanje ribolovnim resursima;

18. naglašava da Europska unija i dalje treba podupirati akvakulturu kao jedno od područja prehrambenog sektora s najvećim rastom. Prikladna znanstvena istraživanja koja poduzećima daju pristup novim, opsežnijim informacijama o stanju naših mora i oceana mogu poduzeća učiniti konkurentnijima te, u skladu s tim, potaknuti rast zapošljavanja, posebice u strukturno slabim područjima;

19. ističe da prikupljanje i davanje informacija o morima ne treba donijeti teškoće ni dodatna administrativna opterećenja lokalnim i regionalnim vlastima te gospodarskim subjektima;

20. primjećuje da adekvatan pristup informacijama o stanju naših mora i oceana nije važan samo za primjenu inovativnih rješenja, zaštitu našeg okoliša i upravljanje ribolovnim resursima i akvakulturom, nego može biti i ključan faktor koji će omogućiti upravljanje rizicima i usvajanje prikladnih mjera potpore u kriznim situacijama. U skladu s tim, Odbor regija poziva da se poduzmu koraci za razradu mehanizma za korištenje podataka dobivenih satelitskim snimanjem uz pomoć satelitske usluge programa Copernicus kako bi se lokalnim i regionalnim vlastima pomoglo u inicijalnom odgovoru na prirodne katastrofe;

21. naglašava potrebu da se primjene inovacija i rasta u plavom gospodarstvu trajno nadgledaju kako bi se osiguralo da su poduzeti koraci što učinkovitiji. Odbor regija stoga preporučuje razvoj jasno definiranih pokazatelja uspješnosti za rast i inovacije na području plavog gospodarstva. Tako definirani pokazatelji neće biti od koristi samo Komisiji, nego će pomoći i identificirati prikladne ciljeve za države članice i regije;

Ekološka zaštita mora i oceana

22. konstatira da ključno pitanje plavog gospodarstva nije samo korištenje informacija o morima radi poticanja gospodarskog rasta, nego prije svega njihovo korištenje sa svrhom očuvanja morskih ekosustava i održavanja kvalitete morskog okoliša. Zaštita i očuvanje morskih ekosustava mora biti ključan element europske pomorske politike;

23. naglašava da morski okoliš treba biti čist i zdrav. U skladu s tim, i službeno treba uzeti u obzir ideju o sastavljanju planova za uklanjanje ostataka vojnog materijala i kemijskog otpada bačenog u more, kao što stoji u prethodnom mišljenju Odbora regija ⁽¹⁾, dok informacije o našim morima i oceanima treba koristiti i da bi se pomoglo u čišćenju i obnovi našeg morskog okoliša, što će pomoći osigurati njegovu biološku raznolikost i plodnost;

24. ističe da je čist i zdrav morski okoliš utemeljen na mreži zaštićenih pomorskih područja važan i za razvoj turizma, primjerice, održivog ronjenja, koje predstavlja strateški instrument za stjecanje znanja o morskom okolišu i za podizanje javne svijesti o njemu;

25. primjećuje da će povećana konkurentnost i zapošljavanje u sektoru akvakulture pomoći da razvoj tog sektora bude dinamičniji. Ipak, to ne smije dovesti do toga da se kvantiteta pomorskih proizvoda poveća nauštrb kvalitete. U skladu s tim, treba poduzeti sve potrebne korake kako bi se osiguralo da europski potrošači dobivaju visokokvalitetne proizvode. To posebice znači da ne postoji odobrenje da se potrošačima nude genetski modificirani organizmi (GMO);

Sudjelovanje privatnih poduzeća u plavom gospodarstvu

26. shvaća važnost inicijativa Europske komisije kojima je cilj šira upotreba znanstvenih istraživanja i inovacija u okviru strategije plavog rasta. No ne smije se zaboraviti da bi glavni i najpoželjniji ishod strategije za plavi rast trebao biti razvoj poduzetništva utemeljenog na neiskorištenom potencijalu naših mora i oceana;

27. konstatira da Komunikacija ne uzima u obzir neka od područja s najvišim udjelom u plavom gospodarstvu, poput brodogradnje, pomorskog prijevoza i plave energije. Jasno je da Komunikacija otvara put za buduće inovacije i znanstvene inicijative, međutim, navedeni gospodarski sektori i dalje su pokretači plavog gospodarstva;

28. smatra da, kada se procjenjuju mogućnosti uvođenja inovacija u plavo gospodarstvo, posebnu pažnju treba pridati razvoju pomorskog prometa i turizma, koji imaju golem potencijal za povećanje zaposlenosti;

29. naglašava da privatna poduzeća mogu imati ključnu ulogu u inovacijama i njihovom korištenju za povećanje gospodarskog rasta i stvaranje novih i boljih radnih mjesta. Važnu ulogu na tom području posebice mogu imati mala i srednja poduzeća (MSP);

30. konstatira da planove Komisije za povećanje sudjelovanja MSP-a u plavom gospodarstvu treba poduprijeti adekvatnom financijskom pomoći i u okviru postojećih i u okviru budućih programa. Potreba za financiranjem posebice je vidljiva u sektoru akvakulture; mikropoduzeća predstavljaju 90 % tog sektora i imaju sposobnost dovesti do željene razine inovacija;

31. nužan je pojačan politički okvir za uključivanje privatnih poduzeća u plavo gospodarstvo. Kako bi se osigurala optimalna sinergija između javnog sektora i potreba privatnog sektora, poduzeća trebaju dobiti važnu ulogu pri utvrđivanju potreba za istraživanjima, kao i u oblikovanju normi, standarda i rješenja prilagođenih poduzećima;

32. primjećuje da do veće uključenost privatnih poduzeća u plavo gospodarstvo treba doći bez uvođenja bilo kakvih nepotrebnih opterećenja za privatni sektor;

33. poziva Komisiju i države članice da rade na poboljšanju konkurentnosti europskih pomorskih gospodarskih subjekata. Ako budemo razumjeli potrebe privatnog sektora povezane s njegovim sudjelovanjem u plavom gospodarstvu, trebalo bi biti lakše u skladu s njima prilagoditi mjere i politike na razini EU-a, nacionalnoj i regionalnoj razini;

34. naglašava da poduzetništvo u plavom gospodarstvu ne podrazumijeva samo djelatnosti u našim morima i oceanima. Važno je planirati prikladnu potporu za poduzeća na kopnu povezana s plavim gospodarstvom, poput lokalnih postrojenja za preradu ribe, kako bi se stvorila održiva poslovna klima za lokalne ribolovce;

⁽¹⁾ CDR 2203/2012, Plavi rast – Mogućnosti za održivi morski i pomorski rast; izvjestitelj: Adam Banaszak (PL/ECR).

35. primjećuje da uvođenje inovacija u plavom gospodarstvu s ciljem gospodarskog rasta i stvaranja novih radnih mjesta zahtijeva i odabir prikladno obučених ljudi. Kako bi se poslovi na moru učinili popularnijima i poželjnijima među mladima, potrebna je bliska koordinacija politike, obrazovanja i poslovnog svijeta;
36. naglašava da će se koristi koje proizlaze iz plavog gospodarstva osjetiti i u javnom i u privatnom sektoru. Međutim, svako je javno financiranje ograničeno. Stoga je važno prikupiti privatni kapital za financiranje djelatnosti na tom području. Zbog toga treba poticati široku suradnju između javnog i privatnog sektora, uz ostalo kroz javno-privatna partnerstva, u kojima javni sektor može imati koristi od financijskih mogućnosti privatnog sektora, ali i njegovih stručnih znanja, poslovnog iskustva, upravljačkih vještina i intelektualnog potencijala s ciljem razvijanja i primjene inovativnih rješenja za plavo gospodarstvo;
37. naglašava da, zbog razlika među državama članicama EU-a u pravnom uređenju javno-privatnih partnerstava, Europska komisija treba odigrati ključnu ulogu u promicanju najboljih praksi i rješenja za korištenje javno-privatnih partnerstava u plavom gospodarstvu. Posebnu pažnju treba pridati mogućnosti primjene institucionaliziranih javno-privatnih partnerstava s ciljem potencijalnog stvaranja novih radnih mjesta;
38. primjećuje da na suradnju s javnim sektorom neće biti moguće privući predstavnike privatnog sektora, uključujući one iz malih i srednjih poduzeća, ako se takva suradnja ne bude promicala na lokalnoj i regionalnoj razini. Postoji potreba za olakšavanjem i poticanjem rada lokalnih i regionalnih vlasti, kako bi se predstavnici privatnog sektora uključili u projekte koji se izvode u obliku javno-privatnog partnerstva;
39. primjećuje da javno-privatno partnerstvo ne treba koristiti u plavom gospodarstvu samo da bi se ušlo u partnerstvo s velikim privatnim poduzećima. Ako se ispravno primjenjuju, javno-privatna partnerstva trebaju uzeti u obzir i financijske potencijale i kapacitete za upravljanje rizicima malih i srednjih poduzeća, što će omogućiti manjim tijelima vlasti da koriste financijske resurse i takvih poduzeća;
40. pozdravlja činjenicu da se u Komunikaciji poštuju načela supsidijarnosti i proporcionalnosti kako su navedeni u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji i člancima 3. i 4. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Bruxelles, 3. prosinca 2014.

*Predsjednik
Odbora regija*

Michel LEBRUN

Mišljenje Odbora regija – Učinkoviti, pristupačni i otporni zdravstveni sustavi

(2015/C 019/06)

Izvjestitelj	Karsten Uno PETERSEN, član regionalnog vijeća (DK/PES)
Referentni dokument	Komunikacija Komisije o učinkovitim, pristupačnim i otpornim zdravstvenim sustavima COM(2014) 215 final

I. PREPORUKE O POLITIKAMA***Opće napomene*****ODBOR REGIJA**

1. uvažava Izvješće Europske komisije u kojem se navodi da zadaća zdravstvenog sustava nije samo omogućiti dulji nego i kvalitetniji život te tako pridonijeti poboljšanju zdravlja građana. Za zdravlje pojedinca – ako se pod tim pojmom podrazumijeva i fizičko i psihičko zdravlje – presudni su, pored usluga zdravstvenog sustava, i drugi čimbenici;
2. poziva na to da se zdravlje prizna kao vrijednost sama po sebi, pri čemu izdatke za zdravstvene sustave treba shvatiti kao ulaganje u zdravlje stanovništva, koje može rezultirati dodatnim koristima u obliku višeg stupnja produktivnosti, veće ponude radne snage i stabilnijih javnih financija;
3. utvrđuje da se decentralizirane razine vlasti diljem EU-a suočavaju s istim izazovima: zdravstveni troškovi rastu, stanovništvo stari te se sve više suočava s kroničnim bolestima i višestrukim obolijevanjima, pri čemu raste potražnja za zdravstvenom skrbi. Odbor regija skreće pozornost na to da odgovornost rješavanja ovih izazova snose nacionalna, regionalna i lokalna razina;
4. pozdravlja i zagovara pravo građana EU-a da imaju pristup učinkovitoj njezi visoke kvalitete te da Europska komisija zbog iskustava prijašnjih godina želi pomoći državama članicama pri razvoju strategija koje zdravstvene sustave čine učinkovitijima i otpornijima te olakšavaju pristup medicinskoj skrbi;
5. poziva na poštovanje članka 168. UFEU-a prema kojem je javno zdravstvo načelno nacionalno pitanje kao i na poštovanje načela supsidijarnosti na tom području. U vezi s tim, Odbor regija podsjeća da je zdravstvena politika odgovornost država članica te da su zadaće na području zdravstva u većini slučajeva u nadležnosti lokalnih i regionalnih vlasti;
6. prima na znanje da je 2013. godine u okviru Europskog semestra jedanaest država preporučena reforma njihovih zdravstvenih sustava. U vezi s tim, Odbor regija ukazuje na to da razlike u zdravstvenim sustavima država članica odražavaju različite društvene odluke te podsjeća na članak 168. UFEU-a u kojem stoji da je uloga EU-a na području javnog zdravstva da nadopunjuje nacionalne politike;
7. slaže se s činjenicom da inovacije imaju velik utjecaj na zdravstvo te uviđa veliku gospodarsku važnost tog sektora, no preporuča da se pred trenutačnim gospodarskim prilikama prednost da sljedećim zajedničkim vrijednostima koje je 2006. godine prepoznalo Vijeće (za zdravlje): univerzalnosti zdravstvenih sustava u EU-u, pristupu kvalitetnoj medicinskoj skrbi, jednakosti i solidarnosti;
8. svjestan je financijskih ograničenja, proizašlih iz financijske krize u državama članicama, no, istodobno podsjeća na to da zdravstveni sustavi moraju biti održivi u smislu da zadovoljavaju temeljne zajedničke vrijednosti ne samo u budućnosti, već i danas;
9. pozdravlja namjeru Europske komisije da, pri nastojanjima da podrži države članice u ocjenjivanju učinkovitost svojih zdravstvenih sustava, uže surađuje s organizacijama poput SZO-a i OECD-a;

10. Europsku komisiju pri oblikovanju sveobuhvatnog sustava izvješćivanja o ocjeni rezultata zdravstvenih sustava poziva na oprez te ukazuje na to da bi se mogli koristiti već postojeći podaci dobiveni iz uske suradnje s SZO-om i OECD-om;

11. traži stoga od država članica da ojačaju i po potrebi prošire postojeće kapacitete, kako bi se osiguralo neprestano i redovito prikupljanje zdravstvenih podataka, jer će to pridonijeti kvaliteti međunarodnih podataka u organizacijama poput SZO-a i OECD-a;

12. ukazuje na to da je za ocjenjivanje rezultata zdravstvenih sustava potrebno koristiti opće i lako dostupne pokazatelje kao što je stopa preživljavanja pri određenim bolestima ili vrijeme čekanja; pozdravlja okvir za niz zajedničkih europskih kriterija za ocjenjivanje rezultata zdravstvenih sustava na temelju kojih države članice mogu voditi političke rasprave i utvrđivati prioritete;

13. slaže se s činjenicom da je sve veća mobilnosti pacijenata i zdravstvenih djelatnika dovela do povećanja međusobnog utjecaja zdravstvenih sustava država članica te ističe da je, kako bi se odgovorilo na tu pojavu, u užu suradnju zdravstvenih sustava potrebno uključiti znanja s lokalne i regionalne razini;

14. primjećuje da su dostupnost dobro obrazovane radne snage s perspektivom za daljnje obrazovanje, dostupnost vještina, dobro upravljanje i odgovarajući protok informacija u sustavu u velikoj mjeri značajni za zdravstvene sustave, u kojima su ovlasti prenesene na lokalnu i regionalnu razinu;

15. skreće pozornost na to da bi integracija medicinske skrbi trebala ići u korak sa sve većim uključivanjem pacijenata i sve većim naglaskom na kvalitetu njege i primjećuje da je o radu skupine stručnjaka Europske komisije na ovom i drugim područjima potrebno raspraviti s lokalnim i regionalnim vlastima, primjerice u obliku javnog savjetovanja o rezultatima rada te skupine stručnjaka;

16. uviđa da zdravstveni sustavi moraju biti izdržljivi, da se moraju moći prilagoditi različitim okolnostima i savladati znatne izazove, čak i uz ograničene resurse, te je mišljenja da se ove značajke trebaju osigurati na način da se lokalnim i regionalnim vlastima da odgovornosti za zdravlje građana;

17. pozdravlja to što je Europska komisija u pogledu borbe protiv socijalnih posljedica gospodarske krize priznala značenje zdravstva, međutim naglašava da bi se odluke, koje se donose u svrhu rješavanja većih gospodarskih kriza i problema, trebale analizirati na temelju svojih mogućih negativnih učinaka na zdravlje stanovništva kako bi se baš ti učinci mogli izbjeći;

18. pozdravlja i podržava izradu strategije za socijalnu uključenost, u okviru koje će se osigurati opsežan pristup dobroj i pristupačnoj zdravstvenoj skrbi s ciljem borbe protiv rastuće nejednakosti na području zdravstva u državama članicama;

Jačanje učinkovitosti zdravstvenog sustava

ODBOR REGIJA

19. pozdravlja i podržava tekući rad na području sigurnosti pacijenata na razini EU-a i traži stoga da se ključnim aspektima poput iskustva pacijenata i uključivanja pacijenata te daljnjeg obrazovanja osoblja da prednost u budućim inicijativama EU-a na području zdravlja;

20. upućuje na to da je rezultate zdravstva teško definirati, što otežava uspoređivanje među državama članicama, no, slaže se da je primjereno mjeriti i usporediti učinkovitosti zdravstvenih sustava.

21. nadalje, smatra da se usporedba između država članica treba odvijati isključivo u svrhu učenja i razmjene iskustava s najboljim praksama; to će državama članicama omogućiti da iz međunarodne perspektive prate svoj vlastiti napredak u nastojanjima da postignu stalna poboljšanja;

22. uviđa da bi unutar određenih područja, za koje međunarodne organizacije (poput SZO-a i OECD-a) ne raspolažu dostatnim podacima, možda trebalo stvoriti europsku bazu podataka;

Povećanje pristupačnosti zdravstvenog sustava

ODBOR REGIJA

23. pozdravlja to što Europska komisija u svojoj Komunikaciji podsjeća na načela europskog socijalnog pakta te što naglašava značenje transparentnih kriterija za pristup medicinskoj skrbi te obvezu da se niti jednoj skupini stanovništva ne uskrati pristup medicinskoj skrbi;
24. slaže se s tvrdnjom da je teško izmjeriti pristup zdravstvenoj skrbi, no skreće pažnju na činjenicu da pokazatelji koji se temelje na povratnim informacijama građana o njihovim osobnim iskustvima pružaju uvid u to što građani misle o pristupu zdravstvenoj skrbi;
25. slaže se da bi se kod ocjenjivanja pristupa zdravstvenim uslugama trebalo usredotočiti kako na udio stanovništva koji ima zdravstvenu skrb tako i na opseg te skrbi. Međutim, podsjeća da razlike u pristupu i opsegu pokrivenosti odražavaju različite društvene odluke donesene na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini;
26. slaže se da je pristupačnost, koja uključuje vremena čekanja, udaljenost i radnu snagu u zdravstvenom sustavu, preduvjet za pristup zdravstvenim uslugama, ukazuje međutim na činjenicu da su koncentriranost ponude specijaliziranog liječenja u središtima te posljedično tome i putovanja do tog mjesta ponekad neizbježni, kako bi se osigurala dovoljna stručnost na određenim područjima liječenja. Ipak se mora voditi računa o tome da i stanovnici geografski i demografski prikraćenih regija imaju pristup takvim specijaliziranim zdravstvenim uslugama;
27. ponavlja da se geografski i demografski prikraćene regije (visok stupanj raspršenosti stanovništva, rijetka naseljenost, primjetno demografsko starenje, otočne ili planinske regije) suočavaju sa specifičnim izazovima koji su osobito veliki na području zdravstva;
28. uviđa da su integrirani modeli skrbi i rješenja e-zdravstva djelomični odgovor na problem pristupačnosti zdravstvenih sustava u državama članicama te da mogu predstavljati rješenja posebice u geografski i demografski prikraćenim regijama;
29. smatra da u ovom kontekstu nedostaje upućivanje na činjenicu da posebice osobe s invaliditetom ponekad imaju ograničen pristup uslugama zdravstvene skrbi te podsjeća Europsku komisiju u smislu čl. 9 Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom na njezinu obvezu [COM(2010) 636 final] posvećivanja posebne pažnje osobama s invaliditetom prilikom provedbe strategija za borbu protiv zdravstvenih nejednakosti;
30. pozdravlja činjenicu da se Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća o primjeni prava pacijenata u prekograničnoj zdravstvenoj skrbi jasnije usmjerila na pitanje odgovornosti zdravstvenih sustava za pristup medicinskoj skrbi;
31. izražava zadovoljstvo zbog činjenice da se Europska komisija usmjerila na važnu savjetodavnu ulogu koju će zdravstveni djelatnici ubuduće imati u suradnji s drugim sektorima; podsjeća da lokalne i regionalne vlasti posjeduju veliko stručno znanje u pogledu takvih oblika suradnje koje se učinkovito može uključiti u daljnji razvoj ovog aspekta;
32. podržava razmjenu informacija o poboljšanju pristupa lijekovima, međutim ukazuje na to da su odluke o oblikovanju cijena i povratu troškova pacijenata rezultat društvenih odluka kao i usmjeravanja na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Odbor regija međutim ukazuje na činjenicu da bi veća transparentnost kod oblikovanja cijena medicinskih proizvoda mogla dovesti do učinkovitijeg korištenja resursa;
33. prima na znanje da u pogledu zdravstvenih djelatnika Europska komisija i dalje namjerava podržavati planove država članica, kako bi na taj način doprinijela svladavanju izazova u vezi s njihovom mobilnošću;
34. slaže se s činjenicom da države članice trebaju osigurati odgovarajuću primjenu Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o primjeni prava pacijenata u prekograničnoj zdravstvenoj skrbi;

Jačanje izdržljivosti zdravstvenog sustava

ODBOR REGIJA

35. prima na znanje prijedlog Europske komisije da se u okviru Europskog semestra u državama članicama provede reforma zdravstvenih sustava i upućuje u vezi s time na članak 168. UFEU-a prema kojemu je uloga EU-a na području javnog zdravstva da nadopunjuje nacionalne politike;
36. pozdravlja podršku koju Europska komisija putem inicijativa za učenje i razmjenu najboljih praksi s drugim državama članicama i regijama pruža državama članicama pri reformi njihovih zdravstvenih sustava;
37. ukazuje na činjenicu da su dostatne i dugoročne investicije u zdravstvene sustave na dugi rok povoljnije od kratkoročnih financijskih interesa uvjetovanih konjunkturuom te je mišljenja da bi fokus trebao biti na utvrđivanju kako kratkoročnog tako i dugoročnog utjecaja investicija na zdravstveni sustav;
38. uviđa da zdravstveni sustavi moraju biti financijski čvrsti; zastupa, međutim, mišljenje da se kratkoročni financijski interesi uvjetovani konjunkturuom ne smiju biti važniji od zdravlja kao vrijednosti same po sebi, sigurnosti i sudjelovanja pacijenata ni daljnjeg osposobljavanja osoblja;
39. uviđa i pozdravlja rad Europske komisije koja je definirala šest čimbenika izdržljivosti koji mogu doprinijeti tome da zdravstveni sustavi stanovništvu jamče pristupačnu i učinkovitu zdravstvenu skrb;
40. pozdravlja podršku koju je Europska komisija pružila ambicioznom cilju mreže HTA (*Health Technology Assessment*) osnovane u okviru Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o primjeni prava pacijenata u prekograničnoj zdravstvenoj skrbi i dijeli mišljenje da će se time smanjiti udvostručavanje posla upravnih tijela;
41. prima na znanje usredotočenost Europske komisije na proslijeđivanje informacija o pacijentima odgovarajućim pružateljima zdravstvenih usluga i predlaže da Europska komisija podrži države članice u tim naporima putem prenošenja znanja i razmjene najboljih praksi u informacijskim tokovima;
42. podsjeća na bogato znanje na lokalnoj i regionalnoj razini o mišljenju građana o zdravstvenom sustavu i smatra da je aktivno uključivanje ovih znanja važnije od istraživanja mogućnosti uspostave sveobuhvatnog konzorcija za europsku istraživačku infrastrukturu;
43. smatra da se još nisu na najbolji način iskoristile potencijalne sinergije među zdravstvenim službama u pograničnim regijama. To bi dovelo do znatnih ušteda te pridonijelo održivosti i pristupačnosti zdravstvenih sustava. Odbor regija poziva tijela javne vlasti država članica da potiču potpisivanje sporazuma o suradnji u tom pogledu;
44. skreće pozornost na to da bi se kroz bliskiju suradnju sa SZO-om i OECD-om postojeći podaci također mogli iskoristiti u korist istraživačke infrastrukture.

Bruxelles, 3. prosinca 2014.

*Predsjednik
Odbora regija*

Michel LEBRUN

Mišljenje Odbora regija – Makroregionalna strategija Europske unije za Alpe

(2015/C 019/07)

Izvjestitelj Herwig Van Staa (AT/EVP), predsjednik tirolske pokrajinske skupštine

ODBOR REGIJA

1. pozdravlja zaključke Europskog vijeća iz prosinca 2013. godine, u kojima se od Europske komisije traži da u suradnji s državama članicama do lipnja 2015. godine izradi strategiju EU-a za Alpe (EUSALP);
2. naglašava da to zaduženje bitno pridonosi i jačanju uloge regija u procesu izrade i provedbe strategije EUSALP; stoga smatra da bi Europa trebala, u cilju poticanja daljnjeg razvoja, prepoznati i vrednovati svoju raznolikost, umjesto da stremi uklanjanju razlika. Makroregionalne strategije instrument su koji može pružiti konkretan doprinos izvlačenju koristi iz posebnosti razvijenosti u različitim područjima, poštujući pritom njihov prirodni potencijal i značajke;
3. pozdravlja koncept makroregionalne strategije kao zajedničkog okvira za države članice i treće zemlje na istom geografskom području, koji je Europsko vijeće odobrilo, a Europski parlament podupro i čija je svrha svladavanje zajedničkih izazova i jačanje suradnje u području gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije ⁽¹⁾;
4. obvezuje se da će i dalje podupirati razvoj i provedbu makroregionalnih strategija, kao što je već naveo u svojem Mišljenju o dodanoj vrijednosti makroregionalnih strategija ⁽²⁾ te naglašava da je dodana vrijednost makroregionalnih strategija već priznata i u političkom i u strateškom pogledu ⁽³⁾;
5. konstatira da će EUSALP, nakon strategija EU-a za Baltičku regiju, Dunav i za Jadransko-jonsku regiju, biti četvrta makroregionalna strategija te, imajući u vidu izazove s kojima se suočavaju druge europske makroregije, izražava podršku uspostavljanju daljnjih makroregionalnih strategija;
6. pozdravlja međusobnu suradnju pet država članica (Austrije, Francuske, Njemačke, Italije i Slovenije) i dviju trećih zemalja (Lihtenštajna i Švicarske) u okviru EUSALP-a, koja predstavlja značajan doprinos sveukupnoj europskoj integraciji. Taj aspekt integracije EU-a daje posebnu dodanu vrijednost ovoj makroregionalnoj strategiji ⁽⁴⁾;
7. naglašava da su inicijativu za zajedničko strateško pozicioniranje alpskog prostora na razini EU-a pokrenule same alpske regije, koje su potom u istinskom procesu od baze prema vrhu formirale EUSALP, i to preko razine alpskih država do europske razine;
8. pozdravlja činjenicu da Europska komisija u dogovoru s alpskim državama i regijama unutar upravljačkog odbora EUSALP-a razvija specifični akcijski plan za provedbu strategije;
9. pozdravlja činjenicu da je javno savjetovanje širokog raspona o već dostignutim prioritetima EUSALP-a svim dionicima i građanima ponudilo mogućnost da ocijene ova dostignuća, predlože i pripreme druge i dodatne teme te identificiraju zainteresirane činitelje, kako bi izdvojili najprikladnije instrumente u cilju postizanja visoke razine razvoja i blagostanja kojoj streme sve lokalne vlasti u alpskoj regiji;
10. naglašava da prekogranična suradnja u alpskoj regiji već ima dugu tradiciju i da su se od sedamdesetih godina prošlog stoljeća razvili razni instrumenti suradnje, kao što su Radna zajednica alpskih zemalja, Savez Alpe-Jadran, Alpska konvencija, program EU-a za alpsku regiju te bilateralne i multilateralne strukture suradnje (euroregija Alpe-Mediterran, europske udruge za teritorijalnu suradnju „Senza Confini” i euroregija Tirol-Južni Tirol-Trentino, kao i razne organizacije civilnog društva);

⁽¹⁾ COM(2013) 468 final.⁽²⁾ CDR5074-2013_00_00_TRA_AC.⁽³⁾ Vidjeti: Zaključci Vijeća o dodanoj vrijednosti makroregionalnih strategija od 22. listopada 2013.⁽⁴⁾ COM(2013) 468 final.

11. naglašava da je EUSALP uvelike izgrađen na pristupu od baze prema vrhu i da bi trebao objediniti važne učinke postojećih instrumenata prekogranične suradnje u alpskoj regiji i poboljšati učinkovitost i djelotvornost raznolikih programa suradnje pod zajedničkim krovom;

12. podsjeća na to da se važna dodana vrijednost makroregionalnih strategija nalazi u savladavanju zajedničkih izazova kroz ciljne aktivnosti zainteresiranih činitelja uz optimalno korištenje odgovarajućih instrumenata financiranja kao što su javno-privatna partnerstva;

13. ukazuje na to da će EUSALP pružiti odgovore na zajedničke izazove pred kojima se alpska regija nalazi. U te izazove spadaju kvaliteta života, visoka razina zaštite okoliša i uspješan gospodarski razvoj u kontekstu globalizacije, klimatskih i demografskih promjena, a osobito temeljne strukturne promjene u području poljoprivrede i turizma, zatim deindustrijalizacija, digitalni jaz i ograničeni pristup uslugama od općeg interesa na određenim područjima;

14. naglašava da je referentna točka strategije alpski planinski masiv i da alpska regija obuhvaća središte tog planinskog prostora, kao što je određeno Alpskom konvencijom, ali i njegovo šire područje, uključujući niz velikih gradova. Ti su prostori međusobno povezani uskim uzajamnim djelovanjem i funkcionalnim vezama, koji utječu na gospodarski, socijalni i ekološki razvoj;

15. svjestan je da unutar alpskog prostora i njegovog šireg područja s gradovima često postoje različite potrebe i prioritete te naglašava nužnost jačanja dijaloga na ravnopravnoj razini između središta alpskog prostora i šireg područja, kako bi se postigla dobra ravnoteža između interesa stanovnika obaju prostora;

16. zagovara fleksibilno upravljanje područjem obuhvaćenim EUSALP-om kako bi se za svaki pojedini slučaj utvrdio doseg strateške suradnje prema specifičnim zahtjevima područja djelovanja i s obzirom na funkcionalne veze između središta alpskog prostora i njegovog šireg područja;

Ciljevi i teme EUSALP-a

17. slaže se s tim da bi EUSALP trebao dati specifičan, alpskom prostoru prilagođen doprinos provedbi strategije Europa 2020. za inteligentan, održiv i uključiv rast, u cilju poticanja gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije u Europi;

18. zalaže se za to da se strateški prioritete EUSALP-a utvrde na taj način da interesi planinskih krajeva u središtu alpskog prostora budu zastupljeni prioritarno, ali da se na primjeren način zastupaju i interesi okolnih područja i pripadajućih gradova, kako bi odnosi između tih područja bili na obostranu korist;

19. uvjeren je da su za uspjeh EUSALP-a od presudne važnosti inovativni pristupi koji omogućavaju usklađivanje razvojnih komponenti strategije s neophodnom zaštitom okoliša jer se samo tako može očuvati i na održiv način iskoristiti potencijal stanovništva, gospodarstva i prirode alpskog prostora, koji se nalazi u srcu Europe;

20. upućuje na Rezoluciju Europskog parlamenta od 23. svibnja 2013. o makroregionalnoj strategiji za Alpe (2013/2549 (RSP)) te također ukazuje na to da bi sadržaj te strategije morao biti usklađen s Konvencijom o Alpama;

21. ističe važnost zajedničkog partnerskog djelovanja svih teritorijalnih činitelja u osmišljavanju i provedbi EUSALP-a i pozdravlja sadržaj koji je upravljački odbor EUSALP-a, uz ravnopravno sudjelovanje regija, država i Europske komisije, obradio u tri stupa: „osiguravanje održivog rasta i poticanje pune zaposlenosti, konkurentnosti i inovacija kroz konsolidaciju i diverzifikaciju gospodarskih aktivnosti radi jačanja solidarnosti između planinskih i gradskih područja”, „poticanje prostornog razvoja s posebnim naglaskom na ekološki prihvatljivu mobilnost, pojačanu suradnju na akademskoj razini, razvoj usluga, politiku infrastrukture transporta i komunikacije” te „poticanje održivog upravljanja energijom, prirodnim i kulturnim resursima, očuvanja okoliša i očuvanja bioraznolikosti i prirodnih područja”;

22. poziva, u pogledu integriranog daljnjeg razvoja ovih sadržaja u akcijskom planu, da se posebna pozornost usmjeri na sljedeće teme: poticanje zapošljavanja; razvoj alpskih vrijednosnih lanaca, turizma i mreže alpskih poduzeća na makroregionalnoj razini; jačanje usluga od općeg interesa i uzajamna solidarnost među stanovnicima različitih područja alpskog prostora; poboljšanje umreženosti uz istodobno premošćivanje digitalnog jaza u njime pogođenim zapostavljenim područjima; jačanje intermodalnosti i interoperabilnosti u prometu, primjerice povezivanjem lokalnih i regionalnih prometnih mreža s europskom prometnom infrastrukturom; na napore za prebacivanje prijevoza robe s ceste na tračnice; rast energetske učinkovitosti i održivu proizvodnju obnovljive energije, osobito hidroenergije; na održivo i učinkovito upravljanje prirodnim i kulturnim resursima te daljnji razvoj upravljanja prirodnim opasnostima s obzirom na klimatske promjene, s posebnim naglaskom na zaštiti hidrogeološke strukture i okoliša;

23. očekuje da će akcijski plan razviti sinergije između različitih postojećih programa, kao i da će pritom posebna pozornost biti usmjerena na ograničeni broj prioriteta kako bi se omogućila koncentracija sredstava;

Višerazinsko upravljanje

24. sa zanimanjem prima na znanje izvješće Europske komisije o upravljanju makroregionalnim strategijama⁽⁵⁾, no utvrđuje da ono ne uzima dovoljno u obzir ulogu regija kao donositelja odluka;

25. naglašava ulogu lokalnih i regionalnih vlasti u osiguravanju povezanosti EUSALP-a sa stvarnim stanjem na terenu, što građani i očekuju. Nužno je stvoriti preduvjete kako bi i lokalne i regionalne vlasti mogle provoditi vodeće projekte;

26. ukazuje na to da uspjeh EUSALP-a ovisi isključivo o tome da politički činitelji na lokalnoj i regionalnoj razini, kojima pripadaju i Europske grupacije za teritorijalnu suradnju, ostanu uključeni u političko upravljanje ovim višerazinskim procesom i o poštovanju načela supsidijarnosti koje je propisano pravom EU-a; u tome pogledu opravdano je pobrinuti se da i socijalni, gospodarski i kulturni činitelji u obuhvaćenim područjima budu jače uključeni;

27. poziva na razvoj metoda za provedbu strategije koje bi, na temelju načela višerazinskog upravljanja iz Povelje Odbora regija⁽⁶⁾, osigurale da regionalna i nacionalna razina budu ravnopravno uključene u upravljanje provedbom strategije, svaka u skladu s vlastitim nadležnostima;

28. naglašava da će njegova međuregionalna skupina za alpsku makroregiju, osnovana u lipnju 2014., podupirati Europsku komisiju i alpske države posredstvom nacionalnih kontaktnih točaka pri izradi i provedbi strategije za Alpe; da će podupirati izradu akcijskog plana; da će promocijom zajedničkog identiteta alpskoj regiji omogućiti veću vidljivost na regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini; te da će tako istaknuti veliki potencijal regije;

29. podržava uspostavljanje rotirajućeg predsjedništva EUSALP-a, koje bi u cilju utvrđivanja općih odrednica strategije trebala preuzeti svaka država ili regija svake države članice. Na razdoblje od godine dana svaka bi država članica obuhvaćena strategijom za Alpe preuzela vodstvo po načelu rotacije kako bi države i regije sudionice na ravnopravan način pružile svoj doprinos razvoju EUSALP-a i kako bi raspodjela posla povezanog s upravljanjem EUSALP-om bila ujednačena. Predsjedništvo bi također moglo biti uključeno u uspostavljanje i organizaciju strateškog foruma;

30. zagovara da države i regije sudionice EUSALP-a po uzoru na europske koordinate mreže TEN-T uvedu funkciju koordinatora strategije, koji za vrijeme svog mandata ne bi imao političku funkciju kao ni izvršnu vlast te koji bi bio podrška Europskoj komisiji i predsjedništvu i osiguravao veću prihvaćenost strategije od strane europskih institucija;

31. zalaže se za to da funkciju koordinatora za EUSALP obnaša osoba koja dolazi iz jedne od regija sudionica i koja ima iskustvo u području međuregionalne i prekogranične suradnje u alpskom prostoru. To je osobito važno s obzirom na usmjerenost strategije na pristup od baze prema vrhu;

32. mišljenja je da bi uravnoteženo i sveobuhvatno političko upravljanje trebalo osigurati da interesi gradova i regija budu jednako zastupljeni kao interesi Europske komisije;

33. preporučuje davanje važne uloge Europskoj komisiji u strateškom vodstvu EUSALP-a, u prvom redu kako bi se osigurala njegova usklađenost s politikama i stavovima EU-a te kako bi se pri osmišljavanju mjera EU-a, posebice europskih programa i instrumenata financiranja, vodilo računa o konceptu makroregija;

⁽⁵⁾ COM(2014) 284 final.

⁽⁶⁾ COR-2014-01728-00-00-RES-TRA.

34. mišljenja je da, u cilju široke disperzije nadležnosti, upravljanje provedbom strateških prioriteta treba započeti na razini pojedinačnih prioriteta unutar „stupova” te da je nužno razviti specifične organizacije za transverzalne teme kao što su klimatske promjene;

35. uvjeren je da europske strategije i politike ne mogu biti učinkovito provedene bez višerazinskog upravljanja te predlaže korištenje Europskih grupacija za teritorijalnu suradnju kao instrumenta za provedbu strategija u okviru njihovih različitih područja nadležnosti;

36. upućuje na Rezoluciju Europskog parlamenta od 23. svibnja 2013. o makroregionalnoj strategiji za Alpe (2013/2549 (RSP)) te također ukazuje na to da bi u provedbu EUSALP-a trebalo uključiti postojeće programe i mreže prekogranične suradnje na tom području;

37. svjestan je da se rezultati opipljivi za građane mogu postići samo konkretnim projektima kojima se provodi akcijski plan EUSALP-a te se zalaže za uklanjanje pravnih i administrativnih prepreka koje sprečavaju njegovu provedbu;

38. naglašava da makroregionalne strategije predstavljaju prikladan okvir za uključivanje partnera iz redova civilnog društva u donošenje političkih odluka, u cilju postizanja sinergija s postojećim inicijativama i optimiranja korištenja resursa; s tim u vezi, te kako bi to uključivanje bilo što opipljivije i kako bi pristup raspoloživim financijskim sredstvima i njihovo korištenje bili što učinkovitiji, bilo bi uputno sklopiti sporazume i protokole o suradnji s tim istim akterima civilnog društva, kao što su poslovna udruženja, gospodarske komore, sveučilišta i ostali gospodarski i socijalni činitelji s dotičnih teritorija;

39. zalaže se za to da Vijeće Europe, a osobito Kongres lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Europe, bude uključeno u alpski makroregionalni proces, napose zbog toga što dvije države koje sudjeluju u ovoj makroregionalnoj strategiji – Švicarska i Lihtenštajn – nisu članice EU-a, ali jesu članice Vijeća Europe;

Financiranje

40. izražava zadovoljstvo time što Uredba o zajedničkim odredbama i europska teritorijalna suradnja dopuštaju pružanje podrške makroregionalnim prioritetima putem svih strukturnih fondova te potiče Europsku komisiju da utvrdi kako ti fondovi mogu biti upotrijebljeni u skladu s partnerskim sporazumima i regionalnim operativnim programima u Alpskoj regiji;

41. priznaje da je „pravilo trostrukog ne” (ne novim propisima, ne novim institucijama i ne dodatnom financiranjem) pridonijelo učinkovitijem korištenju financijskih resursa za europsku teritorijalnu suradnju u onim regijama u kojima već postoji makroregionalna strategija. Međutim, želi naglasiti važnost dugoročnog financiranja. Dugoročno financiranje osobito je potrebno ustanovama odgovornima za koordinaciju provedbe strategije. Uključene države članice i njihova lokalna i regionalna tijela moraju u duhu višerazinskog upravljanja u većoj mjeri preuzeti odgovornost i pružiti dovoljno sredstava za provedbu makroregionalne strategije za Alpe.

42. ističe, kao što je već iznio u svojim mišljenjima o postojećim makroregionalnim strategijama⁽⁷⁾, da istodobno treba vrijediti i „pravilo trostrukog da” (više usklađivanja prilikom korištenja postojećih financijskih sredstava, više usklađivanja među institucijama i više novih ideja i projekata) te se zalaže za učinkovito uključivanje lokalnih i regionalnih vlasti u koordiniranje;

43. pozdravlja činjenicu da program suradnje za alpski prostor u razdoblju 2014. – 2020. kao jedan od prioriteta predviđa pružanje podrške inovativnim modelima upravljanja;

44. očekuje od EUSALP-a bolju koordinaciju fondova raspoloživih na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini te stoga Europskoj komisiji i njezinim službama odgovornima kako za operativne programe u okviru europskih strukturnih i investicijskih fondova, tako i za programe izravnog upravljanja, upućuje poseban apel da u okviru svojih nadležnosti putem tih instrumenata i politika osiguraju ispunjavanje ciljeva i aktivnosti EUSALP-a.

Bruxelles, 3. prosinca 2014.

*Predsjednik
Odbora regija*

Michel LEBRUN

⁽⁷⁾ Vidjeti, npr., mišljenje CDR1272-2012_00_00_TRA_AC o revidiranoj strategiji EU-a za Baltičku regiju.

Mišljenje Odbora regija – Usluge informiranja, planiranja i izdavanja karata za multimodalna putovanja

(2015/C 019/08)

Izvjestitelj	Petr Osvald (CZ/PES), član gradskog vijeća Plzeňa
Referentni dokument	Radni dokument službi Komisije – Prema planu za pružanje usluga informiranja, planiranja i izdavanja karata za multimodalna putovanja na razini Europe SWD(2014) 194 final

I. PREPORUKE O POLITIKAMA

ODBOR REGIJA

1. konstatira da ažuriran i djelotvoran europski sustav informacija koji je namijenjen vozačima i putnicima i obuhvaća sva prijevozna sredstva predstavlja ključan instrument za ostvarivanje jedne od temeljnih sloboda EU-a, slobode kretanja osoba. Da bi se to postiglo, nije dovoljno samo ukloniti prepreke, već i taj sustav učiniti što jednostavnijim za građane. Stoga bi informacije o voznom redu i druge putničke informacije obavezno trebale biti objavljivane te u potpunosti dostupne svim građanima EU-a bez iznimke, i to u takvom obliku da ih svaki građanin EU-a može koristiti na što jednostavniji i učinkovitiji način. EU i sve države članice istodobno bi trebali jamčiti da se u okviru tog sustava nijednom pružatelju javnog prijevoza ne daje prednost na štetu drugih. Također bi svim putničkim agencijama i prometnim poduzećima trebali zajamčiti pristup tom sustavu na ravnopravnoj osnovi. Europski pravni propisi, koji će se poslije prenositi u nacionalno zakonodavstvo, trebali bi se izrađivati uz primjenu tog sveobuhvatnog pristupa. Taj bi se pristup trebao primjenjivati ne samo na statične prometne informacije, tj. na fiksni vozni red, već i na dinamične informacije poput aktualnih informacija o položaju vozila javnog prijevoza na njegovoj liniji. Potreba prikupljanja podataka o aktualnom položaju vozila istodobno će poticati korištenje postojećeg svemirskog segmenta Galilea;
2. zato pozdravlja to što se Europska komisija bavi problematikom multimodalnih informacija u prometu i izdavanjem karata putnicima, te izradu tog radnog dokumenta smatra korisnom etapom koja će potaknuti dodatne rasprave te pronalaženje i provedbu rješenja;
3. svjestan je složenosti cjelokupnog problema te, iako pozdravlja to što Europska komisija pored javnog prijevoza u okviru svog rješenja razmatra i individualni promet, smatra da dodatno proširivanje područja primjene uvelike pridonosi sveobuhvatnosti, ali i složenosti cijele problematike u ovoj fazi, čime se odgađa i komplicira pronalaženje rješenja; stoga preporučuje da se mjere poduzimaju po etapama, najprije u okviru javnog prijevoza putnika, a da se sredstva individualnog prijevoza tek kasnije integriraju u operativne sustave javnog prijevoza. Brzina integracije pojedinih prijevoznih sredstava mogla bi se razlikovati u pojedinačnim regijama EU-a, ovisno o dijelu tržišta koji tim sustavom upravlja;
4. skreće pažnju na činjenicu da je potrebno dugoročnije posvetiti pomnu pažnju individualnom prijevozu i za to izraditi učinkovita pravna i tehnička rješenja; stoga, kako bi se osigurala potrebna učinkovitost, poziva na izradu rasporeda tog rada;
5. ističe da je u radnom dokumentu vrlo jasno navedeno da najsloženiju etapu u smislu putničkih informacija i pružanja usluga predstavljaju tzv. „prvi i zadnji kilometar“, dijelovi putovanja koji su u pravilu u nadležnosti lokalnih i regionalnih vlasti. Zato je, kako bi se osiguralo dobro funkcioniranje cijelog sustava, od presudnog značaja lokalne i regionalne vlasti uključiti u provedbu pojedinačnih rješenja i provjeru njihove učinkovitosti;

6. primjećuje da se upotreba javnog prijevoza (uključujući i usluge izdavanja karata) odvija u nekoliko etapa kojima se treba pozabaviti: 1. pronalaženje odgovarajuće veze, 2. rezervacija mjesta, 3. plaćanje karte, 4. upotreba karte tijekom putovanja. Stoga treba pronaći rješenje za svaku etapu, pri čemu je najvažnije riješiti prvi problem (pronalaženje odgovarajuće veze), jer o tom rješenju ovisi pronalaženje rješenja za sve druge etape;

7. ističe da većina država članica EU-a trenutačno nema čak ni operativni nacionalni sustav fiksnih voznih redova koji bi omogućio pronalaženje i rezerviranje veza javnog prijevoza u jednoj zemlji. Odbor stoga smatra ključnim da se takvi sustavi najprije uspostave na razini država članica jer se na toj razini i javnim i privatnim prijevoznicima može propisati obveza da nacionalnim vlastima proslijeđuju informacije o svojim voznim redovima. Svaka država članica trebala bi izraditi nacionalni sustav informacija o voznim redovima koji bi trebao sadržavati informacije o svim regionalnim voznim redovima javnih i privatnih prijevoznih poduzeća. Također je potrebno osigurati redovno ažuriranje i održavanje tog sustava, posebice u slučaju izmjena u voznom redu. To je prvi i neophodan korak za uspostavljanje sustava za cijelu Europu. Svaka bi država također trebala zajamčiti točnost informacija u nacionalnom sustavu, a sustav bi trebalo biti moguće koristiti bez ograničenja za rezervacije i plaćanje karata na internetu. Podacima o voznom redu stoga se moraju dodati i informacije o cijenama svih poduzeća;

8. smatra da se minimalna količina informacija neophodnih za osiguravanje očekivane kvalitete sustava treba odrediti na temelju savjetovanja zainteresiranih strana i sektorskih stručnjaka te rezultata testova i pilot-programa;

9. smatra da bi, s obzirom na to da se podaci o voznim redovima najčešće prikupljaju i obrađuju na regionalnoj razini, a ne nacionalnoj, te s obzirom na to da postoji niz regionalnih sustava informiranja, bilo primjereno prvo te sustave povezati međusobno, a zatim preko granica. Odbor regija pozdravlja to što informacije o multimodalnom prijevozu čine dio tematskog cilja br. 7. (poticanje održivog prometa i uklanjanje uskih grla u ključnim mrežnim infrastrukturama), ali ukazuje na činjenicu da treba osigurati bolju usklađenost i koncentraciju unutar tog instrumenta te između pojedinih operativnih programa Europskih strukturnih i investicijskih fondova kako bi se postigla takva, naročito prekogranična, međusobna povezanost;

10. Odbor smatra da bi za istinski napredak u pružanju usluga informiranja i izdavanja karata za sva prijevozna sredstva od ključne važnosti bilo izdvajanje sredstava ESIF-a, većinom putem odgovarajućih pojedinačnih operativnih programa, za stvarnu provedbu sustava, a ne samo za istraživanje i razvoj sustava te druge povezane mjere;

11. naglašava da se tu problematiku treba početi rješavati kao cjelinu, usmjeravajući se prvo na jednostavnije, ali konkretne izazove kao što je usklađivanje postojeće terminologije i simbola na razini EU-a, objedinjavanje fiksnih voznih redova u svakoj državi članici i osiguravanje njihove prekogranične primjene. Kad je riječ o izdavanju karata, bilo bi primjereno uspostaviti referentni model za cijeli sektor, koji bi razotkrio nedostatke i potencijal tog sustava, te pritom pronalaziti načine za uzajamno otvaranje sustava rezerviranja svih prijevoznika i operatera;

12. skreće pažnju na činjenicu da moderni sustavi elektroničkog izdavanja karata temeljeni na korištenju pametnih karata koje ne funkcioniraju u susjednim državama, stvaraju nove granice i otežavaju prekogranični promet; zalaže se stoga da se na europskoj razini uvede pametni sustav izdavanja karata za javni prijevoz koji bi funkcionirao u svim državama članicama i za prekogranična putovanja.

13. smatra da nije realno kratkoročno uvoditi obavezne europske standarde u pogledu te problematike, ali da treba zajamčiti interoperabilnost, tj. međusobnu komunikaciju pojedinačnih sustava. Stoga bi se za povezivanje pojedinačnih međuregionalnih i prekograničnih sustava trebale utvrditi zajedničke specifikacije koje će se testirati u pokusnoj operativnoj fazi. Na temelju toga bi se na određenom području trebala definirati „zajednička tehnička specifikacija” koja će osigurati međusobnu komunikaciju postojećih i novostvorenih sustava na tom području. U tu svrhu trebalo bi osigurati da se na poštovanje „zajedničke tehničke specifikacije” prilikom javne nabave ne gleda kao na diskriminatorni kriterij;

14. također smatra da se pri povezivanju pojedinačnih sustava informiranja ne bi trebalo oslanjati isključivo na statične podatke iz fiksnih vozničkih redova, već i na ogromni potencijal informacija koje će se moći dobiti pomoću globalnih navigacijskih satelitskih sustava (GNSS), uključujući europski navigacijski sustav Galileo. Tako će na temelju sustava koji obrađuju isključivo statične podatke biti moguće uspostaviti inteligentne sustave koji reagiraju na aktualno stanje u prometu i kapacitete prijevoznika. Ti će, pak, sustavi putnicima moći davati informacije o stanju u prometu u realnom vremenu i nuditi im alternativna rješenja, ali i javnim prometnim poduzećima i pojedincima pružati sveobuhvatne informacije prema načelu „točno na vrijeme“, na temelju kojih će oni moći brzo reagirati. Upravo bi ta transformacija postojećih lokalnih i regionalnih sustava u sustave koji koriste dinamične prometne informacije, a samim time i u bitno bolje sustave, trebala poslužiti kao glavni poticaj za uvođenje povezanih sustava informiranja. Za prikupljanje dinamičnih prometnih informacija bilo bi korisno osloniti se na postojeći europski navigacijski sustav Galileo, koji za razliku od ostalih sličnih sustava pruža i uslugu s definiranom kvalitetom signala za lociranje. Te informacije, koje su prijeko potrebne za suvremeno upravljanje prometom, mogu biti od koristi ne samo prijevoznicima, već i sustavima informiranja o multimodalnom prometu te nacionalnim, lokalnim i regionalnim vlastima, koje tako dobivene podatke mogu, uz pomoć raznih aplikacija, koristiti za dugoročno planiranje (npr. voznog reda, prometnih trasa itd.), donošenje strateških odluka i upravljanje kriznim situacijama;

15. kako bi se svladale razne, napose krizne situacije te kako bi se pružateljima javnog prijevoza, a to su dobrim dijelom lokalne i regionalne vlasti, omogućila brza reakcija, predlaže da se također osigura povezivanje sustava koji nude informacije o multimodalnom prijevozu s europskim programom praćenja okoliša i sigurnosti „Copernicus“ (ranije: GMES). Razne aplikacije koje bi se služile tim dvama izvorima omogućavale bi ne samo prepoznavanje potencijalnih kriznih situacija, već, primjerice, i predlaganje potrebnih mjera kako u pogledu pronalaženja alternativnih ruta, tako i u pogledu potrebnog zamjenskog prijevoznog sredstva, te naposljetku predlaganje alternativnih ruta svakom putniku;

16. također skreće pozornost na to da bi putnicima trebalo osigurati brzi pristup širokopojasnim mrežama u sredstvima javnog prijevoza, čekaonicama i autobusnim stanicama te prostorima za prodaju karata i ukrcajanje, kako bi oni u potpunosti mogli aktivno koristiti sustav informiranja o multimodalnom prijevozu. To zahtijeva neprestanu visokokvalitetnu vezu sa širokopojasnim mrežama kako bi sustav mogao biti inteligentan i kako bi putnici koristili prednosti obrađenih dinamičnih informacija o aktualnom stanju u prometu;

17. napominje da se prava europskih putnika primjenjuju odvojeno za svaki ugovor o prijevozu; s obzirom da nije moguće kupiti jedinstvenu kartu za brojna prekogranična ili multimodalna putovanja, putnici se ne mogu pozvati na svoja uobičajena prava; poziva stoga na donošenje zakonodavstva kojim se utvrđuje sustav prava europskih putnika u multimodalnom prijevozu;

18. napominje da bi sustavi informiranja o multimodalnom prijevozu trebali biti što jednostavniji za korištenje, zbog čega ih je nužno povezati s ažuriranim kartografskim i geografskim materijalom. Pored toga, bilo bi dobro i za korisnike zanimljivo kad bi se ti sustavi mogli povezati s aplikacijama koje donose lokalne i regionalne informacije turističkog karaktera, poput informacija o ponudama smještaja, turističkih odredišta, kulturnih događanja i sl.;

19. naglašava da će povezivanje složenih sustava informacija o multimodalnom prijevozu sa sustavima GNSS, u prvom redu s Galileom, te s kartografskim i geografskim materijalom, programom Copernicus i drugim izvorima informacija i podataka potaknuti izradu cijelog niza aplikacija. Te će aplikacije omogućiti učinkovito planiranje prometnih trasa, brzo reagiranje na novonastale potrebe, djelotvorno svladavanje raznih nesvakidašnjih i kriznih situacija te znatno poboljšanje učinkovitosti prometa (što će dovesti do uštede energije i znatno pridonijeti smanjenju emisija CO₂ i, općenito, poboljšanju stanja okoliša), kao i povećanje mobilnosti građana omogućujući im da se prijavljuju na veći broj oglasa za posao itd. No, prije svega, na području obrade podataka, izrade aplikacija, upravljanja aplikacijama te korištenja njihovih rezultata razvit će se jedna potpuno nova industrijska grana u okviru koje će nastati mnoštvo radnih mjesta. Prednost većine tih novonastalih radnih mjesta bit će ta da ona neće ovisiti o radu na određenoj lokaciji, što bi moglo stvoriti mogućnosti zapošljavanja i u manje razvijenim i rubnim regijama;

20. Primjećuje da je dostupan sve veći broj mobilnih aplikacija o uslugama planiranja i informiranja u svrhu multimodalnih putovanja i da njih često razvijaju kreativni privatni programeri; poziva relevantne operatere i vlasti na suradnju i stavljanje svojih podataka na raspolaganje kao otvorenog izvora.

21. s obzirom na to da su lokalne i regionalne vlasti ključne za uspostavljanje cijelog tog sustava, Odbor naposljetku ističe da je potrebno riješiti sljedeća pitanja, kako bi se te vlasti i njima podređeni subjekti mogli daleko aktivnije uključiti u taj proces i postati njegovim pokretačem:

- a) financiranje javnim sredstvima – po potrebi pomoću skupnih izuzeća za to područje;
- b) pravo pružanja informacija privatnom sektoru, pravo potraživanja informacija od drugih javnih i privatnih subjekata te pravo prikupljanja, obrade i korištenja tih informacija;
- c) načini financiranja cijelog procesa i pojedinačnih aktivnosti koji će osigurati da rad uložen u razvoj sustava i, posebice, upravljanje njime dodatno ne optereće ionako preopterećeni proračun lokalnih i regionalnih vlasti, već, naprotiv, dovedu do uštede i povećanja proračunskih prihoda. Ti će naponi, naime, znatno utjecati na proračune država članica, ali ponajprije na privatni sektor, i to ne samo na području prijevoza.

Bruxelles, 3. prosinca 2014.

*Predsjednik
Odbora regija*

Michel LEBRUN

Mišljenje Odbora regija – Ponovno povezivanje Europe s građanima – učestalija i bolja komunikacija na lokalnoj razini

(2015/C 019/09)

Izvjestitelj Christophe Rouillon (FR/PES), gradonačelnik Coulainesa

I. PREPORUKE O POLITIKAMA

ODBOR REGIJA EUROPSKE UNIJE

Opća načela

1. primjećuje da antagonizam prema institucijama i politici, veći broj glasova koji su na na europskim izborima 22. i 25. svibnja 2014. dobile stranke koje su protiv EU-a te najniža zabilježena stopa izlaska na izbore predstavljaju još jedno upozorenje koje poziva na brzo poduzimanje mjera;
2. insistira na tome da ponovno stjecanje dobrog mišljenja javnosti o Europskoj uniji i poticanje sudjelovanja građana u europskim aktivnostima predstavlja politički i komunikacijski izazov koji se mora rješavati zajednički na svim razinama vlasti EU-a;
3. naglašava da je na europskim institucijama odgovornost da predlože novi način komuniciranja o europskom projektu zasnovan na partnerstvu kako bi se ojačao osjećaj pripadnosti građana EU-u. U sklopu tog decentraliziranog i kreativnog procesa, institucije trebaju postići dogovor o ujedinjujućem konceptu komunikacije koji objašnjava prednosti Europske unije, njezin identitet, razlog njezinog postojanja, njezine vrijednosti i konkretne posljedice njezinih politika na život građana, pri čemu treba imati sluha za njihove brige;
4. napominje da regije i gradovi imaju utvrđenu tradiciju savjetovanja i dijaloga s građanima te za to potrebna stručna znanja, i to na temelju participativnih mehanizama koji institucijama EU-a daju veliku prednost pri komuniciranju;

Načelo višerazinskog upravljanja i komuniciranje o Europskoj uniji

5. ponavlja da bi, u cilju približavanja Europske unije građanima, trebalo stvoriti uvjete za poboljšanje postupka donošenja odluka i za demokratskiji i transparentniji dijalog između građana i institucija na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini;
6. pozdravlja inicijative poput Europske građanske inicijative čiji je cilj poboljšati uvjete građanskog i demokratskog sudjelovanja na razini EU-a i izražava žaljenje zbog toga što je u sklopu novog višegodišnjeg financijskog okvira smanjen proračun programa „Europa za građane“;
7. kao što je navedeno u rezoluciji usvojenoj prilikom 20. godišnjice OR-a i OR-ovoj Povelji o višerazinskom upravljanju u Europi, insistira da mjere koje EU poduzima trebaju u većoj mjeri odražavati brige građana i donijeti stvarnu dodanu vrijednost, u skladu s načelima supsidijarnosti i proporcionalnosti;
8. čvrsto je uvjeren da bi lokalne i regionalne vlasti trebale imati veću odgovornost kao ključni partneri u komunikaciji čiji je cilj izgraditi mostove između europskih građana i institucija. U svojim izbornim jedinicama članovi OR-a, zajedno s lokalnim i regionalnim političkim predstavnicima, trebaju biti važni pobornici europskih integracija i obavještavati europske institucije o lokalnom javnom mnijenju na svom području. Isto tako, na regionalnim je i lokalnim vlastima, osobito onima izabranima, da obavještavaju sve građane putem opsežnih aktivnosti namijenjenih podizanju svijesti o mjerama EU-a na njihovu teritoriju, što je i predviđeno pravilima o komuniciranju o strukturnim fondovima. Idealno bi bilo kad bi bili uključeni i u lokalna i u europska događanja, kako bi posve preuzeli te uzajamne odgovornosti;
9. smatra da bi se komunikacijske strategije i mjere institucija i organa Europske unije bolje uskladile kad bi se izbjegli fragmentacija i umnažanje komunikacijskih kanala, prioriteta, resursa i stilova;

10. također ukazuje na činjenicu da je neophodno uskladiti pristup brendiranju pojedinih europskih institucija kako bi se građanima omogućio cjelovit uvid u europski projekt. Nadalje, potrebno je građanima „prevesti” jezik i terminologiju povezane s EU-om te koristiti jasan informativni materijal kako bi se poboljšalo njihovo razumijevanje institucijskih struktura EU-a;

11. smatra da institucije EU-a moraju nastaviti ulagati napore da bi optimizirale svoje politike na području komunikacije i sudjelovanja, te ih učinile profesionalnijima. Komunikacija mora odražavati interese građana i ne smije biti ograničena na službene kampanje i napore koji se poduzimaju u zadnji čas uoči europskih izbora. Na primjer, posao koji Europski parlament obavlja uz potporu političkih stranaka tijekom kampanje za europske izbore treba poslužiti kao uzor za svakodnevnu komunikaciju EU-a;

„Komunikacijski plan za razdoblje 2015. – 2019.: ponovno povezivanje Europe s građanima”

12. poziva institucije EU-a da do sljedećih europskih izbora zajednički preuzmu obvezu donošenja „Komunikacijskog plana 2015. – 2019.: ponovno povezivanje Europe s građanima” te da na temelju strateških prioriteta i usklađenih i decentraliziranih komunikacijskih inicijativa odrede kvantificirane i mjerljive ciljeve za aktiviranje građana i podizanje njihove svijesti o europskom projektu;

13. naglašava da bi u tom planu trebalo napustiti uobičajeni pristup odozgo prema dolje, tj. pojašnjavanje i „prodavanje” Europe. Uspostava dijaloga s građanima i između njih omogućit će dvosmjernu komunikaciju i povrat informacija s terena;

14. želio bi da se do svibnja 2019. godine postigne da većina anketiranih u sklopu ankete Standard Eurobarometer smatra da njihov glas u Europi nešto znači, da razumije glavne postupke donošenja odluka i glavne politike EU-a, da je dobro obaviještena o europskim pitanjima i da ima pozitivnu sliku o EU-u ⁽¹⁾;

Sadržaj i poruka „Komunikacijskog plana za razdoblje 2015. – 2019.: ponovno povezivanje Europe s građanima”

15. smatra da bi sadržaj komunikacije EU-a trebalo prilagoditi lokalnim kulturnim, društvenim i gospodarskim uvjetima, istodobno vodeći računa o nacionalnim pitanjima te da bi bilo primjerenije i funkcionalnije „europeizirati” postojeće javne sfere na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini nego pokušati stvoriti jedinstvenu europsku javnu sferu;

16. preporučuje da se komunikacija usmjeri prema građanima, posebice mladima, sve većoj populaciji starijih osoba i stanovnicima ruralnih i prigradskih područja te da se prilagodi njihovim potrebama i interesima;

17. izričito naglašava da mladi ljudi predstavljaju ciljnu skupinu koja je jednako važna u svim regijama. Mladi koji su imali priliku aktivno sudjelovati u EU-ovim programima mobilnosti, razmjeni učenika, studijskim semestrima u inozemstvu, međunarodnim susretima mladih i partnerstvima škola budući su ambasadori Europske unije; stoga traži da se što većem broju učenika omogući sudjelovanje u europskim programima i partnerstvima, primjerice u okviru programa Erasmus+, s kojim treba bolje upoznati građane u regijama;

18. smatra da je za uspjeh Plana komunikacije za 2015. – 2019. neophodno stvoriti promidžbene alate za uključivanje i motivaciju javnosti te promicanje emocionalnog aspekta koji bi ljudima omogućio da doista budu građani Europe i takvima se osjećaju. U tu svrhu, mnoge lokalne i regionalne vlasti imaju mrežne i društvene platforme koje mogu biti vrlo korisne za dopiranje do javnosti i njezino uključivanje u europski projekt;

19. ponavlja da je potrebno naglasiti činjenične podatke koji se tiču dometa politika EU-a i njihovog utjecaja na svakodnevni život građana;

20. podsjeća na važnost višjejezičnosti i stoga traži da informacije budu dostupne na svim službenim jezicima EU-a;

21. potiče institucije EU-a da pružaju informacije kako bi suzbile glasine i krive informacije čiji je cilj da krivotvorenjem činjenica diskreditiraju Europu; poziva političke predstavnike na svim razinama da se izravno suprotstave neutemeljenom blačenju Bruxellesa, naročito kad to iz vlastitih političkih interesa čine nacionalne vlade i političke stranke; želi se nadovezati na napore koje su poduzeli muškarci i žene koji svakoga dana rade na izgradnji Europe te nastojati da se o europskim poslovima vodi rasprava na temelju objektivnih i točnih informacija;

⁽¹⁾ Standard Eurobarometer 81, lipanj 2014.

22. podržava nastojanja da se potakne „europska priča” koja bi omogućila pokretanje javne europske rasprave o povijesnim, kulturnim, filozofskim i sociološkim temeljima europskih integracija, uključujući cijenu neujedinjene Europe, a ne bi bila nametnuta odozgo prema dolje niti bi se pretvorila u naknadnu legitimizaciju europskih politika;

23. u tom kontekstu naglašava važnost korištenja (na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini) inovativnih, europeiziranih te još uvijek nedovoljno iskorištenih sektora – poput sportskog – u cilju jačanja „europske priče” oslanjanjem na zajedničku pripovijest i pedagoški pristup;

24. predlaže da se ta „europska priča” potkrijepi upotrebom komunikacijskih sredstava (video spotova, aplikacija za prenosive uređaje, stripova itd.) kojima bi se ispričala priča o obitelji koja prolazi kroz velike europske događaje te da se na novčanice eura stave osobe koje utjelovljuju europske vrijednosti; također predlaže da se uspostave platforme i okvirni uvjeti kojima bi se pospješilo umrežavanje i razmjena među kulturnim djelatnicima i intelektualcima koji doprinose toj novoj „europskoj priči”;

Organizacija „Komunikacijskog plana za razdoblje 2015. – 2019.: ponovno povezivanje Europe s građanima”. Uloga komunikatora

25. traži da se svakog tromjesečja sastane Međuinstitucijska skupina za informiranje (IGI) pod supredsjedanjem Europskog parlamenta, Vijeća ministara EU-a i Komisije te da se na temelju jasnog mandata formuliraju, provedu i procijene zajednički strateški prioriteti i na bolji način zadovolje komunikacijske potrebe svake institucije; također preporučuje da Radna skupina Vijeća zadužena za informiranje u svakoj državi članici uspostavi koordinaciju između onih koji su odgovorni za prijenos informacija o EU-u na nacionalnoj i podnacionalnoj razini;

26. smatra da je prilikom europskih izbora 2014. godine Europski parlament dokazao važnost centralizirane informacijske kampanje, u kojoj je Odbor regija bio vrlo aktivan, ali napominje da komunikacijske aktivnosti na razini cijele Europe zahtijevaju razvoj decentralizirane suradnje s regijama i općinama, civilnim društvom i medijima; prima na znanje, u tom smislu, preustroj komunikacijske politike Europske komisije od koje se očekuje da pomogne postizanju te suradnje;

27. predlaže da institucije EU-a u razdoblju od pet godina organiziraju 500 dijaloga s građanima pri čemu će se paziti da se obuhvati cijela Europa i izbjegne održavanje sastanaka samo u velikim gradovima; naglašava da bi takvi susreti građana trebali sustavno uključivati informativne urede Europskog parlamenta, predstavništva Komisije, Odbor regija te lokalne vlasti koje na raspolaganju imaju potrebne resurse i iskustvo, a upoznate su i sa specifičnim lokalnim potrebama; ti razgovori trebali bi se održavati na simboličnim mjestima i baviti se sektorskim politikama EU-a i pitanjima koja su od presudne važnosti za određenu populaciju ili regiju. Od lokalnih i regionalnih političara, a naročito članova OR-a i zastupnika Europskog parlamenta, tražit će se da te razgovore vode i osiguraju da se nakon njih poduzmu konkretne mjere; bilo bi korisno tu inicijativu uskladiti s mrežom informativnih centara „Europe Direct” koju je uspostavila Europska komisija i koja pokriva sve države članice te ima iskustva u promicanju europskog projekta na regionalnoj i lokalnoj razini;

28. želio bi da se svake godine organizira putovanje po jednog europskog povjerenika u svaku od 277 europskih regija kako bi saslušali svoje sugrađane i pojačali prepoznatljivost mjera koje poduzima EU;

29. bilo bi korisno da članovi Europskog parlamenta i Odbora regija svake godine sudjeluju u inicijativi *Back to school* kao što to svake godine čine dužnosnici Europske komisije;

30. pozdravlja komunikacijske pilot-kampanje koje je u drugoj polovini 2014. Europska komisija pokrenula u šest država članica, koje bi mogle predstavljati još jedan stup Komunikacijskog plana EU-a za razdoblje 2015. – 2019., kao kampanje na lokalnoj razini pomoću kojih se pokazuje stvarni učinak europskih politika i zakonodavstva; predlaže da se ta inicijativa proširi na druge države članice, da se u nju uključe regije i općine te da dobije i interaktivnu dimenziju;

31. poziva službena tijela EU-a zadužena za komunikaciju u državama članicama (predstavništva Europske komisije, informativne urede Europskog parlamenta, informativne centre „Europe Direct”, upravljačka tijela nadležna za opću upotrebu europskih sredstava) da aktivnije surađuju s lokalnim i regionalnim tijelima vlasti i njihovim nacionalnim udrugama te da uključe relevantne podatke o radu Odbora regija na zakonodavstvu EU-a u postupku donošenja odluka kako bi upozorila na važnost i učinke europskih politika na lokalnoj razini i potakla inicijative koje se bave sumnjama i brigama građana te im omogućila da se izjasne o tome što ih brine;

32. poziva komunikacijske službe u državama članicama da sastave popis javnih i privatnih inicijativa za sudjelovanje građana kako bi se preko njih poslale poruke i na taj način postigla veća interakcija u komuniciranju i veći utjecaj na lokalnoj razini. Stoga se preporuča stvaranje mreža koje će biti uključene u plan komunikacije kao temeljni instrument za širenje informacija;

33. primjećuje da lokalne i regionalne vlasti često imaju svoje medije koji imaju širok doseg i mogu se upotrijebiti za priopćavanje europskih vijesti i poticanje rasprave o njima ako su od važnosti za lokalni kontekst. EU bi tim lokalnim vlastima, kojih ima oko 100 000, mogla poslati gotove komunikacijske materijale koji ne sadrže žargon (članke za informativne brošure, dijagrame, video spotove itd.). Nacionalne udruge lokalnih tijela vlasti i nacionalna izaslanstva OR-a dobra su ishodišna točka za uspostavu kontakta s tom ciljanom skupinom podnacionalnih tijela vlasti;

34. ponavlja da su lokalne vlasti odgovorne za provođenje znatnog dijela europskog zakonodavstva. Potrebno im je stoga osigurati više prilika i najbolje moguće uvjete za sudjelovanje u europskom zakonodavnom postupku. Međutim, nedavni zajednički prijedlog Europske komisije i Europskog parlamenta da se lokalne vlasti i udruge lokalnih vlasti upišu u registar lobista značajno ograničava te mogućnosti sudjelovanja. Odbor regija stoga traži da se taj aspekt prijedloga ponovno razmotri te da se lokalne vlasti kao i udruge lokalnih vlasti izuzmu, poput regija, iz obaveze registracije;

35. traži od Komisije da pojača obvezu komunikacije o dodjeljivanju subvencija EU-a europskim lokalnim i regionalnim tijelima vlasti (veličina reklamnih panoa, njihova lokacija, logo EU-a na komunikacijskim materijalima itd.). Skraćenice poput FEDER, FEADER, FSE, koje prosječni čovjek ne razumije, trebalo bi zamijeniti izrazom „Sufinancira Europska unija”. Treba se ugledati na određene regije koje su odlučile spojiti proračune za komunikacije raznih programa Europskog strukturnog i investicijskog fonda i tako poboljšati učinkovitost kampanja. Također preporučuje da se uspostave sinergije (pomoću portala „europa.eu”) među različitim mrežnim projektima ⁽²⁾ Europske komisije, država članica, Parlamenta i OR-a, koji se temelje na interaktivnim kartama koje prikazuju lokalne projekte koji primaju potporu EU-a;

36. preporučuje češću i bolju upotrebu mrežnih komunikacijskih alata i društvenih medija kao ključnih instrumenata Komunikacijskog plana 2015. – 2019. Pozdravlja inicijative za razvoj inovativnih metoda mrežnog sudjelovanja i sakupljanja doprinosa građana u više država članica te ukazuje na to da lokalni i regionalni politički dužnosnici, s obzirom na broj ljudi do kojih dopiru preko društvenih mreža, imaju ogroman potencijal za širenje utjecaja;

Sredstva i resursi Komunikacijskog plana 2015.–2019.

37. protivi se smanjenju resursa koji europskim institucijama stoje na raspolaganju za komunikaciju u razdoblju 2014. – 2020.;

38. predlaže da se 20 % komunikacijskog proračuna EU-a decentralizira i preusmjeri na nacionalnu i lokalnu razinu, posebice na informativne centre „Europe Direct” i „Europska kuća”, kako bi oni mogli uspostaviti praktičnu suradnju s lokalnim ili regionalnim partnerima i doprijeti do što većeg broja građana;

39. predlaže provođenje većeg broja reklamnih kampanja kako bi se povećala vidljivost mjera koje poduzima Europa i jasnije predstavili njeni mehanizmi donošenja odluka. Mogli bi se sklopiti partnerski sporazumi s 500 lokalnih tiskanih medija te televizijskih i radio stanica kako bi se organizirale rasprave i dala riječ onima koji u Europi žive i svakodnevno je grade; naglašava da u sklopu tih partnerskih sporazuma urednici i radiotelevizijske stanice moraju imati potpunu uredničku slobodu. Europske bi institucije trebale podržati napore koje Odbor regija poduzima da bi informirao i osvijestio lokalne i regionalne novinare organiziranjem redovnih aktivnosti s njima;

40. preporučuje razradu novih modela za sufinanciranje komunikacijskih strategija EU-a koji bi zamijenili program upravljačkog partnerstva obustavljen 2013. godine. Naglašava da bi taj sustav trebao omogućiti i neposredna partnerstva s lokalnim i regionalnim tijelima vlasti u državama članicama. Primjećuje da bi pilot-projekti strateškog partnerstva, nedavno provedeni između predstavništava Komisije i regionalnih tijela vlasti, mogli poslužiti kao primjer i primjenjivati se u većim razmjerima pod uvjetom da uključuju uzajamne financijske obveze;

41. predlaže da predstavništva Komisije u okviru „Komunikacijskog plana 2015. – 2019.: ponovno povezivanje Europe s građanima” s regionalnim i lokalnim tijelima vlasti sklope 500 strateških partnerstava sufinanciranih iz proračuna EU-a;

⁽²⁾ Internetske stranice, portali, baze podataka i drugi izvori na internetu

42. naglašava korist od strukturiranih mreža, poput OR-ove godišnje EuroPCom konferencije koja svake godine u Bruxellesu okuplja više od 700 komunikacijskih stručnjaka, i mjera podrške kojima se jačaju komunikacijski kapaciteti lokalnih, regionalnih i nacionalnih tijela vlasti. Predlaže da do 2019. godine mreža Prijatelji Europe okupi najmanje 5 000 općina, gradova i regija kako bi se angažirali i obučili oni koji su odgovorni za komunikaciju u državama članicama i kako bi im se pružila pomoć;
43. potiče predstavništva Komisije i Parlamenta u državama članicama da na regionalnoj razini te u Bruxellesu i Strasbourgu organiziraju susrete stručnjaka za komuniciranje s javnošću i osoblja lokalnih i regionalnih tijela vlasti;
44. preporučuje da se procijeni učinak Komunikacijskog plana EU-a za razdoblje 2015.– 2019., da Eurobarometar provede više anketa namijenjenih prikupljanju podataka na lokalnoj i regionalnoj razini i da se uvede zajednička metodologija za mjerenje lokalnog učinka komunikacije o EU-u, uz pomoć stručnih znanja lokalnih tijela vlasti i njihovog razumijevanja javnog mnijenja.

Bruxelles, 3. prosinca 2014.

*Predsjednik
Odbora regija*

Michel LEBRUN

Mišljenje Odbora regija – Susjedstvo na raskrižju: Provedba europske politike susjedstva tijekom 2013. g.

(2015/C 019/10)

Izvjestitelj	Olgiert GEBLEWICZ (PL/EPP) guverner Zapadnopomeranskog vojvodstva
Referentni dokument	Zajednička komunikacija Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Susjedstvo na raskrižju: Provedba europske politike susjedstva tijekom 2013. g. JOIN(2014) 12 final

I. PREPORUKE O POLITIKAMA

ODBOR REGIJA

Glavne točke

1. želi istaknuti važnost europske politike susjedstva (EPS) kao vanjskopolitičkog instrumenta EU-a usmjerenog na zemlje smještene južno i istočno od EU-a radi ostvarivanja bliskijih veza između tih zemalja i EU-a;
2. naglašava sveobuhvatnu i višerazinsku narav odnosa unutar EPS-a i višerazinsko upravljanje koje proizlazi iz te politike. Stoga je potrebno poduprijeti regionalnu i lokalnu dimenziju EPS-a koja nadopunjuje suradnju na razini nacionalnih vlada;
3. poziva stoga novoimenovanu visoku predstavnicu da u daljnji razvoj politike uključi lokalnu i regionalnu razinu kako iz EU-a, tako i iz zemalja EPS-a, te da usko surađuje s OR-om kako bi se poboljšali koncept, provedba i prihvaćenost EPS-a na terenu;
4. ističe i nužnost fleksibilnijeg djelovanja, uz prilagođen pristup „po mjeri”, u cilju podupiranja demokratskih promjena i gospodarskih reformi u pojedinačnim zemljama korisnicama;
5. ističe važnost dviju inicijativa, odnosno Istočnog partnerstva i Unije za Mediteran (UzM). To su regionalne dimenzije EPS-a koje nisu samo tematski vidovi politike EU-a, nego također odražavaju vanjskopolitičke prioritete država članica EU-a na središnjoj, regionalnoj i lokalnoj razini;
6. poziva podnacionalne razine upravljanja da aktivnije sudjeluju u postupku provedbe EPS-a i budu u njega više uključene. Odbor regija uspostavio je dvije platforme za dijalog i suradnju koje djeluju paralelno, odnosno Euro-meditransku lokalnu i regionalnu skupštinu (ARLEM) te Konferenciju regionalnih i lokalnih vlasti za Istočno partnerstvo (CORLEAP), te je na taj način omogućio daljnji razvoj te dimenzije EPS-a putem konkretne suradnje i izravnog dijaloga na lokalnoj i regionalnoj razini;
7. cijeni napore koje Europska unija ulaže u cilju pružanja podrške ustavnim i gospodarskim reformama putem odgovarajuće financijske i tehničke podrške zemljama korisnicama u okviru EPS-a; međutim, ti naponi moraju se dodatno pojednostaviti i bolje organizirati. Veća potpora EU-a susjednim zemljama trebala bi se uvjetovati napretkom na području ustavnih promjena, demokratizacije, poštivanja vladavine prava i rodne jednakosti. Takav napredak još je neophodniji s obzirom na nedavne tragične događaje i treba ga postići uz potpuno poštovanje ljudskih prava te na način da predmetne zemlje pripadnicima svih vjerskih i etničkih manjina među svojim građanima zajamče uživanje svih građanskih prava;
8. ističe da regionalna i lokalna razina ima ključnu ulogu u odgovarajućem prognoziranju, planiranju, provedbi i praćenju potpornih programa i instrumenata; također tvrdi da bi se lokalnim i regionalnim vlastima trebao omogućiti lakši pristup financiranju, kao i da povezane mehanizme i postupke treba pojednostaviti;

9. naglašava nužnost promicanja snažnog i demokratskog upravljanja na podnacionalnoj razini; skreće pozornost na pitanje lokalne demokracije u partnerskim zemljama, kao i na probleme povezane s radom lokalne i regionalne uprave; zalaže se stoga za decentralizaciju, posebice na području oporezivanja; također preporučuje podupiranje inicijativa koje idu od baze prema vrhu te uvažava ulogu lokalnih i regionalnih vlasti u provedbi nužnih unutarnjih reformi;

Uvodne napomene

10. ističe da je tijekom 2013. godine došlo do golemih promjena u regiji koju pokriva europska politika susjedstva. Cilj je EPS-a razviti posebne odnose između EU-a i pojedinačnih susjednih zemalja radi unapređenja sigurnosti, blagostanja i susjedskih odnosa. Prošle su godine neki od tih ciljeva ispunjeni, no u nizu slučajeva došlo je i do znatnog nazadovanja. EPS u cjelini treba kritički preispitati kako bi se procijenilo je li njegov postojeći oblik prikladan;

11. pozitivno je što se ubrzao ritam teških demokratskih reformi u pojedinim zemljama južnog susjedstva poput Tunisa, Maroka i donekle Egipta. Nadalje, u studenom 2013. usvojena su dva sporazuma o pridruživanju (uključujući dokumente o područjima detaljne i sveobuhvatne slobodne trgovine) s dvjema istočnim susjednim zemljama, Gruzijom i Moldavijom, a zatim u 2014. g. s Ukrajinom. Kad su prve dvije zemlje potpisale sporazume, bio je to vrhunac dugog procesa pregovora te je time uspostavljen temelj za rad na programu provedbe obveza iz tih sporazuma;

12. primjećuje, međutim, da je 2013. godina bila i razdoblje znatnih političkih previranja te socio-gospodarskih kriza u mnogim zemljama EPS-a. Sigurnosne prijetnje na nacionalnoj i regionalnoj razini (kako u južnim tako i u istočnim zemljama EPS-a) umnogostručile su se. Dramatični događaji u Ukrajini, građanski rat u Siriji i eskalacija sukoba između Izraela i Palestine znače da dosljedna europska politika promicanja stabilnosti, sa snažnom lokalnom i regionalnom dimenzijom, postaje sve veći izazov;

13. poziva na poduzimanje odgovarajućih koraka u cilju pomaganja lokalnim vlastima da se uhvate u koštac s humanitarnim krizama, a pogotovo valovima izbjeglica koji su posljedica nestabilnosti u mnogim zemljama EPS-a, u ovom trenutku osobito u Siriji i Ukrajini. Migracijski tokovi, posebice na mediteranskom području, zahtijevaju dugoročni i sveobuhvatni pristup uz aktivno uključivanje svih država članica, uključujući lokalne i regionalne vlasti, a ne samo onih kojih se to tiče s geografskog aspekta. Državama, regijama i lokalnim vlastima smještenima na vanjskim granicama EU-a trebalo bi pružiti odgovarajuću podršku u nadziranju tih granica i rješavanju izvanrednih situacija, uključivo onih na području zdravstva, do kojih dolazi uslijed imigracije;

14. primjećuje da postoje velike razlike između različitih zemalja EPS-a u pogledu programa i političke volje da se provedu nužne političke, socijalne i gospodarske reforme. Inicijative u okviru EPS-a stoga treba prilagoditi u skladu sa stvarnom spremnošću pojedinačnih vlada da uvedu potrebne promjene i prodube odnose s EU-om, kao i njihovom odlučnošću da promiču reforme i za njih osiguraju javnu potporu. Lokalne i regionalne vlasti u tom pogledu igraju središnju ulogu, no često ovise o nacionalnim vladama – bez obzira na to, treba ih smatrati ključnim sugovornicima;

15. slaže se da je izgradnja demokracije u partnerskim zemljama ključna za EU. Demokratizacija i decentralizacija nužne su za socio-gospodarski razvoj te su od temeljne važnosti za procese preobrazbe u regiji Istočnog partnerstva i u sredozemnom bazenu. EPS je izvrsna inicijativa za potporu tim procesima, a CORLEAP i ARLEM su odgovarajuće platforme koje promiču partnerstvo i otvorenost u procesu izgradnje demokracije i civilnoga društva;

16. u potpunosti podržava ideju izloženu u Zajedničkoj komunikaciji o tome da bi EPS i dalje trebao biti privlačna inicijativa za suradnju koja zadovoljava potrebe partnerskih zemalja. EU bi zaista trebao biti strateški partner zemalja EPS-a te im pomoći pri upravljanju gospodarskim razvojem i naporima u cilju boljeg upravljanja, uz poštovanje njihova suvereniteta;

17. podsjeća da je buduće članstvo u EU-u jedan od glavnih poticaja kojima raspolaže EU kako bi se partnerske zemlje potaknulo da pokrenu reforme. Stoga je od ključne važnosti da se taj instrument koristi na primjeren, transparentan i realističan način, ovisno o specifičnoj situaciji u svakoj predmetnoj zemlji;

18. ističe da lokalne i regionalne vlasti igraju ključnu ulogu u promicanju i oblikovanju demokratskih procesa. One su strateški partneri u dobrom upravljanju i ostvarivanju korisnog razvoja, a imaju i ključnu zadaću u vanjskoj politici EU-a;

19. istodobno ističe potrebu da se provedba EPS-a u budućnosti ocijeni i na temelju stupnja uključenosti lokalnih i regionalnih vlasti i njihovih predstavnika na nadnacionalnoj razini, što u Komunikaciji koja se ovdje razmatra nedostaje;

Sveobuhvatni, učinkoviti i višerazinski uzajamni odnosi

20. ističe potrebu da se bilateralni EPS obogati inicijativama za regionalnu i multilateralnu suradnju temeljem uvođenja mehanizma za potporu suradnji između EU-a i susjednih zemalja, kao i među pojedinačnim zemljama. To bi se moglo postići unapređivanjem i jačanjem modaliteta suradnje u kontekstu postojećih inicijativa EU-a između regija i mreža europskih regija kako u EU-u, tako i izvan njega;

21. navodi da je europska politika susjedstva interaktivna inicijativa za čiju je uspješnu provedbu potrebno uključivanje i suradnja svih dionika na različitim razinama upravljanja. Tek će onda zemlje EPS-a koje su spremne provesti unutarnje reforme moći učinkovito surađivati s EU-om i tako otvoriti vrata političkoj podršci EU-a, sveobuhvatnim trgovinskim sporazumima, mjerama za ublažavanje viznog režima kao i tehničkoj i financijskoj pomoći;

22. primjećuje da je zbog različitih pristupa provedbi reformi i izgradnji bliskog odnosa s EU-om, kao i zbog različite naravi izazova s kojima se pojedinačne zemlje EPS-a susreću, EU morao usvojiti prilagođen pristup „po mjeri” EPS-u, ne samo u vezi s geografskom dimenzijom te politike (južna i istočna) već, povrh svega, i s očekivanjima, mogućnostima i zadaćama za specifične partnerske zemlje;

23. slaže se da bi EU trebao ulagati u sektorske, tematske financijske instrumente. Takav pristup dovodi do šire razmjene najboljih praksi i određivanja razvojnih strategija na odabranim ključnim područjima politike, poput reforme javne uprave, porezne decentralizacije te lokalne i regionalne suradnje;

24. želi istaknuti važnost podupiranja napora da se izgradi snažnija demokracija i ostvare političke reforme u partnerskim zemljama. Nema mjesta sumnji da politika susjedstva koja se provodi u regijama i koju provode same regije može biti učinkovito sredstvo promicanja temeljnih vrijednosti EU-a: ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, ravnopravnosti, vladavine prava i poštivanja ljudskih prava, uključujući prava pojedinaca iz manjinskih skupina;

25. poziva na pridavanje posebne pozornosti važnosti i prednostima uključivanja lokalnih i regionalnih vlasti u konkretne projekte suradnje EU-a i zemalja EPS-a. Uistinu, uspješno ispunjavanje ciljeva politike uvelike ovisi o stupnju regionalnog razvoja i sposobnosti pojedinačnih zemalja da učinkovito upravljaju na središnjoj, regionalnoj i lokalnoj razini;

26. poziva Europsku komisiju i države članice da vode računa o preporukama i iskustvima OR-a i njegovih članova kako bi se pružila podrška političkim i gospodarskim promjenama u partnerskim zemljama, kao i učinkovitijoj suradnji na svim razinama upravljanja;

27. naglašava da je višerazinska narav vanjskih politika pojedinačnih zemalja također važna. Temeljni je izazov u tom pogledu stvoriti sinergije među nacionalnim i podnacionalnim dimenzijama vanjske politike u pojedinačnim zemljama. S tim u vezi, CORLEAP i ARLEM idealni su forumi za utvrđivanje potreba i razmjenu iskustava;

Učinkovito djelovanje i koordinacija suradnje na različitim razinama upravljanja

28. želi istaknuti da, zahvaljujući svojim međunarodnim vezama i aktivnoj uključenosti u gospodarski život, lokalne i regionalne vlasti pomažu poticati gospodarski i društveni razvoj, što je jedan od temeljnih ciljeva europske integracije. Imajući to na umu, lokalne i regionalne vlasti trebaju sudjelovati u postupcima planiranja, provedbe, praćenja i vrednovanja EPS-a, osobito u područjima u kojima imaju izravne ovlasti i iskustva;

29. svjestan je da je izgradnja institucijskih i administrativnih kapaciteta od ključne važnosti za većinu zemalja EPS-a. Ključni vid ove dimenzije politike tiče se lokalnih i regionalnih vlasti. OR i lokalne i regionalne vlasti trebali bi stoga aktivno sudjelovati u oblikovanju i provedbi sveobuhvatnih programa za izgradnju institucija (CIB) koje su pokrenule Europska komisija i države članice radi podupiranja izgradnje institucijskih i administrativnih kapaciteta u zemljama Istočnog partnerstva;

30. potiče lokalne i regionalne vlasti da zajedno sa središnjim vladama sudjeluju u sastavljanju i primjeni sporazuma o pridruživanju, strateških dokumenata i akcijskih planova ugovorenih između EU-a i partnerskih zemalja;

31. ističe važnost dobro usklađenih inicijativa koje idu od baze prema vrhu te podrške suradnji između lokalnih i regionalnih vlasti iz EU-a i zemalja EPS-a, što pomaže podupiranju razvoja struktura lokalne demokracije i civilnoga društva;

32. smatra da se trebaju podupirati inicijative na područjima koja se konkretno tiču gradova i regija EPS-a, a mogu ih provesti podnacionalne vlasti, poput suradnje među partnerskim gradovima, kao i prekogranične, kulturne, gospodarske i drugih oblika suradnje;

33. vjeruje da demokratske upravne reforme koje provodi središnja vlada treba dopuniti mjerama na lokalnoj i regionalnoj razini. To je od iznimne važnosti za izgradnju institucijskih kapaciteta i primjenu sporazuma s EU-om, primjerice sporazuma o pridruživanju ili sporazuma o razvoju detaljnih i sveobuhvatnih područja slobodne trgovine;

34. naglašava da bi regionalna suradnja u partnerskim zemljama trebala biti ključni cilj financiranja EU-a, uz jasno određene kriterije za korištenje financijskih sredstava koji se temelje na definiranim i ugovorenim regionalnim razvojnim strategijama, posebnim ciljevima i rezultatima. Lokalne i regionalne vlasti te civilno društvo trebaju biti na odgovarajući način zastupljeni u tijelima koja prate korištenje tih sredstava;

35. poziva na uvođenje, u objema dimenzijama EPS-a, mehanizama koji potiču izravan dijalog, razmjenu informacija i prijenos stručnog znanja, od kojih će koristiti imati lokalna i regionalna razina u zemljama EPS-a (primjerice temeljem postojećeg Instrumenta za lokalnu upravu);

36. želi da se potporni instrumenti poput Twinning-a i TAIEX-a učinkovitije upotrebljavaju između lokalnih i regionalnih vlasti EU-a i njihovih partnera u zemljama EPS-a, kako bi se tim zemljama pomoglo u razvoju suvremenih i učinkovitih upravnih struktura, primjerice putem bliske suradnje između uprava koja, kao jedan od ključnih elemenata, uključuje upućivanje dužnosnika iz javne uprave države članice na privremeni rad u javnoj upravi zemlje EPS-a. Osim toga, regije EU-a mogle bi pojačati svoju ulogu u pružanju podrške potencijalnim sudionicima u programima EU-a za razdoblje 2014. – 2020. usmjerenim na treće zemlje, poput IPA-e II (Instrumenta pretpristupne pomoći) i dijela programa Obzor 2020. koji se odnosi na međunarodne odnose, kao i u programima EU-a u kojima sudjeluju države članice i treće zemlje, poput programa ENPI CBC Med za razdoblje 2007. – 2013. kojim će se prekogranična suradnja nastaviti financirati i u razdoblju 2014. – 2020. u sklopu programa ENPI CBC Med;

Jačanje uloge Odbora regija

37. uvjeren je da će jača uključenost OR-a u rad tematskih platformi omogućiti lokalnim i regionalnim vlastima da ostvare učinkovitije djelovanje i kvalitetnije rezultate. Uistinu, OR u tom pogledu ima ključnu zadaću zahvaljujući svojoj komplementarnoj prirodi i potpori odlukama koje donose CORLEAP i ARLEM;

38. naglašava predanost OR-a savjetovanju Europske komisije i njezinih službi u pogledu osmišljavanja kriterija za dodjeljivanje sredstava EU-a i postupaka prijave kako bi se lokalnim i regionalnim vlastima iz zemalja obuhvaćenih europskom politikom susjedstva osigurala dostupnost i korisnost tih sredstava. Međutim, ti kriteriji ne smiju zanemariti potrebu da lokalne vlasti EPS-a preuzmu veću odgovornost za organizaciju i rezultate;

Primjerena komunikacija, protok informacija i razmjena iskustava

39. smatra da bi napori EU-a u cilju stvaranja trajnih političkih i administrativnih struktura trebali uključivati i programe obuke (*in situ* ili učenje na daljinu) za predstavnike lokalne i regionalne uprave kako bi se unaprijedile njihove profesionalne vještine i omogućilo učinkovito korištenje sredstava;

40. podsjeća na već pokrenute projekte u OR-u za praćenje i vrednovanje postupka prenošenja ovlasti u susjednim zemljama. Ti instrumenti, koji uključuju i internetsku platformu, mogu u budućnosti služiti ne samo kao izvor informacija, već i kao temelj za razvoj novih prioriteta ili izmjenu postojećih;

41. smatra da bi se svim zainteresiranim stranama u zemljama EPS-a trebale pružiti informacije o dostupnim programima financiranja i postupcima prijave za dobivanje financijskih sredstava EU-a. Sa svoje strane, lokalne i regionalne vlasti trebale bi odgovarajućim nacionalnim i nadnacionalnim partnerima prenijeti svoje potrebe u pogledu obuke te drugih mjera kojima se podupire „dobro upravljanje” na lokalnoj i regionalnoj razini; Europska politika susjedstva treba se zasnivati na učinkovitoj komunikaciji i dijalogu između partnera.

42. predlaže izradu internetskog vodiča o zemljama EPS-a i o raspoloživim instrumentima financiranja koji su namijenjeni i dostupni lokalnim i regionalnim vlastima u zemljama EPS-a, po uzoru na postojeće mrežne stranice za regionalnu politiku „Inforegio”. Taj bi vodič također mogao biti izvor jasnih i najnovijih informacija za lokalne i regionalne vlasti u EU-u i partnerskim zemljama;

43. naposljetku, poziva Europsku službu za vanjsko djelovanje (EEAS) da imenuje „kontakt-osobe” u svim predstavništvima EU-a u zemljama EPS-a. S jedne strane, te bi kontakt-osobe lokalnim i regionalnim organizacijama i vlastima u zemlji domaćinu mogle pružiti informacije o planiranim i postojećim inicijativama na podnacionalnoj razini, a s druge bi strane mogle prenositi poruke OR-a partnerima u zemljama EPS-a.

Bruxelles, 3. prosinca 2014.

*Predsjednik
Odbora regija*

Michel LEBRUN

Mišljenje Odbora regija – Okvir EU-a za kvalitetu predviđanja promjena i restrukturiranja

(2015/C 019/11)

Izvjestitelj	Pavel Branda (CZ/ECR), zamjenik gradonačelnika grada Rádlo
Referentni dokument	Komunikacija o Okviru Europske unije za kvalitetu predviđanja promjena i restrukturiranja COM(2013) 882 final

I. OPĆE NAPOMENE**ODBOR REGIJA*****Važnost za regionalnu i lokalnu razinu***

1. podsjeća da je uvriježeno mišljenje da su restrukturiranje i strukturne promjene sastavni dio prirodnog razvoja gospodarstva;
2. napominje da se posljedice restrukturiranja jasno osjećaju na regionalnoj razini. One mogu utjecati na strukturni razvoj regija kao i na njihovu konkurentnost u srednjoročnom, pa čak i u dugoročnom razdoblju. Stoga je nužan regionalni pristup (decentralizirane politike koje su prilagođene lokalnim potrebama i provode se uz sudjelovanje najvažnijih partnera) ⁽¹⁾;
3. ističe da restrukturiranje ima posebno jak negativan utjecaj na manje razvijene regije jer je njihova industrijska baza često manje konkurentna i inovativna, a zaposlenost u njima je visoka, zbog čega je nužno posvetiti posebnu pažnju tim regijama;

Postupak koji okuplja sve najvažnije partnere

4. zbog toga izražava zadovoljstvo što Okvir za kvalitetu priznaje da sve zainteresirane strane, uključujući i regionalna tijela vlasti, dijele odgovornost. Odbor tvrdi da se ovi problemi tiču i lokalnih tijela vlasti, prvenstveno velikih gradova, u kojima je koncentracija poslodavaca najveća i koji presudno utječu na gospodarsko stanje manjih urbanih središta u dotičnim regijama;
5. naglašava da je zajedničko upravljanje ključni uvjet za uspjeh predloženih pristupa. I EU bi trebao podržavati jačanje partnerstava među svim važnim dionicima. Koordinacijska uloga države te regionalnih i lokalnih vlasti također je neophodna s obzirom na to da su pogledi zaposlenika i poslodavaca na postupke restrukturiranja često sasvim suprotni;

Povezanost s ciljevima strategije Europa 2020.

6. smatra da je za uspješno ostvarenje strategije Europa 2020. u trenutnom socijalnom i gospodarskom okružju od presudne važnosti usmjeriti sve napore na poticanje zaposlenosti (otvaranje i očuvanje radnih mjesta);

Usmjerenost na predviđanje promjena (unutarnje tržište/potrebne vještine)

7. pridaje veliku važnost predviđanju promjena i sposobnosti svih dionika da im se prilagode. U tom pogledu postoje tri aspekta:

— dovršenje uspostavljanja unutarnjeg tržišta EU-a i poticanje zaposlenosti u EU-u;

⁽¹⁾ Vidjeti prijedlog sažetka istraživačkog projekta zaklade Eurofound o temi „Učinci restrukturiranja na regionalnoj razini i pristupi rješavanju njihovih posljedica” koji je predstavljen na savjetovanju izvjestitelja za mišljenje s ključnim partnerima, održanom 30. lipnja 2014. u Bruxellesu.

- pomoć zaposlenicima, osobama koje traže posao i, u širem smislu, svim gospodarskim dionicima u stjecanju i usavršavanju vještina potrebnih tijekom cijelog radnog života (sposobnost predviđanja promjena, samoprocjena i kreativnost, kao i samostalnost i poduzetnički duh);
- poboljšanje uvjeta rada s obzirom na to da nesigurnost posla i restrukturiranje mogu oštetiti konkurentnost;

Uloga EU-a

8. izražava veliko zadovoljstvo inicijativama koje provodi Komisija, poput uspostavljanja Europskog centra za praćenje promjena (*European Monitoring Centre on Change*, EMCC) ili Europskog centra za praćenje restrukturiranja (*European Restructuring Monitor*, ERM) ⁽²⁾ te predlaže da se one ojačaju, primjerice putem savjeta prilagođenih okolnostima koji će se pružati lokalnim i regionalnim tijelima vlasti u posebnim situacijama;
9. također cijeni činjenicu da zaklada Eurofound usredotočuje svoje istraživačke aktivnosti na posljedice restrukturiranja na regionalnoj razini te na taj način posljednjih godina učinkovito odgovara na problem nedostatnosti informacija na tom području;
10. pozdravlja to što Komisija u svojoj komunikaciji navodi dobre prakse te predlaže njihovo usvajanje na dobrovoljnoj osnovi. Uz to preporučuje da Komisija odgovori na zahtjeve Europskog parlamenta i Odbora regija ⁽³⁾ za revizijom zakonodavnog okvira o informiranju i savjetovanju radnika u okviru predviđanja i vođenja restrukturiranja čije trenutne nedostatke Komisija i sama ističe u svojoj komunikaciji;
11. predlaže da Komisija surađuje sa svim zainteresiranim partnerima u procjeni provedbe Okvira za kvalitetu te da tijekom tog postupka uzme u obzir postojeće procedure ili sporazume među partnerima u svakoj državi članici;

Načela supsidijarnosti i proporcionalnosti

12. ističe da se Okvir za kvalitetu koji je Komisija predložila, a koji se sastoji od niza preporuka i dobrih praksi čije usvajanje na dobrovoljnoj osnovi Komisija preporučuje, ne poziva ni na jednu konkretnu pravnu osnovu iz ugovora te predstavlja pravni instrument *sui generis* koji također nije izričito predviđen ugovorima. Uslijed toga pristup Komisije ne omogućuje Europskom parlamentu da na koristan način zauzme stav. Ipak, imajući u vidu da se prijedlog Komisije uklapa u okvir ovlasti na području socijalne politike podijeljenih između Unije i država članica kako su definirane člancima 151. i 153. UFEU-a te da razmjena iskustava i primjera najboljih praksi na razini EU-a ima jasnu dodanu vrijednost, čini se da je prijedlog Komisije u skladu s načelima supsidijarnosti i proporcionalnosti;

II. PREPORUKE O POLITIKAMA

Uloga lokalnih i regionalnih vlasti u predviđanju promjena

Procjena potreba u pogledu zaposlenja i vještina

13. naglašava ulogu koju lokalne i regionalne vlasti igraju u predviđanju potrebnih vještina i usklađivanju tih vještina s potrebama tržišta rada ⁽⁴⁾, osobito putem mjera na području obrazovanja, izobrazbe i potpore za mlade poduzetnike. Države članice trebale bi biti svjesne te uloge te lokalnim i regionalnim vlastima osigurati odgovarajuća sredstva koja bi olakšala prijelaz mladih iz obrazovanja u radni život, s obzirom na to da baš lokalne vlasti često imaju ulogu pružatelja usluga u obrazovanju, izobrazbi i zapošljavanju ⁽⁵⁾;

⁽²⁾ Vidjeti na primjer bazu podataka Europske zaklade za poboljšanje radnih i životnih uvjeta (Eurofounda) o instrumentima potpore za restrukturiranje koja pruža informacije o mjerama usvojenim u državama članicama Europske unije i u Norveškoj.

⁽³⁾ Vidjeti točku 12. Rezolucije OR-a o političkim prioritetima za 2014. godinu temeljenu na zakonodavnom i radnom programu Europske komisije (RESOL-V/009, 29.11.2013.) i točku 29. Mišljenja OR-a o akcijskom planu CARS 2020. (ECOS-V/039, izvijestitelj: g. Buchmann (AT/EPP), 8. listopada 2013.).

⁽⁴⁾ U sklopu istraživanja Platforme za praćenje strategije Europa 2020. koje procjenjuje vodeću inicijativu „Program za nove vještine i radna mjesta”, većina ispitanih lokalnih i regionalnih tijela vlasti smatra da je gospodarska kriza ubrzala strukturne promjene na tržištu rada, povećala nezaposlenost te dovela do većeg jaza između vještina koje se nude i potreba poslodavaca.

⁽⁵⁾ CđR-2014-00111 Mišljenje o Kvalitativnom okviru za pripravnost.

Poticanje mobilnosti

14. podsjeća da pitanja poput profesionalne mobilnosti ili usklađivanja ponude i potražnje na tržištu rada na lokalnoj razini imaju presudan utjecaj na uspješnost mehanizama restrukturiranja. Potrebno je poticati mobilnost radnika pružanjem individualiziranih usluga traženja posla, radnog iskustva i tečajeva za izobrazbu kako bi radnici mogli prilagoditi svoje vještine potrebama tržišta rada ⁽⁶⁾. To se odnosi osobito na specifične skupine koje su izložene dužim razdobljima nezaposlenosti (mladi, niskokvalificirane osobe, stariji, imigranti i osobe s invaliditetom);

15. u pogledu graničnih područja, naglašava važnost poticanja istinske prekogranične mobilnosti radnika uklanjanjem prepreka u radnom zakonodavstvu i socijalnoj zaštiti (ukidanje fiskalnih prepreka, dostavljanje u inostranstvo naknada za nezaposlenost i omogućavanje prijenosa mirovinskih prava) ⁽⁷⁾. Lokalne i regionalne vlasti mogu također imati značajnu ulogu na području savjetovanja za osobe koje putuju na posao koristeći se uslugama EURES-a ili postojećim prekograničnim strukturama ⁽⁸⁾;

16. poziva lokalne vlasti na veću međusobnu suradnju u razmjeni informacija o slobodnim radnim mjestima na određenom lokalnom ili regionalnom tržištu rada. Zajedničko djelovanje u promicanju mobilnosti pojedinaca i razmjeni informacija o tržištu rada moglo bi potaknuti zapošljavanje u zanimanjima za koja postoji velika potražnja i istodobno nedostatak mogućnosti osposobljavanja na lokalnoj i regionalnoj razini;

Poticanje prilagođavanja regionalnog gospodarstva

17. pozdravlja Komunikaciju Europske komisije iz siječnja 2014. pod naslovom „Za europsku industrijsku renesansu” (COM(2014)14) i poziva Komisiju da u nju unese predviđanje promjena i upravljanje restrukturiranjem kao aktivne mjere za podršku europskoj industrijskoj politici u širem smislu. Strukturne promjene imaju utjecaj na industriju u regijama i gradovima. Stoga vjerujemo da se rasprava o strukturnim promjenama mora ujedno baviti i ulogom industrijskih i regionalnih politika u predviđanju tih promjena;

18. naglašava ulogu lokalnih i regionalnih vlasti u korištenju strukturnih fondova EU-a, poput Europskog socijalnog fonda (ESF) i Europskog fonda za regionalni razvoj (ERDF), kao i Europskog fonda za prilagodbu globalizaciji, u odgovarajućim regijama u cilju stvaranja novih radnih mjesta i poticanja promjena koje vode uključivosti. Potrebno je osigurati da se mjere vezane za predviđanje promjena i restrukturiranje financiraju iz raznih izvora kako bi se zajamčila stabilnost financiranja;

19. ističe važnost strategija za istraživanje i inovativnost zasnovanih na pametnoj specijalizaciji (RIS3) radi omogućavanja promjena koje su prioritet regija. RIS3 je po samoj svojoj prirodi proces kojim se ponajprije nastoje postići promjene poslovnog okružja, što bi pomoglo regijama da dobiju pristup najboljim inovativnim vještinama i najboljim partnerima. Europska suradnja naglašena u okviru procesa RIS3 znatno pridonosi provedbi strukturnih promjena;

Uloga lokalnih i regionalnih vlasti u upravljanju postupcima restrukturiranja

Podržavanje partnerstva

20. smatra da je koordinacija svih dionika najvažnija uloga lokalnih i regionalnih vlasti u procesu restrukturiranja. Stalne strukture za koordinaciju u praksi su se pokazale presudnima za osiguravanje brze i učinkovite reakcije na regionalnoj razini;

⁽⁶⁾ CdR 340/2006 fin Mišljenje Odbora regija o perspektivama o temi „Čimbenici uspjeha za predviđanje i potporu restrukturiranju u gradovima i regijama”.

⁽⁷⁾ CdR1186-2012_00_00_TRA_AC Uloga lokalnih i regionalnih vlasti u poticanju rasta i zapošljavanja.

⁽⁸⁾ U 87 % odgovora na ispitivanje „Procjena tijekom provedbe strategije EU 2020. sa stajališta gradova i regija” navedeno je da je potrebno uzeti u obzir prekogranične odnose te da bi strategije (uključujući i određivanje ciljeva) trebale povezati regije na temelju njihove zemljopisne blizine i međusobne povezanosti.

21. podržava EGSO-ov poziv na bolju koordinaciju i suradnju na europskoj razini između politika i službi Komisije, kao i agencija i brojnih promatračkih skupina, kako bi poduzeća koja se restrukturiraju dobila jasnu i dosljednu podršku za svoje odluke. Odgovarajući i specifični mehanizmi podrške i sustav mentorstva osobito bi trebali biti dostupni malim i srednjim poduzećima te mikropoduzećima kako bi im se pomoglo u pravovremenom planiranju restrukturiranja ⁽⁹⁾.

Bruxelles, 3. prosinca 2014.

*Predsjednik
Odbora regija*
Michel LEBRUN

⁽⁹⁾ CCMI/102 CESE 1591/2012 Restrukturiranje i predviđanje promjena: koje su pouke iz novijih iskustava?

Mišljenje Odbora regija – Naponi da se promiče prava solidarnost u stvarnoj europskoj migracijskoj politici

(2015/C 019/12)

Glavni izvjestitelj François Decoster (FR/ALDE) Član Regionalnog vijeća Nord-Pas-de-Calais
Referentni dokument

I. PREPORUKE O POLITIKAMA

ODBOR REGIJA

Opće preporuke

1. naglašava da se treba jače usredotočiti na obvezu EU-a da jamči načela solidarnosti i podjele odgovornosti kako bi se stvorila cjelovita migracijska politika koja rješava sva pitanja s kojima se suočavaju lokalne i regionalne vlasti. U tom pogledu, OR pozdravlja prioritet koji je talijansko predsjedništvo dalo sveobuhvatnoj migracijskoj strategiji i naglasak na promicanje istinske solidarnosti u stvarnoj europskoj migracijskoj politici za migrante, treće zemlje podrijetla i zemlje tranzita te države, regije i gradove odredišta, kao i između različitih razina upravljanja;
2. pozdravlja činjenicu da talijansko predsjedništvo daje jasan prioritet razvoju zajedničke europske migracijske politike temeljene na punom poštivanju ljudskih prava, solidarnosti, međusobnom povjerenju, međunarodnim obvezama i zajedničkoj odgovornosti država članica i lokalnih i regionalnih vlasti, sposobne pridonositi EU-ovu programu rasta i usklađene sa strategijom za promicanje gospodarskog rasta u zemljama podrijetla migranata;
3. vjeruje da je višerazinsko upravljanje ključni instrument i preduvjet za ostvarivanje najboljih rezultata u integraciji migranata i drugih generacija. Sve razine vlasti u EU-u trebaju zajedno snositi odgovornost za prihvatanje i integraciju izbjeglica i migranata te za poboljšanje međuregionalne suradnje, usklađivanja i solidarnosti uvođenjem mehanizma za podjelu odgovornosti između Europske unije, država članica, regija i lokalnih vlasti, uzimajući u obzir strukturna ograničenja, resurse, potrebe tržišta rada, demografska stanja i druge relevantne čimbenike (poput spajanja obitelji). U tom okviru, ključno je da EU i nacionalne i podnacionalne vlasti usko surađuju s civilnim društvom, udrugama migranata, državama podrijetla i tranzita migranata izvan EU-a i lokalnim zajednicama te da prihvaćaju njihov doprinos;
4. želi čestitati Italiji na njezinim aktivnostima spašavanja života na Sredozemnom moru u okviru operacije Mare Nostrum; stoga izražava žaljenje zbog odluke EU-a da ovu operaciju zamijeni operacijom Frontex koja nije jasno usmjerena na spašavanje života i pomoć ljudima u nevolji; poziva Europsku uniju i države članice da žurno pruže sredstva za izbjegavanje smrtnih slučajeva na moru;
5. smatra da u takvom osjetljivom i strateškom području Europska unija i njezine glavne institucije trebaju izraditi istinsku migracijsku politiku i preuzeti političku odgovornost za njezinu provedbu. Tu zadaću ne treba prepustiti državama pojedinačno, osobito onim graničnim; umjesto toga, države i lokalne vlasti trebale bi biti uključene u zajedničku migracijsku strategiju potpomognutu odgovarajućim operativnim mjerama;
6. podsjeća da 15 godina nakon prvih pokušaja sastavljanja zajedničke migracijske politike i dalje postoji širok jaz između prakse i načela te navedenih vrijednosti. Države članice nedovoljno pribjegavaju članku 80. UFEU-a pri usvajanju mjera kojima se provode solidarnost i pravedna podjela odgovornosti u pogledu mobilnosti, uključujući njezine financijske posljedice. Obveze koje se odnose na migraciju i repatrijaciju posve su dobrovoljne, a u nekim su slučajevima lokalne vlasti preuzele vodstvo pri ostvarivanju tih obveza;

7. pozdravlja strateške smjernice Europskog vijeća za zakonodavno i političko planiranje u području slobode, sigurnosti i pravde iz lipnja 2014. g. koje potpunom i učinkovitom prijenosu i provedbi zajedničkog europskog sustava azila (CEAS) daju apsolutan prioritet;

8. podsjeća da je Europskoj uniji migracija potrebna kako zbog slobode kretanja njezinih građana među državama članicama, tako i u vidu imigracije iz trećih zemalja, kao odgovor na demografske promjene i potencijalne manjke na tržištu rada; potiče Europsko vijeće da nastavi djelovati u tom pogledu, također uzimajući u obzir potrebu rješavanja problema manjka solidarnosti i poštene podjele odgovornosti. Međutim, u žarištu sljedeće zakonodavne faze ne trebaju biti samo učvršćivanje i provedba postojećih propisa dok još nije točno određeno kako bi se moglo potaknuti načelo solidarnosti i dok još ne postoji istinska sveobuhvatna migracijska politika EU-a;

9. naglašava da je za osiguranje učinkovite provedbe strateških smjernica na svim razinama ključno uključiti lokalne i regionalne vlasti. Odbor regija spreman je usko surađivati na izradi plana djelovanja. Od 2015. g. proširit će se djelokrug Europskog foruma za integraciju, koji su uspostavili Komisija i Europski gospodarski i socijalni odbor, kako bi obuhvatio područje useljavanja i politiku azila. Tom bi planu djelovanja mogla koristiti stručna znanja proširenog foruma kojemu OR pridonosi. OR stoga ponovo traži da postane član predsjedništva budućeg Europskog foruma za migracije, uz Europsku komisiju i Europski gospodarski i socijalni odbor;

Europa koja se temelji na pragmatičnom pristupu solidarnosti i podjeli odgovornosti

10. Lokalne i regionalne vlasti trenutačno preuzimaju na sebe znatan financijski teret u pogledu prihvata migranata. Međutim, prihvata je neravnomjerno raspoređen kako među državama članicama, tako i unutar njih, pa neke lokalne i regionalne vlasti imaju mnogo veći udio u odgovornosti jer obrađuju razmjerno velik broj novoprispjelih osoba, koji često nadilazi kapacitete pojedinih regija;

11. smatra da neravnomjerna raspodjela tražitelja azila i izbjeglica između država te između i unutar regija predstavlja velik izazov za lokalne i regionalne vlasti. Uz to se postavlja pitanje izostanka prethodnog planiranja i nemogućnosti pripremanja za prihvata dovoljno unaprijed. Improvizirana rješenja mogu imati negativne socijalne posljedice, otežavajući novoprispjelim osobama da se prikladno opreme za početak postupka integracije;

12. stoga smatra da je došlo vrijeme da se jasnije i realističnije utvrdi što bi solidarnost u EU-u i državama članicama mogla podrazumijevati kada je riječ o pitanjima azila i migracija. Jasno je da različite države, regije i lokalne vlasti, polazeći od svojih osobitih okolnosti i želja, imaju različite zamisli o tome što se podrazumijeva pod razumnom raspodjelom odgovornosti ili solidarnosti;

13. ukazuje da je načelo solidarnosti pokretačka snaga u donošenju odluka lokalnih vlasti koje prihvaćaju velik broj migranata. Mjesta poput Lampeduse u Italiji, Ceute i Melille u Španjolskoj ili Calaisa u Francuskoj samo su neke od ulaznih i tranzitnih točaka za tražitelje azila i migrante u EU-u, koliko god da oslikavaju znatne poteškoće s kojima se neke lokalne vlasti moraju nositi u smislu prihvata migranata, praćenja migranata koji bježe iz svojih država te humanitarnih odgovora;

14. smatra da su učinkovita suradnja i povjerenje između lokalne, regionalne, državne i europske razine u pogledu podjele resursa i odgovornosti apsolutno bitni za održiv i pravedan prihvata tražitelja azila i migranata;

15. smatra da postojeće strukture pružaju alate i kanal za politički dijalog između razine EU-a, država članica na nacionalnoj razini i organizacija civilnog društva, ali politički je dijalog između lokalne/regionalne i europske razine rascjepkan ili se provodi *ad hoc*;

16. predlaže reviziju dostupnosti financijskih resursa namijenjenih lokalnim i regionalnim vlastima za ispunjavanje svojih obveza u pogledu migracija i integracije, uz osiguravanje pristupa nacionalnim i europskim fondovima (poput Fonda za azil i migracije, Instrumenta politike susjedstva, Europskog socijalnog fonda i Fonda za vanjske granice);

Solidarnost kao usklađen odgovor na sigurnosni i humanitarni problem

17. naglašava da je jačanje nadzora granica i mjera za rješavanje nepropisne migracije bitno, ali ne može imati prednost pred međunarodnim obvezama (u okviru UNCLOS-a, SOLAS-a i SAR-a, na primjer) za spašavanje života i poštovanje ljudskih prava, ili pred pravom na traženje azila u EU-u, koji mora ostati utočište ljudima kojima je potrebna međunarodna zaštita. Odbor regija također želi naglasiti važnost stalnog poštivanja Konvencije UN-a o pravima djeteta, s obzirom na prijam maloljetnih tražitelja azila, prognanika, migranata i dječjih izbjeglica bez pratnje;

18. poziva na jačanje Frontex-a za učinkovitiju i djelotvorno osnaženu i usmjerenu suradnju među nacionalnim graničnim vlastima, na zaštitu migranata kao i vanjskih granica EU-a te na suradnju u borbi protiv trgovanja ljudima;

19. podupire nastojanja da se nastave pratiti i provoditi strategije navedene u dokumentu „Djelovanje EU-a u pogledu migracijskih pritisa” te poziva Europsku uniju da usmjeri pozornost na potrebu usklađivanja djelovanja država članica uz središnju ulogu odgovarajućih agencija EU-a, poput Europske agencije za upravljanje operativnom suradnjom na vanjskim granicama (Frontex), Europol-a i Europskog potpornog ureda za azil (EASO);

20. smatra bitnim nastaviti s nastojanjima na daljnjem razvoju integriranog i uravnoteženog upravljanja granicama kako bi se poboljšao nadzor vanjskih granica i učinkovitije bavilo nepropisnom imigracijom, krijumčarenjem migranata, trgovinom ljudima i drugim oblicima prekograničnih zločina te međudržavnih zločina vezanih uz trgovinu ljudima;

21. podupire „paket mjera za pametne granice” čiji je cilj ubrzanje, olakšavanje i jačanje graničnih postupaka provjere za strane državljane koji putuju u EU, uključujući program registriranih putnika (RTP) i sustav ulaska/izlaska (EES), ali podsjeća na neke zabrinutosti u vezi sa zaštitom privatnosti i isplativošću prijedloga, izražene 2013. godine. OR uzima u obzir rezultate tehničke studije Europske komisije i agencije eu-LISA, u kojoj se predlaže dugoročno rješenje za operativno upravljanje opsežnim informatičkim sustavima, koji su nužni instrumenti EU-a za provedbu politika azila, upravljanja granicama i migracije;

22. predlaže obraćanje osobite pozornosti povećanju sinergija između različitih do sada uspostavljenih tijela i sustava na temelju njihovih posebnih nadležnosti i djelokruga: na primjer, Frontexa, SIS-a II i EUROSUR-a, koji djeluju u okviru migracija i kretanja osoba te, u smislu sigurnosti, Europol-a i Eurojust-a, koji rade na sprječavanju i iskorjenjivanju kaznenih djela vezanih uz nezakonite prolaske;

23. promiče, posebice u pogledu EUROSUR-a, punu provedbu nedavno usvojene uredbe s ciljem smanjenja rizika od smrtnih slučajeva na moru;

24. potiče nastojanja da se prouče mjere za sprječavanje nepropisne migracije, da se stvore sigurni i zakoniti alternativni putovi u Europu, kako bi se izbjegao daljnji gubitak ljudskih života tijekom opasnih putovanja. One mogu uključiti uspostavu „humanitarnog koridora”, izdavanje većeg broja viza iz humanitarnih razloga, povećanje kvota za preseljenje i uspostavu prihvatnih središta u zemljama tranzita za obradu zahtjeva za azilom ili utvrđivanje prihvatljivosti za zakonit ulazak u zemlje EU-a ⁽¹⁾. Lokalne i regionalne vlasti mogle bi u tom pogledu igrati vrlo korisnu ulogu.

25. pozdravlja osnivanje Radne skupine za Sredozemlje ⁽²⁾, koja je uspostavljena nakon sastanka Vijeća za pravosuđe i unutarnje poslove 7. – 8. listopada 2013. kako bi se Europskoj uniji pružio odgovor na to stanje. Njezin je glavni cilj utvrditi odgovarajuće alate kako bi se izbjeglo ponavljanje tragičnih događaja koji su se dogodili uz obalu Lampeduse i za razvoj više strateškog, cjelovitog i dugoročnog pristupa situaciji migracije u području Sredozemlja. OR u tom kontekstu podsjeća na svoj rad u ARLEM-u i osobito na preporuke sadržane u izvješću „Uloga lokalnih i regionalnih vlasti u upravljanju migracijama u Sredozemlju” koje je nedavno usvojilo povjerenstvo ECOTER u okviru ARLEM-a;

⁽¹⁾ Dokument za raspravu OIM-a: Rješavanje zamršenih migracijskih tokova i podrška pravima migranata na srednjem sredozemnom putu (21. listopada 2013.); Komunikacija – Put ka ostvarenju otvorene i sigurne Europe, COM(2014) 154 final, 11. ožujka 2014. g.

⁽²⁾ COM(2013) 869 final, SWD (2014) 173 final

http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/jha/139937.pdf

26. želi istaknuti da operacija „Frontex Plus”, pokrenuta 27. kolovoza 2014. i koja treba zamijeniti Mare Nostrum, ne obuhvaća mjere koje trenutačno provodi Mare Nostrum. Proračun Frontexa ograničen je višegodišnjim financijskim okvirom. Frontex Plus morat će se oslanjati na doprinose država članica. Ostavljajući po strani financijska razmatranja, duh dviju operacija također se razlikuje – Mare Nostrum slijedi humanitarni pristup, dok Frontex odgovara na glavnu brigu nadzora granice;

Izgradnja mostova s trećim zemljama na lokalnoj razini

27. potiče daljnji razvoj dijaloga i suradnje s trećim zemljama podrijetla i tranzita migracijskih tokova, u skladu s EU-ovim Globalnim pristupom migraciji i mobilnosti, putem instrumenta Partnerstava za mobilnost te putem regionalnih dijaloga i postupaka, poput Postupka iz Rabata;

28. podupire nastojanja Frontexa-a kojima je cilj zaključiti sporazume o provedbenoj suradnji s trećim zemljama o nadzoru granica i nepropisnoj migraciji, koji bi trebali promicati odgovornost dotičnih trećih zemalja;

29. pozdravlja inicijativu, koju je pokrenulo talijansko predsjedništvo, za uspostavu sličnog dijaloga sa zemljama istočne Afrike. Promicanjem zakonite migracije namjerava se pomoći nastojanjima EU-a za rast te time spriječiti moguću zlorabu zakonitih migratornih kanala, što može potkopati vjerodostojnost čitavog europskog migracijskog sustava;

30. naglašava važnost koncepta kružne migracije koji bi pomogao uravnotežiti učinak migracije na matične regije i regije domaćina, doprinoseći razvoju i jednih i drugih. To uključuje potrebu učinkovite i održive politike povratka, koja posve poštuje prava migranata i uzima u obzir osobite značajke zemalja podrijetla. U tu svrhu, mora se poboljšati praktična suradnja između lokalnih vlasti i dotičnih trećih zemalja kako bi se potaknuo i stvorio najučinkovitiji sustav dobrovoljnog povratka;

31. smatra da se vlasti na svim razinama moraju aktivno obvezati na zaštitu i promicanje dijaloga i suradnje s trećim zemljama, kako bi na političkoj i gospodarskoj razini konkretno poduprle zakonite ulazne kanale, kao i spriječile nepropisno useljavanje i sve oblike s njom povezanih zločina te se s njima nosile poboljšanjem institucijskih i radnih sposobnosti nadležnih tijela tih zemalja;

32. naglašava da lokalne i regionalne vlasti mogu igrati ulogu u zajedničkim naporima s EU-ovom i nacionalnom razinom te s trećim zemljama kako bi nepropisnu migraciju riješile i spriječile mjerama u zemljama podrijetla (npr. kampanjama osvješćivanja, informacijama o rizicima nezakonitog prelaska granice, mjerama za pripremu ljudi za integraciju, obukom, pomoći ponovnom spajanju obitelji, jezičnim tečajevima i mjerama za poboljšanje međukulturnog dijaloga) te u određnim zemljama (npr. uspostavom lokalnih sustava odabira u skladu s lokalnim potrebama, prihvatnih i potpornih mjera itd.). One mogu također pomoći prepoznati i zaštititi žrtve trgovine ljudima te pomoći ponovnoj integraciji nepropisnih migranata koji se vrte u svoje zemlje. Istodobno, učinkovite politike zakonite migracije i integracije na lokalnoj i regionalnoj razini sredstva su borbe protiv rasizma i straha od stranaca;

33. smatra da povećanje preseljenja izbjeglica unutar EU-a mora biti sastavni dio nastojanja EU-a da se podupru zemlje južnog i istočnog Sredozemlja koje prihvaćaju velik broj izbjeglica ⁽³⁾. To je područje u kojem su europski gradovi i regije odigrali veliku ulogu, promičući integraciju izbjeglica u lokalne zajednice i poduzimajući korake za jačanje društvene kohezije;

34. poziva na promicanje „migracijskih integracijskih partnerstava” između gradova i regija zemalja podrijetla i odredišta, kako bi se povećali suradnja i uzajamno povjerenje te time osiguralo decentraliziranje upravljanje migracijom. Odbor regija također ponavlja svoj prijedlog ⁽⁴⁾ da se lokalne i regionalne vlasti uključe u razvoj „migracijskih integracijskih partnerstava” s trećim zemljama;

⁽³⁾ U 2007. g. ove su zemlje prihvatile 39 % svih svjetskih izbjeglica. Philippe Fargues (urednik), CARIM-ov Izvještaj o sredozemnim migracijama za 2008. – 2009., Robert Schuman Centre for Advanced Studies, European University Institute, 2009., na adresi http://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/11861/CARIM%20Migration_Report%202008-2009%20revised%20Oct09.pdf?sequence=3

⁽⁴⁾ Rezolucija OR-a 2333/2014.

Solidarnost dolazi sa svijetšću: razmjena najboljih praksa, podataka i zajedničkih smjernica?

35. naglašava da se u komunikaciji Komisije o obnovljenom Europskom programu za integraciju ⁽⁵⁾ pozvalo na poduzimanje više mjera na lokalnoj razini i ukazuje na potrebu istinskog pristupa „od baze prema vrhu” za razvoj integracijskih politika;

36. tvrdi da lokalne i regionalne vlasti trebaju igrati značajniju ulogu pri uspostavi šireg okvira za rješavanje migracijske politike;

37. naglašava potrebu za razmjenom najboljih praksi između lokalnih i regionalnih vlasti i država članica u vezi s obradom zahtjeva tražitelja azila i izbjeglica, integracijskim politikama i rješavanjem nepropisne migracije. Odbor regija u ovom procesu može pomoći pri postizanju učinkovitije uključenosti lokalnih i regionalnih vlasti u izradu i provedbu politika migracije i integracije, u skladu s višerazinskim upravljanjem i načelom supsidijarnosti; to bi također moglo pomoći u suočavanju s nejednakostima među državama članicama i regijama u pogledu uvjeta prihvata i smještanja tražitelja azila, izbjeglica i migranata;

38. predlaže da Agencija za opsežne informacijske sustave, eu-LISA, u skoroj budućnosti razvije cjelovit sustav razmjene podataka o predmetu migracije i lokalnih vlasti, na temelju sustava VIS. Taj sustav može postići izvrsne rezultate u pogledu upravljanja smještajem, obrade zahtjeva tražitelja azila i izbjeglica, integracijskih politika i rješavanja nepropisne migracije te može ponuditi praktična rješenja za poticanje načela solidarnosti između lokalnih vlasti;

39. Odbor regija predlaže razvoj baze podataka kao potpore za praćenje migracijskih tokova između država članica. Ta baza podataka obuhvaćala bi podatke o tokovima ljudi iz zemlje podrijetla do zemlje odredišta. Poznavanje tih tokova olakšalo bi donošenje odluka na lokalnoj, regionalnoj i europskoj razini;

40. smatra da bi uspostavljanje suradnje i solidarnosti bilo znatno jednostavnije ako bi se učinilo više u pogledu praktičnih i pragmatičnih rješenja. Stručna znanja lokalnih i regionalnih vlasti ne smiju se zanemariti pri pokušaju utvrđivanja glavnih pitanja;

41. smatra da EU treba iskoristiti svaku priliku za suradnju s institucijskim partnerima i za poticanje rasprave u svim odgovarajućim okvirima. Organizacije poput Međunarodne organizacije za migracije (IOM) i skupštine poput OR-ove Euro-mediterranske skupštine regionalnih i lokalnih vlasti (ARLEM) važni su partneri u ovom pogledu;

42. pozdravlja činjenicu da će se sljedeća ministarska konferencija Međunarodne organizacije za migracije (IOM), koja će se održati u listopadu 2015., usredotočiti na pitanje kako gradovi mogu pridonijeti upravljanju migracijama te će poslužiti kao izvrsna platforma za globalni dijalog između gradova. Želi biti uključen u ovu konferenciju i raduje se unaprijed doprinosu raspravi.

Bruxelles, 4. prosinca 2014.

*Predsjednik
Odbora regija*

Michel LEBRUN

⁽⁵⁾ COM(2011) 455 final

Mišljenje Odbora regija – Važnost međusobno povezaniye Europe, s naglaskom na potencijal sektora IKT-a kao izvora rasta

(2015/C 019/13)

Izvjestiteljica Anne Karjalainen (FI/PES), članica Gradskog vijeća Kerave

I. VAŽNOST MEĐUSOBNO POVEZANIJE EUROPE

1. Na molbu talijanskog predsjedništva Vijeća Europske unije, Odbor regija priprema čvrste prijedloge o tome kako međusobno povezana Europa može biti temelj za iskorištavanje velikih mogućnosti sektora IKT-a za rast i otvaranje novih radnih mjesta, posebice u sljedećih pet godina.

2. U vrijeme nove industrijske revolucije Europa može koristiti digitalizaciju kao pokretač društvenog i gospodarskog rasta, u skladu sa strategijom Europa 2020. Neophodno je razumjeti kakve usluge naručitelj traži i znati razvijati odgovarajuću tehnologiju te shvatiti da kupac ne želi kupiti samo proizvod, već mu je bitna i produktivnost, sigurnost radnog mjesta i zadovoljstvo kupca. To se sve može postići digitalizacijom. Kružno gospodarstvo, digitalizacija i osmišljavanje usluga mogu se uporabiti za stvaranje novih, zelenih radnih mjesta i oživljavanje tradicionalne industrije. Prema istraživanjima Komisije, Europa bi do 2020. godine mogla uvećati svoj BDP za 4 % poticanjem razvoja unutarnjega digitalnog tržišta, a javna bi uprava digitalizacijom javnih usluga mogla smanjiti svoje troškove za 15-20 % ⁽¹⁾. Internet čak i u doba visoke nezaposlenosti stvara pet novih radnih mjesta na svaka dva izgubljena. Procjenjuje se da se zajedničkim mjerama u okviru strategije digitalizacije može dugoročno otvoriti čak 3,8 milijuna novih radnih mjesta u svim gospodarskim granama.

3. Međutim, sposobnost Europe da proizvodi rast i stvara nova radna mjesta uz pomoć digitalizacije nije u svakom pogledu zadovoljavajuća. Treba razvijati vještine građana na području IKT-a, jer čak polovina stanovništva posjeduje nisku ili nikakvu razinu vještina IKT-a. Budući da se usluge u globalnom okruženju razvijaju uz pomoć informatičke tehnologije, važno je povećati konkurentnost Europe u proizvodnji i razvoju usluga. Poduzeća također rade u izazovnom okruženju: niti jedno europsko poduzeće koje se bavi IKT-om nije po prodaji među deset vodećih poduzeća IKT-a u svijetu.

PREPORUKE O POLITIKAMA: Glavne poruke

- Potrebno je poticati i dobro planirati sinergije između raznih mehanizama za financiranje te između javnog i privatnog sektora kako bi se uspostavila visokokvalitetna i pristupačna infrastruktura koja je sposobna podržavati računalstvo u oblaku, veliku količinu podataka i brze širokopojasne veze.
- Jedan od prioriteta vlasti na razini EU-a te na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini trebao bi biti da ljudima pomognu u stjecanju odgovarajućih digitalnih i poduzetničkih vještina koje će im omogućiti da u potpunosti iskoriste nove tehnologije, analiziraju veliku količinu podataka, razumiju pitanja kibernetičke sigurnosti, povećaju svoju zapošljivost te stvaraju nove poslovne prilike.
- Vlasti na razini EU-a, nacionalne i podnacionalne vlasti trebaju nastojati uspostaviti fleksibilan regulatorni okvir koji smanjuje troškove i olakšava osnivanje i rad poduzeća IKT-a, omogućujući istodobno lak pristup financiranju i potičući inovacije, uključujući politike procjenjivanja i nagrađivanja.
- U svim budućim zakonodavnim aktima za dovršenje jedinstvenog digitalnog tržišta treba uzeti u obzir ključnu ulogu i mogućnosti lokalnih i regionalnih vlasti u digitalnoj izobrazbi građana, uspostavi i upravljanju digitalnom infrastrukturom – često u prekograničnoj ili međuregionalnoj suradnji – u inovacijama i procesu poduzetničkog otkrivanja te provedbi eVlade.

⁽¹⁾ Digitalni izazov Europe – doprinos Europske komisije Europskom vijeću za sastanak 24. i 25. listopada 2013.
http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/20131010_en.pdf

II. PREPORUKE O POLITIKAMA

ODBOR REGIJA

4. pozdravio je predložene mjere za unutarnje tržište elektroničkih komunikacija, kojima bi se promicao dinamičan i održiv razvoj u svim gospodarskim sektorima kao i stvaranje radnih mjesta, osiguravajući također visoku razinu zaštite potrošača. U svim budućim zakonodavnim aktima za dovršenje jedinstvenog digitalnog tržišta treba uzeti u obzir ključnu ulogu i mogućnosti lokalnih i regionalnih vlasti u provedbi eVlade;

5. primjećuje ključnu ulogu koju vodeće inicijative, uključujući Digitalni program, imaju kao sredstva za rast. Vodeće bi inicijative trebale postati poluge za bolje usklađivanje politika na svim razinama u pogledu ciljeva Europe 2020. te bi ih trebalo koristiti u ključnim dokumentima. Lokalne i regionalne vlasti također bi trebale nastaviti s korištenjem vodećih inicijativa kao referentnog okvira ne samo za planiranje svojih politika, već i za interakciju s višim razinama vlasti i drugim dionicima. Nadalje, lokalne i regionalne vlasti (uključujući javne ustanove poput knjižnica, bolnica ili škola) mogle bi imati veću ulogu u objavljivanju i uporabi rezultata Obzora 2020.;

6. ukazuje da se djelomičnom optimizacijom ne može postići gospodarski rast i stvoriti radna mjesta, već su potrebni sveobuhvatno promišljanje, vodstvo i mjere. Na primjer, lokalne i regionalne vlasti mogu u obavljanju svojeg posla bolje koristiti digitalizaciju ako njihovo upravljanje proračunom i pokazatelji zahtijevaju dobar sveukupni rezultat i potiču suradnju među raznim granama. Između odgovornosti državnih organa i novog inovativnog razvoja treba također održati dobru ravnotežu, kako bi se mogli razvijati novi, inovativni upravni postupci. Pozitivna su iskustva stečena uvođenjem pokusnog financiranja, a koristilo ih se za sprječavanje problema ili za razvoj i iskušavanje novih društvenih inovacija;

7. zagovara povezivanje mjera od baze prema vrhu sa strateškim upravljanjem od vrha prema bazi. Lokalni i regionalni čimbenici pokretačka su snaga u razvoju i primjeni digitalizacije. Lokalni i regionalni donositelji odluka, radnici i obični ljudi resursi su koji to omogućavaju, pod uvjetom da posjeduju neophodno znanje i vještine kao i pozitivan stav prema digitalizaciji. Za osiguranje tih vještina odgovorni su lokalni i regionalni čimbenici. Lokalna i regionalna razina moraju se same nadzirati kako bi osigurale da lokalni i regionalni čimbenici ne postanu prepreke vlastitom razvoju;

8. ukazuje da u Europi njezinih građana digitalizacija omogućuje ljudima izgradnju mreža i održavanje kontakata kako bi mogli raspravljati, učiti jedni od drugih, oblikovati zajednička mišljenja te vlastitim nadama i ciljevima utjecati na donošenje odluka i na jačanje zajedničkog europskog identiteta. Nova radna mjesta ovise o tržištu, a tržišta se lakše oblikuju ako je europski digitalni identitet snažan te ako građani žele iskoristiti digitalizaciju pa čak i zahtijevaju nova digitalna rješenja;

9. ukazuje da je digitalizacija promjenom načina rada neizbježno ukinula neka radna mjesta, što znači da poduzeća i javni sektor moraju biti u stanju pospješiti i rasporediti dobro obrazovanu radnu snagu kako bi stvorila veću dodanu vrijednost. Digitalizacija također omogućuje ljudima da se pokušaju uzdržavati uz pomoć mikropoduzetništva. Osim toga, digitalizaciju bi trebalo koristiti za težnju k visokom rastu poduzetništva jer omogućuje stvaranje i isporuku proizvoda i usluga neovisno o vremenu i mjestu. Čak i subjekti u zabačenim regijama imaju jednake mogućnosti da se okoriste digitalizacijom;

10. naglašava da je na razinama Europske unije i država članica potrebna strategija rasta, koja bi uzimala u obzir mogućnosti koje nudi digitalna strategija za potporu stvaranju boljih i stalnijih radnih mjesta, osobito za mlade. Odgovornost za zapošljivost nije samo na pojedincu: svi dionici – poduzeća, sveučilišta, škole i kolegiji, lokalne vlasti i mladi – trebaju u tome sudjelovati;

11. napominje da su osiguranje ponude prirodnih resursa i smanjenje ugljičnog otiska ključni vidovi održivog razvoja. Gospodarski razvoj Europe ne treba se, dakle, temeljiti na povećanoj proizvodnji potrošačke robe. Proizvodi i usluge koje se mogu digitalno proizvesti i prodati mogu stvoriti rast koji manje opterećuje prirodne resurse ⁽²⁾;

12. poziva lokalne i regionalne vlasti da ocijene domašaj uporabe IKT-a, oblikovanja informacija i pristupa koji se temelji na JPP-u kako bi pospješile održivost životnog vijeka imovine u javnom vlasništvu – osobito izgrađenog okoliša i zgrada;

13. napominje da je važno, osim na razvoj proizvoda temeljenih na tehnologiji, usredotočiti se i na razvoj vještina, usluga i proizvoda kojima je u središtu čovjek, uključujući dizajn usmjeren na korisnika, suradnju pri stvaranju i brzo pokusno uvođenje. Odbor podupire inicijativu Instrument za povezivanje Europe, uz pomoć koje se može razviti nova infrastruktura za javne digitalne usluge i bolje uskladiti probleme različitih regija predlaganjem rješenja iz raznih dijelova Europe. Tim se mjerama osigurava da digitalni proizvodi bolje i brže zadovoljavaju stvarne potrebe tržišta, uključujući i javni sektor, i da se poboljša konkurentnost europskih proizvoda i poduzeća;

14. predlaže da se utvrdi može li se jaz između IKT-a i „poslovne djelatnosti” premostiti upravljanjem uslugama informacijskog sustava uz pomoć arhitekture poduzeća, tj. ne samo upravljanjem informacijama ili provedbom nego sveobuhvatnim pristupom. Ključ modela arhitekture poduzeća je uskladiti željene informacije i tehnološki okoliš s dobro upravljanim sustavnim načinom za ostvarenje strateških i provedbenih potreba temeljne djelatnosti.

15. napominje u tom smislu da lokalne i regionalne vlasti imaju ključnu ulogu u osiguranju jednakog i priuštivog pristupa širokopojasnom internetu u područjima u kojima tržište ne djeluje te poziva da se digitalne razvojne projekte u seoskim i rijetko napučenim područjima prizna uslugama od općeg gospodarskog interesa ⁽³⁾;

16. ukazuje da se IKT može uporabiti u inovacijama za rješavanje ključnih društvenogospodarskih izazova, pa predlaže novi politički okvir kojim bi Europska unija potaknula poduzeća koja se temelje na IKT-u da se usmjere na rješavanje velikih društvenih problema, poput klimatskih promjena, energetske pitanja ili starenje društva. „Aktivno i zdravo starenje” jedno je od ključnih europskih inovacijskih partnerstva, a za potporu aktivnom starenju mogle bi se razviti digitalne usluge („digitalno aktivno starenje”). Ulaganjem u digitalne usluge koje promiču zdravlje i socijalnu uključenost starijih Europa bi mogla postati predvodnicom na tom području, stvarajući temelj novog globalnog izvoznog tržišta, a smanjujući istodobno troškovni pritisak povezan sa starenjem.

17. u povezivanju digitalizacije s tradicionalno jakim europskim granama poput turizma i kulture vidjeti mogućnost poticanja rasta i zapošljavanja na nov i inovativan način. Na primjer, pružatelji i korisnici usluga mogli bi se udružiti uz pomoć novih, inovativnih, digitalnih platforma i pristupa. Lokalni i regionalni subjekti mogu pomoći pružateljima turističkih i kulturnih usluga da pronađu slične pružatelje usluga u drugim dijelovima Europe, kako bi se mogli umrežiti i zajednički poboljšati svoju vidljivost koristeći digitalne pristupe. Potrošači turističkih i kulturnih ponuda mogu kako koristiti tako i proizvoditi sadržaj pomoću otvorene eksternalizacije (eng. „crowd-sourcing”). Javna spremišta podataka poput digitaliziranih muzejskih resursa, arhiva i knjižnica mogu poslužiti kao izvori novih turističkih i kulturnih usluga;

18. preporučuje da se digitalizacija promiče usvajanjem dopunskih poslovnih modela, koje mogu koristiti, na primjer, socijalna poduzeća i subjekti trećeg sektora za proizvodnju usluga koje javni sektor ne pruža, a privatni sektor u njima još ne vidjeti poslovne prilike;

19. ukazuje na zaključak da ulaganje u IKT može regionalnom rastu pridonijeti više nego druga kapitalna ulaganja, pa stoga preporučuje davanje prioriteta završetku digitalnog jedinstvenog tržišta do 2015. g. i rješavanju potreba za ulaganjima u telekomunikacijsku infrastrukturu putem potpunog iskorištavanja strukturnih fondova EU-a, omogućivanjem odgovarajućeg omjera javnih i privatnih ulaganja, uporabom ostalih izvora financiranja kao što je Europska investicijska banka te postavljanjem ispravnog regulatornog okvira. Privatnim ulaganjima u infrastrukturu mogu se podupirati vrlo gusto naseljene regije, dok bi ostalim regijama za potporu svojoj infrastrukturi trebao pristup javnom financiranju.

⁽²⁾ CdR 626/2012.

⁽³⁾ CdR 5960/2013.

20. pozdravlja inicijativu Europske komisije *Povezane zajednice (Connected Communities)*, koja ima za cilj dati općinama, lokalnim partnerima u širokopojasnom internetu i operatorima upute kako doći do financiranja i razvijati prilagođene poslovne modele za pružanje vrlo brzog širokopojasnog interneta svojoj zajednici. Odbor želi potaknuti lokalne i regionalne čimbenike da iskoriste novi projekt EU-a za financiranje i podršku širokopojasnom internetu;

21. smatra da će postavljanje dostupnih vrlo brzih mreža i smanjenje njihovih troškova stvoriti nova radna mjesta u europskim poduzećima, ubrzati razvoj suvremenih usluga, promicati e-trgovinu i pružiti poduzećima prilike na područjima tehnologija interneta stvari (IoT – internet of Things) i komunikacije strojeva (M2M – Machine-to-Machine). Odbor je zabrinut zbog trenda prema kojem će sljedeći tehnološki naraštaj (računalstvo u oblaku, 3D-tisak, e-zdravstvo, e-uprava, pametni gradovi, zabavne usluge, teleprisutnost, velika količina podataka, internet u automobilu itd.) zahtijevati još prostraniji širokopojasni internet i neprekidnu uslugu diljem Europe, dok poslovni modeli razvijeni za uvođenje te tehnologije proizvode neodržive troškovne pritiske lokalnim i regionalnim vlastima. U ukupnoj je strukturi troškova za projekte širokopojasnog interneta važno u obzir uzeti ne samo troškove osnivanja, nego i troškove koji će nastati uslijed brzog tehnološkog razvoja;

22. ukazuje da je Europsko partnerstvo za inovacije (EIP) za pametne gradove i zajednice⁽⁴⁾ platforma kojom se učinkovito promiče održivi rast utemeljen na digitalizaciji. Kako bi ispravno djelovale, platformama za razvoj i iskušavanje proizvoda također su potrebni djelotvorni sustavi inovacija i poslovanja. Suradnjom povezanih pametnih gradova lokalni i regionalni subjekti mogu na najbolji način promicati brže nastajanje rješenja u tvrtkama te tako povećavati konkurentnost poduzeća u globalnom poslovnom okruženju;

23. predlaže da regije pri osmišljavanju strategija pametne specijalizacije (RIS3) koriste digitalizaciju u strategiji specijalizacije koju su odabrale kako bi na taj način stvorile veću dodanu vrijednost, a time i brži rast u regiji. Odbor potiče lokalne i regionalne vlasti na stvaranje inovativnih i poduzetničkih postupaka otkrivanja te mehanizama upravljanja kako bi se ostvarile najbolje sinergije između različitih javnih i privatnih financijskih mehanizama, na oblikovanje sinergija među različitim regionalnim i lokalnim projektnim katalozima i na usmjeravanje prema stvaranju europskih partnerstava putem Obzora 2020., INTERREG-a, makroregija itd.;

24. Potiče Komisiju da djeluje kako bi osigurala da regije dobiju jasne smjernice kako provesti strategije RIS3 uz pomoć višestruko financiranih, opsežnih „megaprojekata” i projektnih kataloga organiziranih uz pomoć sinergijske suradnje, a ne upravljanjem pojedinačnim projektima. Alati za upravljanje digitalnim projektima i virtualna radna okruženja bit će ključ tog razvoja kulture rada;

25. napominje da je ranije prihvatio stav da se „u okvirnom programu Obzor 2020. i u strukturnim fondovima uporabe sredstva za povezivanje strategija istraživanja, inovacija i pametne specijalizacije kako bi se stvorili objektivni pokazatelji za put prema izvrsnosti i izgradnju europskog istraživačkog prostora (ERA)”⁽⁵⁾. Razvijeni pokazatelji mogu se prilagoditi za ocjenu koristi od istraživačkih projekata provedenih javnim financiranjem. Ocjena se treba usredotočiti na ishode i učinke poput koristi za lokalne i regionalne vlasti, novih poslovnih prilika i stvaranja radnih mjesta, poboljšanja dizajna, funkcionalnosti, uporabljivosti i učinkovitosti proizvodnje usluga, opće kvalitete proizvoda i usluga ili doprinosa inovacijskim sustavima u cjelini;

26. naglasio je u prethodnim mišljenjima aktivnu uporabu inovativne javne nabave i pojednostavljivanje postupaka, pa potiče lokalne i regionalne uprave da primjenjuju ova načela u cilju ubrzanja širenja digitalnih pristupa;

27. napominje da je za djelovanje unutarnjeg tržišta i konkurentnost digitalnog gospodarstva važno okupiti prinosnike vrijednosnom lancu – stvaratelje sadržaja, marketinške čimbenike, kanale za raspodjelu, e-trgovinu, tvrtke koje proizvode softver, telekomunikacijske operatore i financijere te stručnjake za istraživanje i inovacije, istraživački rad, obrazovanje i prava intelektualnog vlasništva (IPR) – kako bi pronašli digitalna rješenja. Odbor predlaže da lokalni i regionalni čimbenici preuzmu veću ulogu u sastavljanju i organiziranju vrijednosnih mreža na europskoj i međuregionalnoj razini;

⁽⁴⁾ http://ec.europa.eu/eip/smartcities/about-partnership/how-do-i-get-involved/index_en.htm

⁽⁵⁾ CdR 2414/2012.

28. napominje da se rast i nova radna mjesta mogu povećati otvaranjem znanja, postupaka, javnih prostora i inovacija nastalih kao uzgredni proizvod projekata istraživanja i razvoja financiranih javnim novcem. Na primjer, nudeći javne prostore s internetskim pristupom za pojedinačno dogovorenu naknadu, općine mogu poduprijeti mikropoduzećnike i pokrenuti različite skupine stanovništva;

29. napominje da, prema studijama Komisije, otvoren pristup podacima iz javnog sektora i tijela financiranih javnim novcem povećava gospodarski rast i stvara nove poslovne prilike, pa i za mala poduzeća, bez obzira na to gdje se nalaze. Otvorenim se javnim podacima pomaže poboljšati uvjete za djelotvorno digitalno tržište na kojemu se potrošačima može ponuditi lak, siguran i fleksibilan pristup zakonitom digitalnom sadržaju i uslugama ⁽⁶⁾;

30. ukazuje da je tehnologija koja je potrebna za otvaranje pristupa javnim podacima već uznapredovala, ali se njome na lokalnoj i regionalnoj razini možda ne vlada dovoljno dobro te da tamo možda ne postoje neophodni alati za pronalaženje informacija dostupnih za ponovnu uporabu ⁽⁷⁾. Metapodaci su važan vid ponovne uporabe informacija, a objava metapodataka u standardiziranom formatu osobito bi pospješila prekogranični prijenos, dostupnost i komercijalizaciju znanja;

31. napominje da se količina informacija dostupnih na internetu brzo povećava. Očekuje se da će uporaba „velikih količina podataka” stvoriti u sljedećih nekoliko godina nove poslovne prilike i radna mjesta, ali takvi se podatci tek počinju koristiti u javnom sektoru, na primjer u zdravstvu, prijevozu ili u uslugama zapošljavanju. U objedinjavanju otvorenih informacija i velikih količina podataka, te javnih i privatnih spremišta podataka golem je potencijal koji tek treba iskoristiti. Zakonodavstvo Europske unije treba tako oblikovati da se omogućući prikladna primjena velikih količina podataka, a da se pritom ne krše pojedinačna prava na zaštitu podataka;

32. zagovara pretvaranje internetskog okruženja EU-a u najsigurnije na svijetu i predlaže da se Europa na globalnom tržištu predstavi kao sigurno i postojano poslovno okruženje s dobrom telekomunikacijskom infrastrukturom, čime bi mogla privući poduzeća koja se temelje na znanju da ulažu i prošire svoja djelovanja u regije Europe. Kvarove mreže, napade i kriminal treba ograničiti koliko je to god moguće jer škode ugledu poduzeća, smanjuju proizvodnost rada i štete znanju koje je ključno za poduzeća;

33. zagovara izgradnju tehničkih platforma u Europi i razjašnjenje je li, zbog kibernetičke sigurnosti, potrebno razviti zatvoreniju internetsku mrežu pored postojećeg interneta, što bi omogućilo konkurentsku prednost poslovanju koje se temelji na povjerenju, računalstvu u oblaku i istraživanju. Europska unija mogla bi također usmjeriti korisnike fondova EU-a k tim platformama i tako olakšati komercijalni uspjeh novih rješenja;

34. ukazuje da je za ispunjenje sigurnosnih zahtjeva na svim razinama od ključne važnosti osigurati najbolje razine privatnosti i zaštite osobnih podataka te spriječiti sve vrste neovlaštenog praćenja osobnih podataka i profiliranja uporabom tih informacija, uključujući kupovne navike, zdravstveno stanje, zdravstvenu evidenciju itd. Zaštita privatnosti mora se također razmotriti u smislu načina na koji se podatci iz različitih registara mogu automatski povezati kako bi se stvorili vrlo osobni profili pojedinaca ⁽⁸⁾;

35. svjestan je da digitalizacija – uključujući masovne otvorene internetske tečajeve (MOOC) – u višem obrazovanju dovodi do promjene jednake onoj koja je već preobrazila, na primjer, poslovno okruženje medija. Višem obrazovanju u Europi prijeti opasnost da zaostane za drugim dijelovima svijeta koji ulažu u strategije temeljene na IKT-u kako bi osuvremenile obrazovanje. S druge strane, lokalni i regionalni subjekti mogu također uporabiti digitalizaciju da u suradnji sa sveučilištima osuvremene obrazovni sektor. To bi poboljšalo uvjete za uspjeh europskih subjekata na rastućem svjetskom tržištu obrazovanja te bi također pružilo priliku za stvaranje novih radnih mjesta u sektoru višeg obrazovanja. Sveučilišta koja su prihvatila digitalizaciju mogu vjerodostojnije osuvremeniti druge grane u svojoj regiji, na temelju načela „trokuta znanja” (obrazovanja, istraživanja i inovacija), te tako pomoći poduzećima da stvore nova radna mjesta, a javnom sektoru da razvije eVladu i e-usluge;

⁽⁶⁾ CdR 626/2012.

⁽⁷⁾ CdR 626/2012.

⁽⁸⁾ CdR 626/2012.

36. pozitivnim smatra napore u partnerstvu s industrijom, u okviru velike koalicije za radna mjesta u digitalnom sektoru ⁽⁹⁾, na promicanju neophodnih vještina zaposlenika u sektoru IKT-a. I organizacije i pojedinci trebaju se sve češće prilagođavati – učiti nove vještine i naučiti više – kako bi održali korak s razvojem. Stoga je sve nužnije da poduzeća i javna uprava razvijaju inovativne načine za osiguranje dostupnosti vještina u budućnosti. Najveća prepreka tomu nedostatak je odgovarajućih znanja i vještina. Posebice bi se trebale poboljšati digitalne vještine nezaposlenih, a ljudima koji imaju strukovne ili sveučilišne kvalifikacije pružiti priliku da nauče vještine e-trgovine. Odbor regija podupire inicijative koje razvijaju europsko internetsko poduzetništvo;

37. podržao je prijedlog Komisije da se novi obrazovni programi Erasmus+ i Obzor 2020. koriste za potporu pružateljima obrazovanja da razviju nove poslovne i obrazovne modele te pokrenu mjere za iskušavanje inovativnih načina poduke, razvoja nastavnih planova i ocjene znanja ⁽¹⁰⁾. Odbor potiče lokalne i regionalne čimbenike da obrazovne ustanove koje održavaju i financiraju pretvore u okruženja za razvoj, iskušavanje i pokusnu uporabu novih digitalnih pristupa učenju (*živi laboratoriji*);

38. ukazuje da se cjeloživotno učenje odvija u bilo kojoj fazi života, pa i izvan formalnog obrazovnog sustava. Otvorene tehnologije i internetski tečajevi omogućuju pojedincima da uče bilo gdje, bilo kada, uz pomoć bilo kakvog uređaja i uz bilo čiju potporu. To također omogućuje da se razvijaju vještine građana na području IKT-a i zaštite podataka. Lokalni i regionalni čimbenici trebaju osigurati da se medijska pismenost razvija sustavno na svim razinama, od ranog obrazovanja, pa sve do studija koji dovode do strukovnih ili akademskih kvalifikacija. Na primjer, standardi i ovjeravanje za potvrđivanje digitalnih vještina mogli bi se u Europi poboljšati i koristiti kao poticaj;

39. pozdravlja portal *e-Learning* koji je pokrenula Komisija, kao i njegovo financiranje iz programa Erasmus+. U budućnosti bi otvoreni resursi za učenje proizvedeni za jedan zajednički portal i, na primjer, ključni nalazi istraživačkih i razvojnih projekta koje financira EU pospjeшили europsko znanje i konkurentnost.

Bruxelles, 4. prosinca 2014.

Predsjednik
Odbora regija
Michel LEBRUN

⁽⁹⁾ Višedionička partnerstva za rješavanje manjka digitalnih vještina u Europi i nepopunjena radna mjesta vezana uz IKT. <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/grand-coalition-digital-jobs>

⁽¹⁰⁾ CdR 6183/2013.

Mišljenje Odbora regija – Politika interneta i upravljanje internetom

(2015/C 019/14)

Izvjestiteljica	Odeta ŽERLAUSKIENĖ (LT/ALDE), članica vijeća okruga Skuodas
Referentni dokument	Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Politika interneta i upravljanje internetom: Uloga Europe u oblikovanju budućnosti upravljanja internetom COM(2014) 72 final

PREPORUKE O POLITIKAMA**ODBOR REGIJA**

1. ukazuje na to da je internet kao globalni informacijski prostor postao nedjeljivi dio današnjeg društva i javno dobro čije je besprijekorno funkcioniranje od općeg globalnog interesa;
2. pozdravlja trenutačne napore oko jačanja međunarodnog upravljanja internetom, posebice mjere američke vlade, koja je odigrala ključnu ulogu u nastanku interneta, za poticanje prelaska na globalno i sveobuhvatno upravljanje internetom;
3. traži da se Europska unija aktivno uključi u proces uvođenja globalnog upravljanja internetom, kako bi i dalje služila kao dobar, odnosno još i bolji primjer odgovornog djelovanja; s tim u vezi pozdravlja Komisijinu inicijativu, potaknutu Komunikacijom o politici interneta i upravljanju internetom, o definiranju uloge Europske unije u globalnoj politici upravljanja internetom te cilj predsjednika Komisije Jean-Claudea Junckera da se uspostavi digitalno unutarnje tržište i osmisli jedinstveni digitalni program;

VRIJEDNOSNI ASPEKT POLITIKE NA PODRUČJU UPRAVLJANJA INTERNETOM

4. ističe da se internet, kao prostor ljudskog suživota i razmjene podataka utemeljen na tehnologiji, ne može razvijati neovisno o vrijednostima koje su u samoj srži međuljudskih odnosa, pa se stoga uloga Europske unije u politikama za poboljšanje interneta ne može odvojiti od temeljnih europskih vrijednosti;
5. stoga naglašava da će se europski pristup budućnosti interneta zasnivati na načelima slobode, otvorenosti i neutralnosti;
6. naglašava važnost interneta kao sredstva održavanja i poticanja kulturne raznolikosti, što je jedna od temeljnih vrijednosti Europske unije ⁽¹⁾, te ističe da politika upravljanja internetom i dalje mora uzimati u obzir, održavati i poticati kulturnu i jezičnu raznolikost;
7. pozdravlja stajalište Europske komisije da višedionički procesi u vezi s internetom moraju biti spojivi s temeljnim pravima i u skladu sa sljedećim načelima: transparentnošću (mogućnošću sudjelovanja svih dionika), uključivošću i uravnoteženošću (obvezom nadležnih subjekata da svim dionicima ponude sve mogućnosti sudjelovanja) te odgovornošću (obvezom redovitog izvještavanja svih dionika o poduzetim mjerama) ⁽²⁾;

⁽¹⁾ Članak 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

⁽²⁾ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Politika interneta i upravljanje internetom: Uloga Europe u oblikovanju budućnosti upravljanja internetom; COM(2014) 72 final.

8. ukazuje na aktualne rasprave o pitanju treba li pravo na pristup internetu priznati kao ljudsko pravo te na odluke koje su razne države, uključujući neke države članice EU-a ⁽³⁾, donijele u tom smislu, kao i na oprečan stav prema kojem je internet samo tehnologija koja olakšava ostvarivanje temeljnih prava ⁽⁴⁾; preporučuje da se uporaba interneta proglasi neotuđivim građanskim pravom, čijem ostvarivanju mogu pridonijeti nacionalne, lokalne i regionalne vlasti u okviru svojih ovlasti;

9. podsjeća na to da smjernice o razvoju interneta navedene u Strategiji iz Tunisa za informacijsko društvo iz 2005. Godine ⁽⁵⁾, prema kojima u upravljanju internetom moraju sudjelovati vlade, privatni sektor i civilno društvo (točka 34.), ni u kojem slučaju ne smiju biti shvaćene u užem smislu riječi, odnosno da se tu ne podrazumijevaju samo nacionalne vlade, već i razine vlasti najbliže građanima, dakle lokalne i regionalne vlasti;

10. ukazuje na to da više od 100 000 lokalnih i regionalnih tijela vlasti, koja su predstavnici podnacionalnih razina uprave u 28 država članica EU-a, predstavlja važne aktere na području politike interneta, koji stvaraju internetske sadržaje, ali i rade na poboljšanju pristupa internetu; stoga bi oni trebali imati dovoljno mogućnosti da se i na nacionalnoj i na europskoj razini izravno uključe u osmišljavanje europskog stajališta o globalnim pitanjima u vezi s politikom upravljanja internetom;

11. ističe da bi politička strategija EU-a o upravljanju internetom mogla biti djelotvorno sredstvo kojim bi se moglo povećati atraktivnost Europske unije u svijetu te pozicionirati EU kao važan akter u oblikovanju politike interneta i utvrđivanju normi uzornih političkih postupaka na globalnoj razini;

ZAJEDNIČKI PRISTUP UPRAVLJANJU INTERNETOM

12. konstatira da su razlike u međunarodnim pristupima upravljanju internetom (iznesene u Strategiji iz Tunisa, zaključcima konferencije NETmundial ⁽⁶⁾, deklaraciji OECD-a i zaključcima Svjetskog samita o informacijskom društvu (WSIS)) ⁽⁷⁾ neznatne, što ukazuje na to da se stvara globalni konsenzus o pitanju upravljanja internetom;

13. naglašava aktualnost pristupa budućnosti interneta iz Strategije iz Tunisa, koji je sažet u kratici COMPACT i prema kojem je internet prostor civilnih odgovornosti, jedinstveni nefragmentirani resurs kojim se upravlja prema višedioničkom načelu radi promicanja demokracije i ljudskih prava, utemeljen na solidnoj tehničkoj arhitekturi koja produbljuje povjerenje korisnika i olakšava transparentno upravljanje kako temeljnom internetskom infrastrukturu, tako i uslugama koje se baziraju na njoj. Taj bi pristup trebao poslužiti kao smjernica pri definiranju europskog stajališta o ovom pitanju;

14. pozdravlja to što se vlada SAD-a obvezala reorganizirati dodjelu vršnih domena (ccTLD) te napustiti model jednostrane dodjele posredstvom ICANN-a (Internetske korporacije za dodjelu imena i brojeva) i IANA-e (Tijela za dodjelu mrežnih brojeva na internetu) i primjenjivati model zasnovan na globalnom partnerstvu; traži potpunu provedbu te inicijative, u skladu sa zaključcima svjetske višedioničke konferencije o budućnosti upravljanja internetom, održane u travnju 2014.;

15. pozdravlja inicijativu Europske komisije za stvaranje globalne platforme, Opservatorija za politiku interneta (*Global internet Policy Observatory*, GIPO), koji bi trebao biti poveznica između svih interesnih skupina i globalni *online* medij za razvoj i regulaciju politike interneta te za koordiniranje tehnoloških inovacija;

⁽³⁾ Na primjer, francuski je Ustavni sud 2009. priznao pravo na pristup internetu kao temeljno pravo. Slična je odluka na ustavnoj razini donesena i u Grčkoj. Takve odluke ili političke deklaracije donesene su, između ostalog, i u Kostarici, Estoniji, Finskoj, Španjolskoj pa čak i na razini Ujedinjenih naroda.

⁽⁴⁾ Takav stav, pored ostalih, zauzima i Vinton Cerf, jedan od „očeva interneta”: Vinton Cerf, *internet Access Is Not a Human Right* („Pristup internetu nije ljudsko pravo”), <http://www.nytimes.com/2012/01/05/opinion/internet-access-is-not-a-human-right.html>

⁽⁵⁾ Strategija iz Tunisa za informacijsko društvo <http://itu.int/wsis/docs2/tunis/off/6rev1.html>

⁽⁶⁾ Deklaracija višedioničke konferencije NETmundial od 24. travnja 2014., <http://netmundial.br/wp-content/uploads/2014/04/NETmundial-Multistakeholder-Document.pdf>

⁽⁷⁾ Vidjeti: *Declaration of Principles. Building the Information Society: a global challenge in the new Millennium* („Deklaracija o načelima. Stvaranje informacijskog društva: globalni izazov u novom tisućljeću”), <http://www.itu.int/wsis/docs/geneva/official/dop.html>

16. pozdravlja stajalište Komisije da buduća platforma GIPO treba biti globalni resurs u okviru kojeg pojedini sudionici ili interesne skupine neće moći nametati svoju volju drugima te traži od svih dionika, napose lokalnih i regionalnih vlasti, da se u okviru odgovarajućih savjetodavnih struktura očituju o pitanjima upravljanja internetom;

17. naglašava da se prilikom rasprave o budućnosti interneta ne smije zadirati u temeljno načelo neutralnosti mreže, bez obzira na vrijednosti na koje se pozivaju pojedini dionici;

18. pozdravlja to što je Komisija u svojoj Komunikaciji br. COM(2014) 72 najavila da će provesti analizu rizika zbog sukoba sudske nadležnosti i pravnih propisa na području interneta te osmisliti mehanizam Unije za reakcije;

TEHNIČKI ASPEKT UPRAVLJANJA INTERNETOM

19. traži da se za internet i ubuduće jamče standardi koje utvrđuju postojeće strukture tehničkih stručnjaka na temelju rada skupine internet *Engineering Task Force*;

20. pozdravlja napore tehničkih stručnjaka na uvođenju koncepata za utvrđivanje specifikacija koje će voditi računa o aktualnim pitanjima poput zaštite privatnosti na razini protokola, ostvarivanja mogućnosti višejezičnih naziva domena i boljeg pristupa osoba s invaliditetom; također pozdravlja napredak EU-a u ugrađivanju tih postignuća u svoje pravne akte⁽⁸⁾;

21. s obzirom na to da različite države imaju različite interese i različite sposobnosti ostvarivanja tih interesa, ukazuje na izazove s kojima će se Europska unija suočavati u pregovorima o budućnosti reguliranja interneta te stoga ističe da se u pregovorima o jedinstvenim propisima EU-a o budućnosti interneta ne smije zanemariti načelo supsidijarnosti;

22. naglašava važnost suradnje javnog i privatnog sektora za osiguravanje učinkovitog i sigurnog funkcioniranja interneta, posebice s obzirom na to da većinom mreža i informacijskih sustava upravljaju privatni subjekti, te se zalaže za to da uslijed te suradnje ne nastanu dodatni troškovi za poduzeća;

23. naglašava važnost infrastrukture mreže – prije svega širokopojasne mreže – za osiguravanje dobrog funkcioniranja interneta te poziva države članice na suradnju s lokalnim i regionalnim vlastima radi poticanja što veće pokrivenosti internetom, s naglaskom na regionalnu pokrivenost i univerzalni pristup;

24. ukazuje na važnost sveobuhvatnog vertikalnog partnerstva u iskorištavanju mogućnosti koje pružaju postojeće odredbe EFRR-a, konkretno one koje se odnose na poboljšanje pristupa informacijskim i komunikacijskim tehnologijama, njihovog korištenja i kvalitete, širenjem širokopojasnih i brzih mreža te podupiranjem usvajanja novih tehnologija i mreža za digitalno gospodarstvo, čime se jača digitalni potencijal europskih regija te EU-a u cjelini;

25. odlučno odbija cenzuru interneta, neovisno o ciljevima koji se njome žele postići, ali istodobno skreće pozornost na potrebu usklađivanja napora poduzetih u nastojanju da se spriječi da internet postane sredstvom koje pogoduje ekstremističkim, radikalnim ili kriminalnim aktivnostima te da se zaštite prava najranjivijih slojeva društva;

KORIŠTENJE INTERNETA ZA POBOLJŠANJE JAVNE UPRAVE I JAČANJE LOKALNE DEMOKRACIJE

26. ističe da bi javne ustanove, uključujući lokalne i regionalne vlasti, morale utvrditi norme za politiku sigurnog i odgovornog korištenja interneta. Svojim djelovanjem i primjerom one mogu i moraju poticati inovativni tehnološki razvoj uz učinkovitu upotrebu resursa i minimalno opterećenje okoliša;

⁽⁸⁾ Vidjeti: Uredba (EU) br. 1025/2012 od 25. listopada 2012. o europskoj normizaciji i Odluka Komisije od 28. studenog 2011. o osnivanju europske platforme za više interesnih skupina o normizaciji IKT-a, 2011/C 349/04.

27. ukazuje na to da javne ustanove, uključujući lokalne i regionalne vlasti, mogu i moraju biti predvodnice u razvoju sigurnog interneta i postavljanju visokih standarda za njegovo odgovorno korištenje, u što se ubrajaju odgovarajuća zaštita povjerljivih osobnih podataka (uključujući brisanje podataka koji više nisu potrebni za neku konkretnu svrhu), borba protiv kibernetičkog kriminala te stvaranje odgovarajućih preduvjeta za njegovo suzbijanje, uključujući primjerenu zaštitu IKT sustava;

28. skreće pozornost na mogućnosti interneta kao sredstva pružanja javnih usluga te od tijela lokalne samouprave u EU-u traži da ubrzaju premještanje administrativnih usluga u digitalni prostor; pored toga, od država članica traži da stvore za to potrebne pravne temelje;

29. od lokalnih i regionalnih vlasti u EU-u traži da u većoj mjeri koriste pogodnosti interneta kako bi svoj rad učinile učinkovitijim i transparentnijim te se približile građanima, kao i da se aktivno uključe u definiranje nacionalnih i europskih stajališta o budućnosti interneta;

30. s tim u vezi osobito naglašava mogućnosti koje pruža sigurno elektroničko utvrđivanje identiteta (eng. *e-identification*) koje dopušta građanima da izmijene svoje registracijske podatke i omogućava regijama u EU-u da uvedu elektroničko glasanje;

LOKALNE I REGIONALNE VLASTI I SIGURNOST INTERNETA

31. skreće pozornost na to da je za sve zainteresirane strane važno zajamčiti sigurnost i integritet internetske infrastrukture i sadržaja, jer je internet u međuvremenu postao neodvojivim dijelom gospodarstva, uprave i privatnog života;

32. ističe da je s porastom broja korisnika interneta i pojavljivanjem novih tehnologija sve više slučajeva zlorabe i da su posljedice zlorabe sve ozbiljnije. Nerijetko su žrtve kibernetičkih napada čak i lokalne i regionalne vlasti u državama EU-a, koje aktivno sudjeluju u oblikovanju internetske zajednice, raspolažu vrlo razvijenom internetskom infrastrukturom i vrlo su vidljivi dio društva.

33. izražava žaljenje što se pomoću informacijskih i komunikacijskih tehnologija, koje pridonose zbližavanju ljudi i pospješivanju razmjene informacija, iskustava i znanja, često čine kaznena djela te stoga od država članica i međunarodnih organizacija traži da na sve moguće načine suzbijaju kibernetički kriminal i da skupa s ostalim zainteresiranim stranama stvaraju prostor u kojem se kibernetički kriminal neće tolerirati;

34. napominje da elektronički mediji također omogućavaju druge – često anonimne – aktivnosti koje, premda nisu nužno kaznena djela (ili još nisu kvalificirana kao takva), vrijeđaju dostojanstvo drugih ljudi; stoga zahtijeva da se posebna pažnja posveti sprečavanju kibernetičkog nasilja i drugih rizika koji putem interneta mogu osobito ugroziti prava djece i mladih, kao i ostalih ranjivih društvenih skupina;

35. stoga naglašava da internet može biti uspješan samo ako se riješi pitanje njegove sigurnosti te izražava podršku namjeri Komisije koju je formulirala Neelie Kroes, naime da se osigura da internetski prostor u EU-u bude najsigurniji na svijetu⁽⁹⁾; osim toga, traži od Komisije da istodobno s razmatranjem pitanja upravljanja internetom razmotri i problem sigurnosti interneta;

36. naglašava značaj suradnje svih država članica i vanjskih partnera za borbu protiv kriminala na internetu i za rješavanje problema sigurnosti mreže i informacija, uključujući provedbu već donesenih odluka⁽¹⁰⁾ i uvrštavanje tih mjera u zajedničku političku strategiju EU-a u vezi s upravljanjem internetom;

37. ističe da su na razini država članica potrebne djelotvorne nacionalne mjere za istrage o prekršajima na internetu te europski potporni mehanizmi za suzbijanje takvih opasnosti;

⁽⁹⁾ Izjava N. Kroes od 13. travnja 2014. nakon glasanja o Direktivi o kibernetičkoj sigurnosti u Europskom parlamentu. *Izvršna vijest za kibernetičku sigurnost u EU-u: EP usvojio Direktivu o sigurnosti mreže i informacija*, Europska komisija – STATEMENT/14/68, 13.3.2014., http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-14-68_en.htm

⁽¹⁰⁾ Vidjeti npr.: Prijedlog direktive o mjerama za osiguranje visoke zajedničke razine sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava u Uniji, COM(2013) 48 final.

38. ukazuje na to da strategija za globalno upravljanje internetom u pogledu jednog ljudskog prava, naime prava na privatnost, mora posvetiti dovoljno pozornosti međunarodnoj regulaciji potraživanja, korištenja i pohranjivanja osobnih podataka, zaštite takvih podataka od nezakonitog i nenamjernog objavljivanja ili gubitka, razmjene i brisanja pohranjenih osobnih podataka iz elektroničkih baza podataka, pri čemu bi se dobre prakse mogle oslanjati na postojeće pravo EU-a ⁽¹¹⁾;

39. preporučuje da EU zauzme i na međunarodnoj razini zastupa jasan stav o korištenju osobnih podataka na internetu koji bi se zasnivao na članku 8. Povelje EU-a o temeljnim pravima (2010/C 83/02) i osobito na načelu da se pojedincima mora omogućiti da sami odlučuju koje će podatke prosljeđivati, a koje ne; smatra da bi korištenje svih vrsta osobnih podataka na internetu, s obzirom na njegov globalni karakter i znatnu mogućnost njegove zlorabe, trebalo biti ograničeno i dopušteno samo u konkretne, točno definirane i unaprijed poznate svrhe;

40. skreće pozornost na to da se nerijetko događa da veliki IT koncerni zlorabe svoj strukturni položaj moći i nezakonito prikupljaju i koriste osobne podatke korisnika kako u komercijalne tako i u političke svrhe te od Komisije traži da se založi za sprečavanje takve zlorabe na svjetskoj razini;

41. istodobno naglašava kako je prilikom istraga o odgovornosti za kaznena djela u vezi s korištenjem interneta važno da se ustali načelo da pružatelji internetskih usluga ne moraju snositi odgovornost za sadržaje koje nisu sami proizveli, ali da takvo ograničenje odgovornosti ne smije biti izlika za odbijanje suradnje s tijelima kaznenog progona, kada ona tu suradnju zatraže na temelju zakonskih propisa i kada postoje odgovarajuće zakonske sankcije;

42. naglašava da je EU, kao i na mnogim drugim područjima, predvodnik i u pogledu strukture za upravljanje internetom, koja je trenutačno u procesu nastajanja, te da stoga može i mora postati primjer za kulturu globalne odgovornosti za upravljanje internetom i korištenje interneta te na taj način pridonositi stvaranju globalne kulture interneta.

Bruxelles, 4. prosinca 2014.

*Predsjednik
Odbora regija*

Michel LEBRUN

⁽¹¹⁾ Vidjeti npr.: Uredba (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2000. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama i tijelima Zajednice i o slobodnom kretanju takvih podataka.

Mišljenje Odbora regija – Europski film u digitalnom dobu

(2015/C 019/15)

Izvjestitelj	Jean-François ISTASSE (BE/PES), član Općinskog vijeća Verviersa
Referentni dokument	Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Europski film u digitalnom dobu – Povezivanje kulturne raznolikosti i konkurentnosti COM(2014) 272 final

ODBOR REGIJA

1. slaže se s analizom Europske komisije da se uspostava stimulativnog okruženja kako bi se europskoj filmskoj industriji omogućilo da postigne svoj puni kulturni i gospodarski potencijal mora oslanjati na aktivnosti dionika u samom sektoru, u državama članicama, na svim razinama (od lokalne do nacionalne), a često i u prekograničnom kontekstu;
2. naglašava veliku ulogu koju lokalne i regionalne vlasti igraju u promicanju i razvoju kulture, očuvanjem kulturne baštine i poticanjem umjetničkih inovacija ⁽¹⁾, određivanju kulturne strategije, razvijanju sektorskih inicijativa ili pružanju odgovarajuće infrastrukture;
3. smatra da kulturna industrija značajno doprinosi lokalnom i regionalnom razvoju budući da europske regije čini privlačnijima, potiče održivi turizam i stvara nove mogućnosti za održivo zapošljavanje ⁽²⁾;
4. podsjeća da prijelaz na digitalni sustav otvara nove mogućnosti međusobnog povezivanja raznih europskih regija i da bi mogao dovesti do privlačenja novih publika, iskorištavanja alternativnih sadržaja, ponude novih usluga, veće vidljivosti sadržaja iz različitih regija te podržavanja međuregionalne kulturne suradnje; Odbor također ističe da prijelaz na digitalni sustav pretpostavlja troškove koji za lokalne i regionalne vlasti mogu predstavljati ozbiljan problem te da to treba uzeti u obzir.

I. PREPORUKE O POLITIKAMA**Opće napomene**

5. obvezuje se da će doprinositi razvoju i praćenju nove strategije za europski film koju je Komisija pokrenula u svojoj komunikaciji „Promicanje kulturnih i kreativnih sektora za rast i radna mjesta u EU-u” ⁽³⁾, kojoj je cilj jačanje konkurentnosti tih brzorastućih sektora i preraspodjela profita koje oni stvaraju u druge sektore poput inovacija ili informacijskih tehnologija;
6. želi aktivno sudjelovati u radu Europskog filmskog foruma kako bi potakao europsku raspravu o sve bržem razvoju audiovizualnog sektora i pokrenuo dijalog sa svim stranama uključenima u filmsku politiku. Razmjena najboljih praksi trebala bi nadasve omogućiti povećanje europske konkurentne prednosti, provedbu zajedničkih projekata i poštovanje kulturne raznolikosti te raznolikosti potražnje građana/potrošača. Pored toga, razmjena bi trebala poticati kako učinkovitu zaštitu maloljetnika diljem EU-a tako i sudjelovanje osoba s oštećenjima sluha i vida u svijetu filma;
7. naglašava važnost uključivanja ove rasprave u Komisijinu inicijativu „Digitalni program za Europu” ⁽⁴⁾;

⁽¹⁾ CdR 293/2010 final.

⁽²⁾ COM(2010) 183 final.

⁽³⁾ COM(2012) 537 final.

⁽⁴⁾ COM(2010) 245 final.

8. pozdravlja vremenski okvir koji je Komisija odabrala za pokretanje svoje inicijative, budući da su novi program „Kreativna Europa” i njegov potprogram MEDIA, koji se tiče audiovizualnog sektora, započeli 2014. godine. Jedan od glavnih ciljeva ovog potprograma jest povećati potražnju za filmovima, potaknuti njihovu prekograničnu distribuciju i privući potencijalnu publiku u Europskoj uniji i svijetu;

9. naglašava da je potrebno razviti usklađeni pristup kako bi se odgovorilo na nove izazove koje donosi brzi razvoj europskog filmskog sektora: s jedne strane, na učinkovit način treba reagirati na sve veći jaz između europske publike i opće kulturne ponude⁽⁵⁾; a, s druge, prilagoditi se novim navikama publike u pogledu digitalne potrošnje⁽⁶⁾. Za taj je sektor od suštinske važnosti da uspije iskoristiti različite vrste povezanih platformi (*streaming*, video na zahtjev (VoD) itd.) i nove načine potrošnje (pametne telefone i televizore, digitalne tablete) kako bi povećao potencijal isporuke europskih filmova i, time, pronalaženje novih publika;

10. uzimajući u obzir, s jedne strane, nepovredivo načelo kulturne raznolikosti i, s druge, aspekte vezane uz konkurentnost, smatra da je među lokalnim, regionalnim, nacionalnim, međuregionalnim i europskim operaterima neophodno razviti usklađeni pristup kako bi se odgovorilo na strukturne probleme s kojima se europska filmska industrija susreće u pronalaženju novih potencijalnih publika u Europskoj uniji i svijetu, a koje je spomenula Komisija:

- rascjepkanost produkcije i financiranja,
- ograničene prilike i poticaji za stvaranje međunarodnih projekata,
- usmjerenost na produkciju i ograničeno bavljenje distribucijom i promocijom,
- nedostatak poduzetničkih vještina i partnerstava koja nadilaze pojedine sektore;

11. smatra da se čini da, takve kakve jesu, mjere predložene u komunikaciji ne postavljaju nikakva pitanja o svojoj usklađenosti s načelom supsidijarnosti ili proporcionalnosti. Međutim, u skladu s višerazinskim upravljanjem, trebalo bi osigurati sustavnu uključenost lokalnih i regionalnih vlasti u razradu i provedbu mjera namijenjenih razvoju europskog filmskog sektora te upravljanje tim mjerama;

Preispitivanje financijskog okruženja – Programi javnog financiranja

12. konstatira da su, posredstvom više od 600 nacionalnih, regionalnih i lokalnih programa potpore⁽⁷⁾, države članice provele veliki raspon mjera podrške za produkciju filmova, televizijskih programa i drugih audiovizualnih djela, zasnovanih kako na kulturnim, tako i na industrijskim razmatranjima, čiji je glavni kulturni cilj osigurati da regionalne i nacionalne kulture i njihov kreativni potencijal budu izraženi u audiovizualnim medijima;

13. slaže se s Komisijom da je potrebno jačati sveukupnu komplementarnost i usklađenost javnih potpora kako bi se, sjedinjavanjem regionalne, nacionalne, međuregionalne i nadnacionalne razine financiranja te obuhvaćanjem različitih financiranih aktivnosti, povećala njihova opća učinkovitost;

14. insistira na tome da je važno da lokalne i regionalne zajednice zadrže mogućnost postavljanja zahtjeva u pogledu teritorijalizacije troškova, što je neophodno za stvaranje kritične mase aktivnosti potrebnih za stvaranje dinamike koja će osigurati razvoj i konsolidaciju filmske industrije;

15. naglašava da fondovi za gospodarska ulaganja na lokalnoj i regionalnoj razini, namijenjeni podržavanju audiovizualnog sektora na regionalnoj razini, imaju strukturni učinak, pogotovo uspostavom mehanizama za financiranje produkcija i koprodukcija audiovizualnih djela;

16. podsjeća da, prema studiji gospodarskih i kulturnih posljedica uvjeta teritorijalizacije u programima potpore za film, države članice svake godine dodjeljuju oko milijardu eura dodatne potpore za film u obliku fiskalnih poticaja⁽⁸⁾;

⁽⁵⁾ Vidjeti rezultate specijalnog istraživanja Eurobarometra pod nazivom *Cultural access and participation* („Pristup kulturi i sudjelovanje u njoj”), objavljenog u studenom 2013. na sljedećim internetskim stranicama:
http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_399_en.pdf

⁽⁶⁾ Usp. Vidjeti sažetak studije *A profile of current and future audiovisual audience* („Profil postojeće i buduće audiovizualne publike”) na:
http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/en_GB/-/EUR/ViewPublication-Start?Publication-Key=NC0114077

⁽⁷⁾ Komunikacija Komisije o državnim potporama za filmove i druga audiovizualna djela (SL C 332 od 15.11.2013.), točke 6. i nadalje.

⁽⁸⁾ http://ec.europa.eu/archives/information_society/avpolicy/info_centre/library/studies/index_fr.htm#territorialisation

17. poziva javna tijela vlasti da prouče razvoj fiskalnih poticaja namijenjenih poticanju produkcije audiovizualnih i filmskih djela, na primjer putem mehanizama koji privatnim partnerima omogućavaju oslobođenje od oporezivanja prihoda;

18. slaže se sa zaključkom Europske komisije da je potrebno učiniti rebalans potrošnje između produkcije, distribucije i promocije filmova;

19. svejedno smatra da se, iako pri podjeli proračuna na produkciju i distribuciju/promociju potonji sektor dobiva manja sredstva, sredstva koja se za te potrebe dodjeljuju na tržištima poput onog u Sjedinjenim državama ne mogu upotrijebiti kao argument za rebalans te podjele; opće je prihvaćeno da je potpora važna za poticanje europske audiovizualne produkcije i da je producentima teško dobiti dovoljnu početnu poslovnu podršku koja bi im omogućila da prikupe financijska sredstva potrebna za provedbu projekta, što neposredno dovodi do toga da određeni filmovi nemaju dovoljno sredstava što, pak, utječe na njihovu kvalitetu. Povećanje troškova promocije i puštanja u distribuciju ne može smanjiti probleme vezane uz manjak financijskih sredstava za film i neće omogućiti veću publiku; iako je, apsolutno gledano, povećanje proračuna za distribuciju i promociju poželjno, ono ni u kom slučaju ne smije ići na štetu proračuna namijenjenih produkciji europskih filmova;

20. primjećuje da problemi s kojima se europski filmovi često susreću u pronalaženju publike ponekad proizlaze iz toga što se, u trenutku osmišljavanja filmskog projekta, nije u obzir uzela publika kojoj se on obraća. Filmovi koji prilikom izrade scenarija ciljaju na posebnu grupaciju unutar publike, općenito je lakše privlače od onih namijenjenih općoj publici. Kako Komisija ukazuje, do toga ponekad dolazi i zbog toga što su proračuni za promociju nedovoljni da bi omogućili široku i vidljivu promociju filma;

21. želi podsjetiti da filmska industrija stvara prototipe i da se ne može sa sigurnošću predvidjeti uspjeh nekog filma;

22. stoga tvrdi da bi za neke filmove bilo bolje da u produkciju uđu u višoj razvojnoj fazi te bi zato, uz program pomoći „Kreativna Europa” i njezin potprogram MEDIA, bilo neophodno uspostaviti i potpore za razvoj;

Preispitivanje javnog financiranja – Uključivanje novih dionika u lanac vrijednosti

23. smatra da postupna konvergencija, promjena ponašanja potrošača i pojava novih gospodarskih modela utječu na financiranje audiovizualne produkcije. Sklonost platformi za VoD da ulažu u originalne sadržaje dokazuje da oni, kao novi dionici, predstavljaju potencijalne ulagače u audiovizualni sadržaj;

24. ističe da je potrebno da novi akteri (platforme za VoD, operateri telekomunikacijskih usluga, operateri OTT (engl. *over the top*) usluga) koji imaju koristi od europskih sadržaja sudjeluju u njihovom financiranju i budu podvrgnuti istim ograničenjima kao i nacionalni operateri, kako bi se zajamčila zdrava konkurencija između nacionalnih operatera i operatera koji su u Europu došli iz drugih krajeva te povećalo financiranje alternativnih sadržaja koji jamče kulturnu raznolikost;

25. s tim u vezi namjerava pokrenuti raspravu sa svim uključenim akterima u cilju izmjene načela zemlje porijekla kako ga određuje Direktiva o uslugama audiovizualnih medija ⁽⁹⁾, istodobno ocjenjujući funkcioniranje tog načela u kontekstu preobrazbe kroz koju područje audiovizualnih medija trenutno prolazi;

26. potvrđuje načela iznesena u Unesco-ovoj Konvenciji iz 2005. g. o zaštiti i promicanju raznolikosti kulturnih izričaja, među kojima je i pravo država i zajednica da zadrže, usvajaju i provode odgovarajuće politike za zaštitu i promicanje kulturne raznolikosti, posebno podržavanjem izdavanja, produkcije i širenja sadržaja, bez obzira na korišteni medij (klasična televizija, televizija na zahtjev, internet ...);

27. smatra da se podaci prikupljeni od strane „umjetničkih kina” (u okviru programa MEDIA), ali i statistike velikih operatera na internetu, naročito velikih agregatora i sektora VoD-a, javnih radiotelevizijskih stanica (kao i privatnih, ako su korisnice javnih potpora ili u svrhu tržišnog natjecanja) trebaju dijeliti te biti dostupni filmskoj industriji, kako na regionalnoj tako i na nacionalnoj razini. Potrebno je, naime, riješiti sadašnji nedostatak transparentnosti koji javne vlasti onemogućuje u donošenju zakona i propisa u pogledu novih operatera te, naročito, u tome da tim operaterima nametnu obaveze opće politike koje se trenutno primjenjuju na javne radiotelevizijske stanice putem ugovora o upravljanju ili na druge načine;

⁽⁹⁾ Direktiva 2010/13/EU (SL L 95, 15.4.2010.).

Stvaranje inovativnog poslovnog okruženja

28. čeka rezultate javnog savjetovanja pokrenutog u okviru Zelene knjige Komisije pod nazivom „Priprema za potpunu konvergenciju audiovizualnog svijeta: rast, stvaranje i vrijednosti”⁽¹⁰⁾, kako bi mogao procijeniti u kojoj je mjeri Direktiva o uslugama audiovizualnih medija⁽¹¹⁾ i dalje prikladna za ostvarenje cilja promicanja stvaranja, distribucije, dostupnosti i komercijalne privlačnosti audiovizualnih djela na jedinstvenom digitalnom tržištu;

29. ističe, međutim, činjenicu da se u Direktivi o uslugama audiovizualnih medija drugačije tretiraju, s jedne strane, linearne audiovizualne usluge, u pogledu kojih Direktiva određuje postotke europskih i nezavisnih djela koje su radiotelevizijske stanice EU-a obavezne uključiti u program te, s druge strane, nelinearne audiovizualne usluge, za koje je ta vrsta obaveze manje stroga. Nagli razvoj nelinearnih usluga (VoD) i stečena iskustva mogli bi pomoći da se utvrde i provedu učinkovitije mjere za promicanje europskih autorskih djela u tim uslugama;

30. smatra da brz razvoj sektora treba potaknuti Europsku komisiju da ustraje u pilot-inicijativama na području kronologije medija (npr. u pogledu primjene načela *day and date* prema kojem film istodobno izlazi na više medija) kako bi se moglo procijeniti je li potrebno, u određenim slučajevima, pravila u pogledu roka u kojem neko djelo postaje dostupno učiniti fleksibilnijima. OR želi naglasiti da lokalne aktere i nositelje prava treba zaštititi putem odgovarajućeg poslovnog modela, istodobno koristeći nove mogućnosti koje nude digitalne tehnologije te povećavajući dostupnost sadržaja svim građanima. U obzir bi trebalo uzeti i nove oblike ponašanja i očekivanja potrošača koji traže da im se, kada i gdje to zažele, omogući izravan pristup novim sadržajima, istodobno omogućavajući razvoj i jačanje novih poslovnih modela za financiranje i distribuciju tih sadržaja;

31. želi podsjetiti da je potrebno raditi na: uspostavi modernog okvira o autorskim pravima kojim će se u EU-u olakšati stavljanje filmova na internet i njihova dostupnost, uz osiguravanje učinkovitog priznavanja i plaćanja nositelja prava; ponudi trajnih poticaja za kreativnost, kulturnu raznolikost i inovacije; dostupnosti zakonite ponude većem broju krajnjih korisnika; omogućavanju nastajanja novih gospodarskih modela; još učinkovitijem suzbijanju nezakonite ponude i piratstva⁽¹²⁾;

Jačanje kreativnog okruženja

32. dijeli mišljenje Komisije da je potrebno potaknuti talente i razviti stručne vještine u europskoj industriji, te podržava kreativna partnerstva između filmskih škola i profesionalnog svijeta. Naglašava da je za ostvarenje tog cilja važna podrška uspostavljena programima „Kreativna Europa” i „Erasmus +”;

33. podsjeća da je potrebno usvojiti proaktivan pristup kojim se podržava razvoj sinergija između sektora kulture i kreativnog stvaranja, kao i suradnja s gospodarskim i socijalnim akterima na drugim područjima, kako bi se podržala nova, inovativna područja djelatnosti poput kombiniranih medija, društvenih medija, digitalnog objavljivanja, kreativnog turizma itd.⁽¹³⁾;

Pristupačnost filmova i razvoj publike

34. ističe da je važno pridobiti i stvoriti novu publiku za europske filmove te se slaže s analizom Europske komisije prema kojoj treba razviti mehanizme koji će omogućiti veću dostupnost europskih filmova i njihovu veću potražnju, osobito kad je riječ o nenacionalnim filmovima;

35. uviđa da je korisno, na temelju prikupljenih podataka o interesima publike, uključiti elemente koji mogu doprinijeti uspjehu filma, no ističe da, iako su filmovi koji primaju javne potpore na nacionalnoj i regionalnoj razini često namijenjeni lokalnoj publici, uklanjanje lokalnih aspekata neće doprinijeti da ti filmovi lakše dospiju na tržišta drugih europskih država i tamo nađu svoju publiku. OR smatra da tek uspjehom na vlastitom tržištu neki film može zainteresirati stranog distributera i biti prikazan drugdje. Bilo bi kontraproduktivno misliti da filmove treba raditi na temelju „najmanjeg zajedničkog europskog nazivnika”. Kulturna raznolikost, naprotiv, iziskuje da se istaknu lokalne i regionalne posebnosti, budući da upravo te posebnosti tvore europski identitet;

36. smatra da digitalna revolucija može omogućiti veću fleksibilnost distribucije filmova, time što tradicionalnom sustavu distribucije nudi alternative koje bi mogle predstavljati odgovor na zahtjeve publike da joj sadržaji budu dostupni brže i na više medija;

⁽¹⁰⁾ COM(2013) 231 final.

⁽¹¹⁾ Direktiva 2010/13/EU (SL L 95, 15.4.2010.).

⁽¹²⁾ COM(2012) 789.

⁽¹³⁾ CdR 2391/2012 final.

37. smatra nužnim da javne vlasti potaknu nacionalne VoD platforme da na izričit način, primjerice uredničkim strategijama ili promotivnim kampanjama, istaknu vrijednost europskih filmova u svom programu, posredstvom bilo nacionalnih bilo regionalnih politika;
38. naglašava, nadalje, da bi se koprodukciju, koja je često neophodna za financijsku i umjetničku realizaciju europskih filmova te koja također potiče cirkuliranje filmova, moglo unaprijediti kad bi sami koproducenti nastojali bolje predvidjeti uvjete izlaska filma u različitim područjima koja su sudjelovala u koprodukciji;
39. pozdravlja konstruktivni dijalog u okviru „Licence za Europu“, posebno u dijelu u kojem se on bavi potrebom da se filmska baština digitalizira, restaurira i učini dostupnom europskim građanima – naročito na povezanim platformama – kao i postupcima koje treba slijediti da bi se to postiglo. Time bi se institucijama koje raspolažu tom baštinom omogućilo da djela pohranjena u svojim arhivima ponude publici, jamčeći istodobno nositeljima prava pravedan dio prihoda.
40. u tom kontekstu ističe potrebu da se na tim povezanim platformama poboljša i unaprijedi dostupnost većeg broja sinkroniziranih i titlovanih jezičnih verzija u određenoj zemlji ⁽¹⁴⁾, u istom nastojanju da se europsku filmsku baštinu učini dostupnom što većem broju ljudi;
41. inzistira na potrebi da se filmska industrija modernizira putem projekata digitalizacije i inicijativa za obuku, financiranih iz Strukturnih fondova EU-a, kako bi se tu industriju uključilo u strategiju za lokalni i regionalni razvoj namijenjenu građanima, uz očuvanje kulturne i jezične raznovrsnosti te raznolikosti nacionalnih audiovizualnih okruženja;
42. ističe da je filmsko obrazovanje područje u koje se i dalje premalo ulaže te kojem bi trebalo biti dostupno europsko financiranje; riječ je, naime, o ključnom sektoru koji – posredstvom filma kao kulturnog nosioca – omogućuje podizanje svijesti mladih o tome da postoji alternativa američkim filmovima te o različitim vidovima europskog identiteta;
43. smatra važnim da Komisija, kroz svoju filmsku politiku, prepozna značaj teritorijalne dimenzije i opravdanost javnog financiranja audiovizualnog sektora na lokalnoj, regionalnoj i međuregionalnoj razini, primjerice u svrhu očuvanja kulturne raznolikosti. Tu je u potpunosti potrebno primijeniti europske Ugovore i Konvenciju Unesco-a o zaštiti i promicanju raznolikosti kulturnih izričaja.

Bruxelles, 4. prosinca 2014.

*Predsjednik
Odbora regija*

Michel LEBRUN

⁽¹⁴⁾ http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/licences-for-europe/131113_ten-pledges_en.pdf

Mišljenje Odbora regija – Priznavanje vještina i sposobnosti stečenih izvanškolskim i neformalnim učenjem

(2015/C 019/16)

Izvjestitelj Marek OLSZEWSKI (PL/EA) gradonačelnik Lubicza**I. PREPORUKE O POLITIKAMA****ODBOR REGIJA****Europski kontekst**

1. Europa ima mnogo jakih strana, ali na području obrazovanja treba riješiti velik broj izazova kako bi se postigli ambiciozni ciljevi strategije Europa 2020. U posljednjih nekoliko godina priznavanje izvanškolskog i neformalnog učenja bilo je tema nekoliko komparativnih analiza koje su obuhvaćale čitav EU i zahvaljujući kojima je poboljšano razumijevanje u kojoj se mjeri u praksi priznaje prethodno stečeno izvanškolsko i neformalno učenje.

2. Od 2004. europske institucije podupiru razvoj na ovom području na nacionalnoj razini kroz razne inicijative, uključujući zajednička europska načela za identifikaciju i potvrđivanje izvanškolskog i neformalnog učenja⁽¹⁾, europske smjernice za potvrđivanje izvanškolskog i neformalnog učenja (Cedefop, 2009.)⁽²⁾ te nekoliko izdanja europskog popisa za potvrđivanje izvanškolskog i neformalnog učenja⁽³⁾. Zahvaljujući tim naporima u prosincu 2012. usvojena je preporuka Vijeća⁽⁴⁾ kojom se države EU-a pozivaju da uspostave pravila potvrđivanja – povezana s nacionalnim okvirima kvalifikacija i usklađena s Europskim kvalifikacijskim okvirom – koja će pojedincima omogućiti da na temelju izvanškolskog ili neformalnog učenja prime pune ili djelomične kvalifikacije. Sada je vrijeme da lokalne i regionalne vlasti iskoriste priliku i izjasne se o tom pitanju.

Važnost potvrđivanja vještina stečenih izvanškolskim ili neformalnim učenjem u kontekstu cjeloživotnog učenja**— Naglasak na boljim i korisnijim vještinama**

3. Vještine i sposobnosti stječu se ne samo formalnim obrazovanjem već i učenjem koje se odvija izvan tog formalnog okvira. To se odnosi na neformalno stjecanje određene sposobnosti tijekom života pojedinca koje nije povezano s formalno priznatim i potvrđenim kvalifikacijama. Te se vještine mogu steći primjerice tijekom obavljanja kućanskih poslova, na radnom mjestu, na poljoprivrednom dobru, za vrijeme pružanja skrbi starijim ili bolesnim osobama ili brige o djeci.

4. S druge strane, izvanškolsko učenje odnosi se na situacije u kojima pojedinac uči i stiče vještine kroz razne vrste aktivnosti u kojima se odvija učenje, ali za te vještine nema potvrdu ili službeno priznanje. Primjeri takvih aktivnosti su seminari, tečajevi otvoreni svim sudionicima i pripravnistvo, kao i primjerice amaterski sport ili dobrovoljni rad za lokalne zajednice. Izvanškolski i neformalno stečene vještine mogu imati i tehničke aspekte (primjerice praktično iskustvo) i društvene aspekte (primjerice jezične vještine).

⁽¹⁾ Nacrt zaključaka Vijeća i predstavnika vlada država članica koji su održali sastanak u sklopu Vijeća o zajedničkim europskim načelima za identifikaciju i potvrđivanje izvanškolskog i neformalnog učenja (18. svibnja 2004.)
http://www2.cedefop.europa.eu/etv/Information_resources/EuropeanInventory/publications/principles/validation2004_en.pdf

⁽²⁾ http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/4054_en.pdf

⁽³⁾ Cedefop: Europski popis za potvrđivanje izvanškolskog i neformalnog učenja – Home

<http://www.cedefop.europa.eu/en/about-cedefop/projects/validation-of-non-formal-and-informal-learning/european-inventory.aspx>

⁽⁴⁾ Preporuka Vijeća od 20. prosinca 2012. o potvrđivanju izvanškolskog i neformalnog učenja

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:398:0001:0005:EN:PDF>

5. Načelo cjeloživotnog učenja trenutno je temelj europske politike obrazovanja i zapošljavanja te je stoga presudno za uključivost. Priznavanje i potvrđivanje vještina i znanja stečenih izvanškolskim i neformalnim obrazovanjem jedna je od ključnih postavki ovog pristupa koji bi trebao dovesti do fleksibilnijih obrazovnih procesa u cilju ostvarivanja veće mobilnosti radne snage i bolje zapošljivosti, među ostalima i mladih ljudi, te uključivanja migranata i ponovnog razmatranja cjelokupne ideje obrazovanja (osobito obrazovanja odraslih osoba) u širem smislu. Zahvaljujući potvrđivanju izvanškolskog i neformalnog učenja, pojedinci će ne samo primiti potvrde da su postigli određenu razinu u stečenoj vještini izvan formalnog obrazovnog sustava, već će u nekim slučajevima moći pristupiti višem stupnju obrazovanja, ovisno o odgovarajućem okviru službenog priznanja.

6. U Izjavi iz Brugesu iz prosinca 2010.⁽⁵⁾, europski ministri zaduženi za strukovno obrazovanje i izobrazbu, europski socijalni partneri i Europska komisija poručili su da bi države članice najkasnije do 2015. godine trebale početi razvijati nacionalne postupke za priznavanje i potvrđivanje izvanškolskog i neformalnog učenja, uz potporu nacionalnih kvalifikacijskih okvira tamo gdje je to moguće.

7. No zasad je još uvijek prisutan značajan raskorak između te izjave i stvarne situacije. Postoji mnogo znatnih regionalnih i nacionalnih razlika u postupcima priznavanja i potvrđivanja izvanškolskog i neformalnog znanja/vještina u obrazovnim sustavima (više od 100 različitih definicija tih postupaka na nacionalnoj i regionalnoj razini). Neke zemlje i regije EU-a zaostaju po pitanju priznavanja izvanškolskog i neformalnog obrazovanja i učenja.

8. Zbog toga OR poziva Europsku komisiju da to pitanje razmotri prilikom revizije prioriteta politike u okviru obnovljene strategije Europa 2020. te da ubrzo ispuni obavezu koju je preuzela za stvaranje europskog područja vještina i sposobnosti usvojenih ne samo formalnim nego i neformalnim učenjem, uz istodobno osiguravanje propusnosti među različitim razinama obrazovanja. To je jedan od ključnih prioriteta OR-a koji se i odražava u njegovim prijedlozima novom zakonodavnom mandatu⁽⁶⁾ s obzirom na to da uzajamno priznavanje takvih kvalifikacija između ostalog olakšava prekograničnu mobilnost radnika, povećava konkurentnost te jača teritorijalnu i socijalnu koheziju.

9. Smatrajući neformalno obrazovanje instrumentom integracije u društvo, OR je u više navrata u svojim mišljenjima pozivao na priznavanje i potvrđivanje kompetencija i kvalifikacija stečenih kroz neformalno obrazovanje. Neformalno učenje i obrazovanje su tijekom godina više puta bili potvrđeni kao ključni prioriteti OR-a.

10. Odbor regija smatra da bi paneuropski mehanizmi za priznavanje, potvrđivanje i certifikaciju izvanškolskih i neformalnih vještina mogli povećati učinkovitost i vrijednost neformalnog obrazovanja koje se odvija u sklopu programa sufinanciranih iz Europskog socijalnog fonda.

11. Diljem EU-a lokalne i regionalne vlasti snose ključnu odgovornost za politiku obrazovanja i izobrazbe te igraju važnu ulogu na području politike za mlade i za zapošljavanje.

12. Obrazovne ustanove, sveučilišta, pružatelji strukovnog obrazovanja i izobrazbe, i drugi pružatelji tih usluga, kao i agencije za zapošljavanje, nevladine organizacije i javne službe djeluju u određenoj regiji, isto kao i poduzeća. Teritorijalna dimenzija se stoga mora uzeti u obzir prilikom osmišljavanja i provođenja planova za potvrđivanje izvanškolskog i neformalnog učenja. Odbor ipak smatra važnim da obrazovne ustanove i poduzeća budu otvoreni i prilagode se novim kontekstima koji proizlaze iz priznavanja izvanškolskog i neformalnog učenja kao i korištenju prilika i izgleda koje oni predstavljaju.

⁽⁵⁾ Izjava iz Brugesu o pojačanoj europskoj suradnji na polju strukovnog obrazovanja i izobrazbe za razdoblje 2011. – 2020. http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/doc/brugescom_en.pdf

⁽⁶⁾ COR-2014-02333-00-00-RES

13. Lokalne i regionalne vlasti uz to su vrijedni izvori znanja u pogledu mogućnosti zapošljavanja, dostupnog obrazovanja (izvanškolskog i neformalnog) te potreba regija i gradova na njihovom teritoriju. Stoga je uključivanje lokalnih i regionalnih vlasti od ključne važnosti kako bi se podržao razvoj vještina koje se poklapaju s potrebama zapošljavanja.

— **Jačanje poveznica između obrazovanja/izobrazbe, mobilnosti i tržišta rada**

14. Odbor regija poziva na suradnju temeljenu na partnerstvu između tijela vlasti na nacionalnoj i lokalnoj razini, poslovnog svijeta, zaposlenika i njihovih organizacija kao i organizacija civilnog društva u reorganizaciji resursa cjeloživotnog učenja koja bi bila u skladu s načelom potvrđivanja izvanškolskih i neformalnih vještina.

15. Naglašava važnost usvajanja što širih horizontalnih vještina, osobito na polju poduzetništva, i njihove uloge u suradnji između formalnog, izvanškolskog i neformalnog obrazovanja te tržišta rada.

16. Naglašava važnu ulogu ključnih dionika koji djeluju izvan formalnog obrazovnog sustava i koji su izravno uključeni ili imaju osobni interes za priznavanje i potvrđivanje vještina stečenih izvan formalnog sustava.

17. Ističe potrebu za uspostavljanjem zajedničkih kvalitativnih okvira za učeničko pripravnništvo. U tom kontekstu pozdravlja korake koje je poduzelo Vijeće EU-a u ožujku 2014. kad je usvojilo listu preporuka za to područje ⁽⁷⁾.

Osiguravanje međusobne usklađenosti instrumenata i politika i uvođenje pristupa usredotočenog na rezultate učenja

18. Specifične pravne i organizacijske mjere koje se financiraju javnim sredstvima te su usvojene radi postizanja određenih ciljeva trebale bi uzeti u obzir preraspodjelu troškova na određenom području.

19. Stavljanjem osoba koje uče u središte politika cjeloživotnog učenja može se dodatno poboljšati učinkovitost korištenja resursa za razvoj obrazovanja i izobrazbe. Priznavanje važnosti osobe koja uči dovelo je do promjene u usmjeravanju modela financiranja za obrazovanje i izobrazbu na način da se pri raspodjeli sredstava iz različitih izvora i s različitih strana (formalne, neformalne i izvanškolske) izbjegava nepotrebno dupliciranje te da se osiguraju različite potrebe pojedinaca koji uče. Tako je po načelu cjeloživotnog učenja u ovom kontekstu osoba koja uči, a ne institucija/e i sustav, glavni pokretač i korisnik raspoloživih sredstava.

20. Ovakav pristup potvrđivanju vještina stečenih izvan formalnog obrazovnog sustava može značajno pridonijeti sposobnosti udovoljavanja novih potreba osoba koje uče. Te su potrebe vrlo ovisne o gospodarskim i socijalnim promjenama koje i same zahtijevaju nove vještine i kvalifikacije.

21. Odbor regija smatra da sveopća primjena instrumenata za potvrđivanje vještina stečenih izvanškolskim i neformalnim učenjem neće zahtijevati potpunu reorganizaciju sustava strukovnog obrazovanja i izobrazbe. Naglašava da postojeći sustavi izobrazbe već uključuju mehanizme potvrđivanja, ali da su oni djelomično fragmentirani, nepotpuni i raznovrsni.

22. Potrebno je da se potvrđivanje kvalifikacija prije nastavka studija obavi u lokalnom ili regionalnom okružju u kojem se rješavaju pitanja podrške individualnim planovima studiranja, studentskog financiranja, savjetovanja na polju obrazovanja i karijera, pomoći u istovremenom studiranju na raznim obrazovnim stupnjevima kao i dijaloga s poslovnim svijetom u vezi usklađivanja ponude i potražnje vještina.

⁽⁷⁾ Preporuke Vijeća o kvalitativnom okviru za pripravnništvo (10. ožujka 2014.)
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/lisa/141424.pdf

Osiguravanje jasnih pravila i postupaka za priznavanje vještina i kvalifikacija u cilju omogućavanja daljnjeg učenja; veći naglasak na kvaliteti

23. Odbor regija naglašava potrebu da se na razini EU-a osigura odgovarajuća kvaliteta i jednakovrijednost postupaka potvrđivanja kvalifikacija kako bi se zajamčilo da su potvrde koje se izdaju postupkom potvrđivanja međusobno priznate u cijelom EU-u; stoga smatra od najveće važnosti razmjenu najboljih praksi među državama članicama u pogledu procjene kvalitete i postupaka potvrđivanja. Ti postupci ne smiju biti previše složeni i dugotrajni.

24. Odbor poziva na brzu i dosljednu provedbu prijedloga okvirno opisanih u preporukama Vijeća s posebnim naglaskom na potrebi da se postupak potvrđivanja poveže s nacionalnim okvirima kvalifikacija i Europskim kvalifikacijskim okvirom te da se uvedu jasna pravila za osiguravanje kvalitete tog postupka u skladu s postojećim odredbama.

25. Odbor regija također smatra da usprkos naglasku na kvaliteti postupci potvrđivanja moraju biti jasni i ne suviše složeni kako se ne bi obeshrabrilo osobe koje žele formalizirati rezultate svog učenja te kako bi cjeloživotno učenje zaživjelo u stvarnosti. Uz to, mehanizmi za nadzor kvalitete tijekom cijelog postupka priznavanja i potvrđivanja izvanškolskog i neformalnog učenja ključni su jamac da se taj vid učenja smatra jednakovrijednim formalnom učenju.

Odgovarajuća politika informiranja

26. Kako bi se osigurala njihova legitimnost, postupci potvrđivanja moraju biti čvrsto povezani s poslovnim svijetom. U brojnim slučajevima postupci priznavanja za određeno područje aktivnosti trebali bi biti razvijeni od strane predmetnog sektora ili u bliskoj suradnji s njim.

27. Odbor regija smatra da je dovoljno široka, sveobuhvatna i razumljiva politika informiranja – koja je usmjerena na javnost i poduzeća i pruža im informacije o mogućnostima i prednostima potvrđivanja vještina – od ključne važnosti za uspješne postupke potvrđivanja; ta bi politika također trebala biti oblikovana imajući na umu ljude na koje je usmjerena.

28. Predlaže da se aktivnosti informiranja provode odvojeno za svaki referentni stupanj⁽⁸⁾ (osobito za referentne stupnjeve od tri do šest) Europskog kvalifikacijskog okvira.

29. Ujedno predlaže da se te aktivnosti usklade i djelomično financiraju putem europskog socijalnog fonda i Erasmusa +, pod ključnom aktivnosti 3 (potpora za reformu politika).

30. Prilikom oblikovanja ovih prijedloga za politiku, napominjemo da u cijeloj Europskoj uniji lokalne i regionalne razine snose ključnu odgovornost za politiku obrazovanja i izobrazbe.

31. Lokalne i regionalne vlasti snose ključnu odgovornost za obrazovanje i izobrazbu te raspolažu izravnim saznanjima o vještinama koje tržište rada na njihovom području zahtijeva, kao i o potrebama svojih građana u pogledu izobrazbe. Stoga su u dobrom položaju i u mogućnosti da doprinesu razvoju i provedbi politike na području obrazovanja i izobrazbe, uključujući potvrđivanje izvanškolskog i neformalnog učenja uz puno poštovanje načela supsidijarnosti.

32. Odbor regija vjeruje da su postupci potvrđivanja vještina usvojenih izvan formalnog obrazovnog sustava presudan dio temeljitih promjena europskog modela strukovnog obrazovanja i izobrazbe. Za regije oni predstavljaju ne samo važan mehanizam za razvijanje održivog tržišta rada već pomažu u stvaranju fleksibilnijih obrazovnih sustava, bolje prilagođenih svijetu koji se ubrzano mijenja te time povećavaju međusobnu povezanost obrazovanja, izobrazbe i zapošljavanja.

33. Smatra da je od presudne važnosti razmjenjivati dobre lokalne i regionalne prakse na polju izvanškolskog, neformalnog i stručnog obrazovanja, prenositi znanja i dionicima osigurati sudjelovanje u projektima suradnje.

34. Odbor regija napominje da se mogu izvući pouke iz postupaka potvrđivanja izvanškolski i neformalno stečenih vještina u slučajevima u kojima postoji neusklađenost između strukovnih obrazovnih sustava i potreba tržišta rada.

⁽⁸⁾ Europski kvalifikacijski okvir predviđa osam stupnjeva stečenog znanja te time omogućava jednostavniju usporedbu nacionalnih kvalifikacija.

35. Odbor regija smatra da bi se trebali uspostaviti zajednički paneuropski okviri za sustave potvrđivanja izvanškolskih i neformalnih vještina kako bi se osiguralo da su oni međusobno priznati.
36. Potvrđivanje izvanškolskih i neformalnih vještina posebice bi trebalo obuhvatiti referentni stupanj pet s obzirom na to da obrazovni tečajevi za taj stupanj više gotovo ne postoje u Srednjoj i Istočnoj Europi.
37. Poziva na stvaranje konkretnog i zajedničkog okvira na razini EU-a za priznavanje vještina i sposobnosti stečenih ne samo formalnim nego i neformalnim izvanškolskim učenjem, istodobno osiguravajući propusnost među različitim razinama obrazovanja.
38. Politički je interes sve više usmjeren na standarde kvalitete, potvrđivanje i strategije priznavanja različitih obrazovnih procesa koji se ubrajaju u neformalno učenje, a temelje se na praktičnom radu.
39. Postoji velika potreba za stvaranjem paneuropske strategije (u obliku smjernica te mogućih scenarija za provedbu) s ciljem uspostave zajedničkog okvira za priznavanje izvanškolskog i neformalnog obrazovanja/učenja kako bi se olakšalo donošenje odgovarajućih nacionalnih procedura.
40. Mora se jasno pokazati da države članice ne mogu postići zadovoljavajući stupanj predloženih mjera, već da se zbog njihovog obujma i učinka one mogu bolje provesti na razini EU-a. Predložene mjere uključuju transnacionalne aspekte koje države članice ili lokalne i regionalne vlasti same ne mogu regulirati na odgovarajući način. Predložene mjere bi uz to trebale imati jasne prednosti u usporedbi s mjerama na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini zahvaljujući, primjerice, globalnoj analizi politike temeljenoj na činjenicama ili zajedničkom okviru koji podržava interakciju s ostatkom svijeta na području obrazovanja i izobrazbe. S obzirom na te transnacionalne aspekte, potrebno je uključiti strukture za transnacionalnu suradnju (i javne i privatne) u razvoj postupaka potvrđivanja.
41. Istodobno, EU bi trebao djelovati samo u neophodnoj mjeri, a sadržaj i oblik mjera trebali bi biti odgovarajući i primjereni za postizanje predviđenih ciljeva. Tamo gdje je potrebno postaviti norme na razini EU-a treba voditi računa da se odrede minimalne norme ostavljajući državama članicama i nadležnim regionalnim i lokalnim vlastima slobodu postavljanja viših normi (načelo proporcionalnosti). Predviđene mjere trebale bi biti najjednostavnije moguće za postizanje predviđenih ciljeva i ostaviti što je moguće više prostora za odluke na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

Bruxelles, 4. prosinca 2014.

*Predsjednik
Odbora regija*

Michel LEBRUN

Mišljenje Odbora regija – Mobilno zdravstvo

(2015/C 019/17)

Izvjestitelj	Martin Andreasson, član regionalnog vijeća Västra Götalanda (SE/EPP)
Referentni dokument	Zelena knjiga o mobilnom zdravstvu („m-zdravstvu”) COM(2014) 219

I. PREPORUKE O POLITIKAMA

ODBOR REGIJA

Opće napomene

1. pozdravlja to što je Europska komisija pokrenula javnu raspravu u vezi sa Zelenom knjigom o mobilnom zdravstvu („m-zdravstvu”) kako bi sakupila mišljenja o tom pitanju. Razvoj mobilnog zdravstva ukazuje na neka od gorućih pitanja europskih sustava zdravstvene skrbi, kao što su naprimjer učinkovitije korištenje postojećih resursa, bolje zdravlje, jači položaj građana, dobri radni uvjeti za zdravstvene djelatnike, bolje uključivanje inovacija te poboljšanje kvalitete zdravstva;
2. ukazuje na to da će uspješna primjena mobilnog zdravstva uvelike ovisiti o usklađenosti razvoja s drugim naporima za poboljšanja u zdravstvenoj skrbi te o rješavanju glavnih izazova, kao što su interoperabilnost, zaštita privatnosti i osiguranje kvalitete podataka;
3. smatra izuzetno važnim da građani imaju povjerenje u podatke kojima upravljaju lokalne i regionalne vlasti. U daljnjem razvoju m-zdravstva mora se voditi računa o opravdanom interesu pojedinca za zaštitu svoje privatnosti. Potrebno je ukloniti specifične rizike zaštite podataka koji su povezani s primjenom mobilnih rješenja koje koriste građani, a preko kojih se prenose povjerljivi i osobni zdravstveni podaci;
4. ukazuje na to da razvoj mobilnog zdravstva mora biti od koristi za sve građanke i građane EU-a te da se prilikom pristupanja mobilnom zdravstvu i njegovog korištenja mora paziti na ravnopravnost, stoga je važno napredovati prema besplatnom korištenju mreža za pristup uslugama mobilnog zdravstva. U središtu razvoja koje sa sobom donosi mobilno zdravstvo mora biti interes pojedinca za dobrom i sigurnom zdravstvenom zaštitom;
5. smatra da mobilno zdravstvo ima presudnu ulogu u naporima za jačanjem položaja građana i stvaranjem boljih preduvjeta za veće preuzimanje odgovornosti za vlastito zdravlje. Mobilno zdravstvo može upravo starijim osobama, osobama s invaliditetom i kronično bolesnim osobama biti od velike pomoći te im omogućiti više sigurnosti i samostalnosti u svakodnevici. Daljnji razvoj mora se stoga prilagoditi različitim okolnostima pojedinaca. Nove tehničke aplikacije moraju biti lako dostupne te jačati samostalnost osoba s invaliditetom, starijih osoba i ranjivih osoba. S tim u vezi lokalne i regionalne vlasti imaju važnu zadaću poticanja edukacije kako zdravstvenog osoblja i njegovatelja tako i građana u primjeni novih tehnoloških rješenja i upravljanju osjetljivim podacima;

II. VAŽNOST ZA ODBOR REGIJA

6. ukazuje na to da su u mnogim zemljama članicama regionalne i lokalne vlasti odgovorne za planiranje, oblikovanje, provođenje i financiranje zdravstvene i socijalne politike. Zbog toga moraju biti usko povezani sa svakom reformom koja se tiče zdravstvene i socijalne skrbi;
7. ukazuje na to da se m-zdravstvo i e-zdravstvo nalaze visoko na dnevnom redu brojnih lokalnih i regionalnih vlasti. No stupanj razvijenosti razlikuje se među pojedinim zemljama i regijama. Potrebno je više međuregionalne suradnje i razmjene iskustava iz politike i prakse kako bi predvodnici na području mobilnog zdravstva mogli prenositi svoja znanja. Europska komisija može tome doprinijeti putem sakupljanja i povezivanja znanja i najboljih praksi;

8. utvrđuje da postoje sličnosti među izazovima s kojima se suočavaju europski zdravstveni sustavi: sve veći troškovi u zdravstvu, starenje stanovništva, sve veći rizik od kroničnih i višestrukih oboljenja, nedostatak osoblja u određenim zanimanjima na području zdravstva i skrbi, nejednaka skrb i nedostatak ravnopravnog pristupa zdravstvenoj skrbi. Neki od tih izazova posebno su izraženi na rijetko naseljenim područjima i područjima s velikom raspršenošću stanovništva. Mobilno zdravstvo jedno je od mogućih rješenja za to. Mobilno zdravstvo jedno je od mogućih rješenja za to. Za daljnji razvoj zdravstvene skrbi te budućnost zdravlja i kvalitete života građana Europe odlučujuću ulogu igraju uspjeh razvoja m-zdravstva i praktična upotrebljivost m-zdravstva za pacijente i zdravstvene djelatnike;

Prilike

9. smatra da je, kako za poboljšanje zdravstvene skrbi tako i za bolju dobrobit građana, od ključne važnosti da se građankama i građanima omogući veći utjecaj i sudjelovanje u pitanjima koja se tiču zdravlja i zdravstva. Mobilno zdravstvo preduvjet je za stavljanje na raspolaganje informacija koje se odnose na zdravlje, a koje građanima pružaju mogućnost da prate svoje zdravstvene podatke, ostanu zdravi, odnosno da se nose sa svojom bolešću. Ono također stvara nove mogućnosti za članove obitelji i druge sudionike da, uz dopuštenje korisnika, budu informirani o zdravstvenom stanju člana obitelji i da doprinose kontaktima sa zdravstvenim djelatnicima kao i socijalnim službama te u njima sudjeluju;

10. htio bi posebice naglasiti da razvoj digitalizacije i veća upućenost u zdravstvena pitanja mogu doprinijeti tome da osobe koje žive u udaljenijim, slabo nastanjenim ili drugačije zapostavljenim područjima imaju pristup kvalitetnim informacijama, zdravstvenoj skrbi ili lako pristupačnoj medicinskoj njezi i skrbi. Osim toga, to doprinosi stvaranju boljih preduvjeta za to da ljudi dulje žive unutar vlastita četiri zida i dulje budu samostalni.

11. Mobilno zdravstvo na više načina može doprinijeti zdravstvu koje je više okrenuto čovjeku; uvjeren je u veliki potencijal mobilnog zdravstva za poticanje načina rada koji se temelji na dokazima te za olakšavanje i poboljšanje radnih uvjeta za zdravstvene djelatnike. Ono može omogućiti dobivanje pravih informacija u pravom trenutku, dokumentiranje važnih informacija prije dolaska pacijenta ili dogovaranje konzultacije s pacijentom na daljinu. Kako bi m-zdravstvo dovelo do stvarnog poboljšanja i povećanja učinkovitosti, usluge koje se razvijaju i primjenjuju u praksi moraju predstavljati učinkovitu pomoć za djelatnike u njihovom radu s pacijentima;

12. mišljenja je da dobro, svrsishodno m-zdravstvo može igrati važnu ulogu u poboljšanju kvalitete i učinkovitosti zdravstvene skrbi. Mobilno zdravstvo može naprimjer pomoći u smanjenju broja pacijenata s kroničnim bolestima i dana u bolnici te im omogućiti da veći dio terapije provode samostalno. Stoga je važno da se usluge mobilnog zdravstva ne razvijaju odvojeno od zdravstvenog sustava, već integrirano i sa sviješću da je m-zdravstvo pomoćno sredstvo za postizanje boljih rezultata za korisnike;

13. polazi od toga da izgradnja mobilnog zdravstva može na pozitivan način potaknuti poduzetništvo i stvaranje novih radnih mjesta u regijama. To bi koristilo i razvoju usluga koje se mogu ponuditi na nacionalnoj i kao i na internacionalnoj razini. Kako bi se još više potaknuo poduzetnički duh, potrebno je provesti razne inicijative, primjerice u obliku ponude izobrazbe i školovanja, poduzetničkih natječaja i savjetovanja o tome kako se snaći na tržištu. Za razvoj aplikacija kojima se mogu razmjenjivati informacije s pružateljima socijalnih i zdravstvenih usluga, potrebno je da poduzetnici bolje poznaju tehničke i semantičke standarde prema kojima rade socijalni i zdravstveni djelatnici; Razvojne aktivnosti moraju uspostaviti učinkovitu suradnju između javnog sektora i poslovnog svijeta;

Odnosi

14. naglašava da se m-zdravstvo istodobno treba promatrati kao nadopuna te kao prirodni sastavni dio tradicionalne zdravstvene skrbi. Nije riječ o izgradnji paralelnog sustava ili zamjeni stručnog znanja zaposlenika u zdravstvu. Također nije riječ o potpunom ukidanju osobnog kontakta između pacijenata i zdravstvenih djelatnika. Već se radi o tome da m-zdravstvo omogućuje veću kompetentnost pacijenata, bolju informiranost pacijenata i nove odnose između pacijenata i zdravstvenih djelatnika. Kako bi m-zdravstvo postalo snažnim instrumentom kako za građane tako i za zdravstvene djelatnike, potrebno je uložiti napore u obliku komunikacije usmjerene na određene ciljne skupine, osposobljavanje i dobro upravljanje promjenama;

15. Za razvoj m-zdravstva do sada je većinom bio odgovoran sektor javnog zdravstva. Uspješan razvoj mobilnog zdravstva međutim zahtijeva široku perspektivu i bliskiju suradnju između javnih i privatnih pružatelja zdravstvenih usluga, ponuđača i poduzetnika te naravno pacijenata i udruga pacijenata;

Gospodarstvo

16. iako na tom polju postoje znatne varijacije, utvrđuje da se brojni današnji modeli povrata troškova u europskim zdravstvenim sustavima temelje na provedenim zahvatima, osobnom odlasku liječniku i broju liječenih pacijenata. Obično se nadoknađuju troškovi za fizičko primanje osobe kojoj je potrebna njega, ali ne i u slučaju kada se pacijentu pomaže da ostane zdrav ili da u većoj mjeri sam upravlja vlastitim liječenjem. Kako bi se u potpunosti iskoristio potencijal m-zdravstva, osobito u promicanju zdravog života, možda treba razmisliti o novim modelima povrata troškova koji su jače usmjereni na vrijednosti;

17. ukazuje na to da, prema podacima Odbora za gospodarsku politiku EU-a (EPC), 30-40 % troškova za zdravstvo u državama članicama otpada na skupinu stanovnika stariju od 65 godina, a udio će tog stanovništva koji je 2010. godine iznosio 17 % ukupnog stanovništva prema prognozama do 2060. godine narasti na 30 %. Pored toga, očekuje se da će 2050. godine biti samo dvije zaposlene osobe na jednu osobu stariju od 65 godina, dok su 2004. godine to bile četiri zaposlene osobe. M-zdravstvo ima potencijal da pomogne u rješavanju izazova te demografske promjene i sve veće troškove zdravstvene skrbi, zato što, između ostalog, doprinosi i smanjenju boravaka u bolnici, većoj količini skrbi za sebe i boljem zdravstvenom stanju stanovnika EU-a;

Interoperabilnost

18. utvrđuje da razvoj m-zdravstva ukazuje na potrebu za pravnom, jezičnom i tehničkom interoperabilnosti. Djelotvorna elektronička razmjena podataka među različitim pružateljima usluga kao i između pacijenata i pružatelja usluga temelj je za bolju kvalitetu, više učinkovitosti i jači položaj pacijenata. Pritom je potrebno prije svega paziti da razvijena rješenja m-zdravstva omogućuju da se informacije razmjenjuju kako među različitim aplikacijama tako i između aplikacija i sustava koji se koriste u zdravstvenoj skrbi. To su osnovni uvjeti s obzirom da su europske zemlje suočene sa zajedničkim izazovima. EU može igrati važnu ulogu u naporima za izradu zajedničkih standarda i specifikacija. Istodobno veća interoperabilnost također podrazumijeva važnu ravnotežu između otvorenosti i sigurnosti jer povećana interoperabilnost ne smije rezultirati nekontroliranim tokom informacija. I dalje je od temeljne važnosti da se komunikacija zasniva na informiranom izboru u kontekstu relevantnih propisa i standarda zaštite;

Sigurnost i zaštita podataka

19. naglašava da uspješan razvoj m-zdravstva ovisi o osiguravanju zaštite privatnosti. Kako bi lokalne i regionalne vlasti mogle pružiti dobru i sigurnu zdravstvenu skrb od ključne je važnosti povjerenje građana u zdravstvo i savjesno postupanje s podacima pacijenta. Pritom naravno treba osigurati da osjetljivi podaci ne dođu u ruke neovlaštenih osoba i da se ne koriste u neke druge svrhe bez odobrenja dotične osobe. Stoga bi trebalo razmisliti jesu li pored postojećih propisa potrebne i daljnje kontrole, smjernice ili certificiranje usluga m-zdravstva koje nude pružatelji usluga. Trebalo bi također potaknuti razvoj pouzdanih i sigurnih uređaja koji mogu identificirati osobu putem biometrijskih podataka;

20. smatra da pravne akte treba oblikovati tako da ne otežavaju istraživanje i sustavna poboljšanja kvalitete više od mjere koja je potrebna kako bi se osigurala zaštita pacijentovih podataka. Potrebno je pronaći najveću moguću ravnotežu između potrebne zaštite osobnih podataka i tradicije koja postoji u zdravstvu, da se uz pomoć prikupljenih informacija pokušaju postići bolja kvaliteta i bolji rezultati za sadašnje i buduće pacijente. Odbor regija u vezi s tim naglašava potrebu da se ovaj aspekt uzme u obzir prilikom izrade prijedloga za novu uredbu o zaštiti podataka, kako bi se u svrhu optimizacije osigurala odgovarajuća ravnoteža obaju ciljeva;

21. smatra iznimno važnim da građani budu uvjereni da su usluge m-zdravstva koje im nude ili preporučaju zdravstveni djelatnici sigurne te da doprinose boljem zdravlju i većoj kvaliteti života. Između ostalog bit će potrebno osigurati iz medicinskoga pogleda najvišu moguću kvalitetu m-zdravstva. S tim u vezi Odbor preporučuje jasno razlučivanje aplikacija za zdrav život i medicinskih uređaja. Usluge m-zdravstva u drugoj kategoriji moraju se ocjenjivati uz pomoć općeprihvaćenih metodologija za procjenu medicinskih uređaja i metoda te moraju biti u skladu s Direktivom 93/42/EEZ o medicinskim proizvodima. Osim toga, nužne su i jasne informacije, kako bi se korisnici, pacijenti i zdravstveni djelatnici mogli odlučiti za određene usluge m-zdravstva, koje im u određenom slučaju najbolje odgovaraju;

Supsidijarnost

22. ukazuje na to da su države članice nadležne za organizaciju i pružanje zdravstvenih usluga. U brojnim državama članicama lokalne i regionalne vlasti odgovorne su za cjelokupnu zdravstvenu i socijalnu politiku ili za njen značajni dio. Stoga lokalne i regionalne vlasti igraju središnju ulogu za razvoj zdravstva i njegovu digitalizaciju putem e-zdravstva i m-zdravstva. To zahtijeva blisku suradnju s lokalnim i regionalnim vlastima te poštovanje načela supsidijarnosti u daljnjem radu EU-a na području m-zdravstva.

Bruxelles, 4. prosinca 2014.

*Predsjednik
Odbora regija*

Michel LEBRUN

III.

(Pripremni akti)

ODBOR REGIJA

Mišljenje Odbora regija – Paket mjera za ekološku proizvodnju

(2015/C 019/18)

Izvjestiteljica	Willemien Hester Maij, zastupnica u pokrajini Overijssel (NL/EPP)
Referentni dokumenti	Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Plan djelovanja za budućnost ekološke proizvodnje u Europskoj uniji COM(2014) 179 final Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda, izmjeni Uredbe (EU) br. XXX/XXX Europskog parlamenta i Vijeća [Uredba o službenim kontrolama] i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 – COM(2014) 180 final

I. PREPORUKE O POLITIKAMA

ODBOR REGIJA

Ciljevi paketa mjera

1. podržava ciljeve koje je Komisija postavila za ekološku proizvodnju, a to su: uklanjanje prepreka održivom razvoju ekološke proizvodnje, poticanje učinkovitog razvoja unutarnjeg tržišta i jamčenje ravnopravne konkurencije poljoprivrednicima i gospodarskim subjektima te naposljetku održavanje ili čak povećanje povjerenja potrošača u ekološke proizvode;

2. preporučuje da se poboljša postojeća Uredba (EZ) br. 834/2007 o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda. Iako ostaje nepokolebljiv u svojoj predanosti načelima ekološke poljoprivrede, među scenarijima koje Komisija ispituje, Odbor regija daje prednost scenariju za poboljšani *status quo*, što podrazumijeva izmjenu postojećeg zakonodavstva i njegovu bolju provedbu. Odbor uzima na znanje, međutim, da se Komisija zapravo odlučila za korjenitu promjenu zakona koja će pooštriti pravila i ukinuti svaku fleksibilnost. OR vjeruje da se održiv rast i povjerenje potrošača temelje na integritetu poduzetnika i na proizvodnom sustavu, kao i na njegovoj prilagodbi različitim poljoprivredno-klimatskim uvjetima te stupnju razvoja u različitim regijama EU-a. Stoga integritet nije moguće postići samo pooštavanjem pravila. Pooštavanje pravila ima izravne posljedice na održivost sektora. Komisija smatra da će taj učinak biti prolazan, ali OR vjeruje da ne postoji dovoljno dokaza koji podržavaju to stajalište te, dok se procjenom ne dokaže njegova točnost, daje prednost razvojnoj opciji, koja uključuje poboljšanje postojećeg zakonodavstva, u odnosu na predloženu radikalnu opciju koja podrazumijeva korjenitu promjenu zakona;

3. izražava zadovoljstvo činjenicom da je Komisija izradila plan djelovanja za prijelaz na novi pravni okvir. No, OR je razočaran tim planom djelovanja iz triju razloga. Prvo, plan ne nudi konkretne ciljeve koje je potrebno postići u cilju širenja sektora. Drugo, plan nema vlastiti proračun, osim proračuna Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR). Taj je fond ograničen i postoji opasnost da će se velik dio raspoloživih sredstava morati iskoristiti za plaćanje naknada u skladu s člankom 20. (obaveza u vezi s tragovima nedopuštenih tvari). Treće, lokalna i regionalna dimenzija nije prisutna, iako se spominje u općim načelima ekološke proizvodnje navedenima u članka 4. točki (g) nacрта uredbe. OR smatra da se time propušta dobra prilika s obzirom na to da su lokalne i regionalne vlasti izravno uključene u razvoj ekološke poljoprivrede jer sudjeluju u financiranju mjera poduzetih u sklopu programa ruralnog razvoja te traži da se taj plan osnaži i bolje financira;

Supsidijarnost i proporcionalnost

4. neke predložene mjere, naročito ukidanje mogućnosti da države članice odobravaju izuzeća, izazivaju zabrinutost sa stajališta supsidijarnosti s obzirom da je upitno jesu li one nužne za postizanje postavljenih ciljeva te donose li jasnu korist. Nadalje, prijedlog prelazi okvir potrebnog; sveobuhvatna revizija postojećeg zakonodavstva preuranjena je i preširoka te predstavlja moguću povredu načela proporcionalnosti s obzirom da postoje drugi manje restriktivni načini postizanja željenih rezultata. Navedeni problemi istaknuti su u sklopu savjetovanja o supsidijarnosti koje je proveo Odbor regija ⁽¹⁾.

Struktura uredbe

5. preporučuje da se delegirani akti predviđeni u Poglavlju III., Pravila proizvodnje, izrade kao sastavni dio glavnog teksta uredbe kako bi OR mogao izraziti svoje mišljenje o tom ključnom dijelu regulacije koja se razmatra.

Ona se sastoje od samo jedne uredbe nadopunjene prilogima koji sadrže specifična pravila koja se primjenjuju na proizvodnju. Uredba se sastoji od 45 članaka od kojih 29 predviđaju delegirane akte. Odbor regija nije nadležan za procjenu delegiranih akata, a oni postoje u svim dijelovima uredbe. Posebice, 13 delegiranih akata koji se odnose na pravila proizvodnje od presudne su važnosti za održavanje sektora ekološke poljoprivrede na lokalnoj i regionalnoj razini. Članak 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije predviđa da ključni elementi nekog područja moraju biti sadržani u zakonodavnom aktu te stoga ne mogu potpadati pod delegiranje ovlasti. Struktura uredbe je stoga u suprotnosti s temeljnim načelima Ugovora;

6. preporučuje da se Prijedlog razmotri zajedno s prijedlogom uredbe o službenim kontrolama. Prijedlog uredbe o službenim kontrolama se i bavi nadzorom pravila ekološke proizvodnje i označivanja. U svom mišljenju o toj uredbi, OR je izrazio prigovore u vezi s ovlasti Komisije da usvaja delegirane akte o specifičnim pravilima provedbe službenih kontrola. OR je naglasio da je nužno uključiti izravno u uredbu sve odredbe koje imaju znatan utjecaj na aktivnosti nadzora i na proračune država članica;

Predmet, područje primjene i definicije

7. preporučuje da se jasno ograniči područje primjene propisa za proizvodnju i nadzor, koji bi trebali vrijediti do trenutka kad ekološki proizvod bude upakiran, označen i stavljen na raspolaganje krajnjem potrošaču u ambalaži koja se ne može otvoriti prije prodaje, ili, u slučaju proizvoda koji se prodaju u rinfuzi, do trenutka kad se izvadi iz originalne ambalaže ili, u slučaju ambalaže koja se može otvoriti, do trenutka prodaje krajnjem potrošaču;

8. preporučuje da se definicija „skupine subjekata” koja se pojavljuje u članku 3. također temelji na regionalnoj definiciji pojma „malog poljoprivrednika” na osnovi poslovnog prometa. Komisija definira pojam „skupine subjekata” u cilju smanjenja administrativnog tereta pojedinim malim poljoprivrednicima. OR pozdravlja tu namjeru Komisije, ali ne može prihvatiti definiciju pojma „mali poljoprivrednik” koja se temelji isključivo na broju hektara korištene poljoprivredne površine; pet hektara zemljišta za hortikulturu u stakleniku doista predstavlja veliko poljoprivredno dobro, dok pet hektara planinskog pašnjaka predstavlja malo poljoprivredno dobro.

⁽¹⁾ Savjetovanje Mreže za praćenje primjene načela supsidijarnosti i Stručne skupine za supsidijarnost koje je trajalo od 16. travnja do 26. svibnja 2014. Izvješće dostupno na: [http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/Observations2014/COM%20\(2014\)%20180%20860ce890ecc54e2dbf32defbd5e433c4/Report%20consultation%20Organic%20farming.pdf](http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/Observations2014/COM%20(2014)%20180%20860ce890ecc54e2dbf32defbd5e433c4/Report%20consultation%20Organic%20farming.pdf)

Pravila proizvodnje

9. preporučuje da se zadrži mogućnost istovremenog bavljenja različitim vrstama poljoprivredne proizvodnje. U članku 7., stavku 1. alineji a), koji se odnosi na opća pravila proizvodnje, Komisija ukida postojeću praksu miješanih poljoprivrednih dobara koja se bave i ekološkom i konvencionalnom poljoprivredom. Oko jedne četvrtine europskih ekoloških poljoprivrednih dobara bavi se i tradicionalnom i ekološkom proizvodnjom. Ta dobra koja istovremeno primjenjuju oba vida poljoprivrede u potpunosti podliježu kontroli nadzornih tijela ekološkog sektora. OR smatra da ta mješovita proizvodnja ima pozitivnu ulogu u razmjeni između ekološke i tradicionalne poljoprivrede te da doprinosi održivosti poljoprivrede i uvođenju inovacija. OR se boji da bi zabrana usporedne proizvodnje mogla uzrokovati nestanak nekih ekoloških proizvođača ili ih prisiliti da u cilju zaobilazanja tog pravila spas traže u administrativnom rješenju na način da rascijepu dobro u dva dijela;

10. poziva na sporazume s uzgajivačima i proizvođačima o realnom prijelaznom razdoblju za primjenu pravila o 100 %-tnom ekološkom reproduksijskom materijalu. Komisija ukida razna odstupanja od pravila te u člancima 10., 11. i 12. predlaže da se dopusti korištenje samo ekoloških reproduksijskih sirovina u ekološkom uzgoju biljaka, proizvodnji biljnih proizvoda, uzgoju životinja, morskih algi i životinja akvakulture. Mnoge regije još su daleko od te prakse jer im nije dostupna dovoljna količina ekoloških sirovina. Zbog toga Komisija predviđa prijelazno razdoblje do 31. prosinca 2021. godine. OR smatra da će taj rok biti realan samo uz posebne mjere podrške i traži da se on procijeni u 2019. godini kako bi se osiguralo da neće izazvati nestašicu reproduksijskog materijala i smanjenje proizvodnje;

11. preporučuje da se pravila upisa ekoloških vrsta u službeni popis prilagode prije ukidanja izuzeća za korištenje sjemena. U svom Mišljenju o temi *Poljoprivredni genetski resursi: od očuvanja do održive uporabe* (CdR 2014/1277 fin), OR napominje da propisi o upisivanju vrsta i sorti u službeni popis nisu prilagođeni ekološkom sjemenu. Odbor regija smatra da novi prijedlog uredbe o proizvodnji i stavljanju na tržište materijala za biljnu reprodukciju mora ponuditi mogućnost certifikacije sjemena na temelju kriterija prilagođenih ekološkoj poljoprivredi;

12. primjećuje da u članku 20., snizujući prag za nedopuštene tvari u ekološkim proizvodima, Komisija prelazi sa sustava koji je obavezujuć u korištenju sredstava na sustav koji je obavezujuć za konačni proizvod. OR se ne slaže s uvođenjem zasebnog sustava koji je obavezujuć u pogledu konačnog proizvoda u sektoru ekološke proizvodnje te smatra da svi europski prehrambeni proizvodi moraju zadovoljiti iste zahtjeve prehrambene sigurnosti;

13. ako se dugoročno odredi granica za nedopuštene tvari u ekološkim proizvodima, trebalo bi prethodno utvrditi jasnija pravila temeljem kojih bi države članice proizvođačima nadoknađivale ranije gubitke. Ekološkom poljoprivredniku praktički je nemoguće izbjeći prisutnost tragova nedopuštenih tvari u njegovim proizvodima ako se njegovi susjedi bave tradicionalnom poljoprivredom i ne poduzimaju nikakve mjere predostrožnosti protiv moguće kontaminacije. OR smatra da se trošak štete koja proizlazi iz takvog oduzimanja certifikata ne može prebaciti na ekološkog proizvođača ili na lokalne ili regionalne vlasti. Prijedlog uredbe predviđa da države članice smiju obaviti nacionalne isplate koristeći se instrumentima Zajedničke poljoprivredne politike kako bi nadoknadle nastale gubitke. No, Komisija ne navodi pojedinosti o proračunskim posljedicama te mjere jer pravila isplate naknada nisu jasna;

Trgovina s trećim zemljama

14. navodi da Komisija predlaže sustav prema kojem bi se načelom jednakovrijednosti u pogledu trgovine s trećim zemljama bavilo u sklopu trgovinskih sporazuma. Usporedba mjera nadzora i pravila proizvodnje na taj bi način bila sastavni dio predmetnog trgovinskog sporazuma. Odbor regija smatra taj pristup nedovoljno transparentnim i moguće štetnim za povjerenje potrošača te savjetuje da se u pogledu jednakovrijednosti u trgovinske sporazume uvedu postupovna pravila na temelju kojih Komisija može voditi transparentne pregovore s trećim zemljama. Kako bi se poboljšala transparentnost tijekom pregovora o sporazumima, trebao bi postojati mandat Europskog vijeća, popraćen pravilima, a Komisija bi trebala izvješćivati Vijeće o postignutim sporazumima;

Postupovne, prijelazne i završne odredbe

15. preporučuje da se zadrži postojeća praksa koja se sastoji od provođenja redovnih inspekcija na terenu. U članku 44., stavku 3., Prijedlog uredbe sadrži izmjenu članka 23. Prijedloga uredbe o službenim kontrolama. Postojeća praksa godišnjih terenskih inspekcija tako je zamijenjena sustavom nadzora koji se zasniva na procjeni rizika. Razlog za tu izmjenu je nastojanje da se smanje troškovi. Kao i IFOAM (*International Federation of Organic Agriculture Movements*), AREPO (*Association of European Regions for Products of Origin*) i EOCC (*European Organic Certifiers Council*), i OR smatra da je ta izmjena nepoželjna. Kontrole su važne sa stajališta povjerenja potrošača i informacija za proizvođače;

Plan djelovanja za ekološku proizvodnju

16. preporučuje da se uspostavi platforma za praćenje i procjenu plana djelovanja u cilju promicanja plana i procjene njegove provedbe. Sudionici u platformi potjecali bi iz „zlatnog trokuta” koji se sastoji od gospodarskih subjekata, javnih službi te svijeta obrazovanja i istraživanja. Točnije, radilo bi se o predstavnicima poslovnog svijeta, obrazovnog i znanstvenog sektora te država članica i regija, uz panel potrošača i ekoloških udruga. OR savjetuje Komisiji da postavi cilj da se do 2020. godine na 10 % zemljišta koristi ekološka proizvodnja. Članci 17. i 18. navode aktivnosti koje provode regije, a koje bi platforma mogla usklađivati;

17. potiče uvođenje ekoloških proizvoda u javnu prehranu. Prehrana u obrazovnim, javnim i zdravstvenim ustanovama, kao i poduzećima, može potaknuti razvoj i organizaciju lokalne ekološke proizvodnje. Uvođenje ekoloških proizvoda u objekte za prehranu često je dio mjera lokalnih politika. OR poziva na ulaganje napora kako bi se osiguralo da 75 % hrane u školskim kantinama bude pripremljeno od zdravih, ekoloških i/ili lokalnih proizvoda te da se uspostavi baza podataka s informacijama i idejama o zdravim, ekološkim i regionalnim proizvodima u javnoj prehrani;

18. poziva na zaštitu resursa vode i prirodnog okoliša putem ekološke poljoprivrede. Nekoliko regija zabilježilo je pozitivna iskustva u kojima su se uz pomoć ekološke poljoprivrede zaštitili resursi vode i prirodni okoliš. OR poziva na razmjenu iskustava kako bi se lokalne i regionalne vlasti potaknule da se u to uključe.

II. PREPORUKE ZA AMANDMANE**Amandman 1.**

Nova uvodna izjava 9:

Prijedlog Komisije	Izmjena OR-a
	<u>Potrebno je omogućiti određen stupanj fleksibilnosti u primjeni pravila proizvodnje kako bi se omogućila prilagodba pravila i zahtjeva lokalnim klimatskim i geografskim uvjetima, posebnim praksama uzgoja i fazama razvoja ekološke proizvodnje. To bi trebalo omogućiti uvođenje iznimaka, ali samo u okviru specifičnih uvjeta predviđenih zakonodavstvom EU-a. Veća fleksibilnost ne smije biti u suprotnosti s naporima za uvođenje certifikacije, koji moraju biti učinkoviti i usklađeni, što znači da će se jasni kriteriji i pravila za primjenu izuzeća morati postaviti i uključiti u osnovnu uredbu.</u>

Obrazloženje

Svrha amandmana je osigurati da sadašnji nacrt uredbe uključuje fleksibilnost koja omogućuje uzimanje u obzir lokalnih uvjeta.

Amandman 2.

Članak 2., stavak 1.

Prijedlog Komisije	Izmjena OR-a
Ova se Uredba primjenjuje na poljoprivredne proizvode navedene u Prilogu I. Ugovoru o funkcioniranju Europske unije („Ugovor”) te na određene druge proizvode navedene u Prilogu I. ovoj Uredbi, u mjeri u kojoj se ti poljoprivredni proizvodi i ti drugi proizvodi namjeravaju proizvoditi, pripremati, distribuirati, stavljati na tržište, uvoziti ili izvoziti kao ekološki.	Ova se Uredba primjenjuje na poljoprivredne proizvode navedene u Prilogu I. Ugovoru o funkcioniranju Europske unije („Ugovor”) te na određene druge proizvode navedene u Prilogu I. ovoj Uredbi, u mjeri u kojoj se ti poljoprivredni proizvodi i ti drugi proizvodi namjeravaju proizvoditi, pripremati, distribuirati, stavljati na tržište, uvoziti ili izvoziti kao ekološki <u>i do trenutka kad budu upakirani, označeni i stavljeni na raspolaganje krajnjem potrošaču u ambalaži koja se ne može otvoriti prije prodaje ili, u slučaju proizvoda koji se prodaju u rinfuzi, do trenutka kad dođu do krajnjeg potrošača izvan originalne ambalaže ili u ambalaži koja se može otvoriti.</u>
Proizvodi lova u divljini i ribolova u slobodnim vodama ne smatraju se ekološkim proizvodima.	Proizvodi lova u divljini i ribolova u slobodnim vodama ne smatraju se ekološkim proizvodima.

Obrazloženje

Potrebno je osigurati jasno definiranje opsega nadzora i primjene pravila proizvodnje od trenutka kad proizvod napusti gospodarstvo do trenutka kad se upakira u ambalažu koja se ne može otvoriti prije prodaje i/ili do trenutka kad dođe do krajnjeg potrošača.

Amandman 3.

Članak 3., stavak 7.

Prijedlog Komisije	Izmjena OR-a
„skupina subjekata” znači skupina u kojoj je svaki subjekt poljoprivrednik koji posjeduje gospodarstvo s do pet hektara korištene poljoprivredne površine i koji se može, uz proizvodnju hrane ili hrane za životinje, baviti i preradom hrane ili hrane za životinje;	„skupina subjekata” znači skupina u kojoj je svaki subjekt poljoprivrednik koji <u>se prema postojećim pravilima u određenoj državi članici može definirati kao mali poljoprivrednik posjeduje gospodarstvo s do pet hektara korištene poljoprivredne površine</u> i koji se može, uz proizvodnju hrane <u>i/ili</u> hrane za životinje, baviti i preradom hrane <u>i/ili</u> hrane za životinje;

Obrazloženje

Definicija pojma „mali poljoprivrednik” uvelike ovisi o lokalnom okruženju. Države članice stoga moraju imati mogućnost da same odrede definiciju tog pojma.

Amandman 4.

Članak 7., stavak 1., alineja a)

Prijedlog Komisije	Izmjena OR-a
Subjekti moraju poštovati sljedeća opća pravila proizvodnje:	Subjekti moraju poštovati sljedeća opća pravila proizvodnje:
(a) cijelim se poljoprivrednim gospodarstvom ili akvakulturnom djelatnošću upravlja u skladu sa zahtjevima koji se primjenjuju na ekološku proizvodnju;	(a) sveukupnim se poljoprivrednim gospodarstvom ili akvakulturnom djelatnošću <u>ili nekim njegovim određenim dijelom</u> upravlja u skladu sa zahtjevima koji se primjenjuju na ekološku proizvodnju;

Obrazloženje

Mješovita poljoprivredna proizvodnja ima pozitivnu ulogu u razmjeni između ekološke i tradicionalne poljoprivrede. Zabrana mješovite poljoprivredne proizvodnje mogla bi uzrokovati nestanak nekih ekoloških proizvođača.

Amandman 5.

Članak 20.

Prijedlog Komisije	Izmjena OR-a
Prisutnost neodobrenih proizvoda i tvari	Prisutnost neodobrenih proizvoda i tvari
1. Proizvodi u kojima se otkrije prisutnost proizvoda ili tvari koje nisu odobrene u skladu s člankom 19. iznad utvrđenih razina, posebno uzimajući u obzir Direktivu 2006/125/EZ, ne stavljaju se na tržište kao ekološki proizvodi.	1. Proizvodi u kojima se otkrije prisutnost proizvoda ili tvari koje nisu odobrene u skladu s člankom 19. iznad utvrđenih razina, posebno uzimajući u obzir Direktivu 2006/125/EZ, ne stavljaju se na tržište kao ekološki proizvodi.
2. Kako bi se osigurale učinkovitost, djelotvornost i transparentnost ekološke proizvodnje i sustava označavanja, Komisija se ovlašćuje za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 36. u pogledu posebnih kriterija i uvjeta za primjenu razina iz stavka 1. i u pogledu određivanja tih razina i njihove prilagodbe uzevši u obzir tehnički razvoj.	2. Kako bi se osigurale učinkovitost, djelotvornost i transparentnost ekološke proizvodnje i sustava označavanja, Komisija se ovlašćuje za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 36. u pogledu posebnih kriterija i uvjeta za primjenu razina iz stavka 1. i u pogledu određivanja tih razina i njihove prilagodbe uzevši u obzir tehnički razvoj.
3. Odstupajući od članka 211. stavka 1. Uredbe (EU) br. 1308/2013 i podložno odobrenju Komisije bez primjene postupka iz članka 37. stavka 2. ili 3. ove Uredbe, države članice mogu dodijeliti nacionalna plaćanja kako bi se poljoprivrednicima nadoknadili gubici nastali zbog onečišćenja njihovih poljoprivrednih proizvoda neodobrenim proizvodima ili tvarima što ih sprječava da te proizvode stavljaju na tržište kao ekološke pod uvjetom da su poljoprivrednici poduzeli sve prikladne mjere za sprječavanje rizika od takvog onečišćenja. Države članice mogu koristiti i instrumente Zajedničke poljoprivredne politike kako bi se u cijelosti ili djelomično pokrili takvi gubici.	3. Odstupajući od članka 211. stavka 1. Uredbe (EU) br. 1308/2013 i podložno odobrenju Komisije bez primjene postupka iz članka 37. stavka 2. ili 3. ove Uredbe, države članice mogu dodijeliti nacionalna plaćanja kako bi se poljoprivrednicima nadoknadili gubici nastali zbog onečišćenja njihovih poljoprivrednih proizvoda neodobrenim proizvodima ili tvarima što ih sprječava da te proizvode stavljaju na tržište kao ekološke pod uvjetom da su poljoprivrednici poduzeli sve prikladne mjere za sprječavanje rizika od takvog onečišćenja. Države članice mogu koristiti i instrumente Zajedničke poljoprivredne politike kako bi se u cijelosti ili djelomično pokrili takvi gubici.

Obrazloženje

OR se ne slaže s uvođenjem samostojećeg sustava koji je obavezujuć u pogledu konačnog proizvoda u sektoru ekološke proizvodnje.

Amandman 6.

Članak 30.

Prijedlog Komisije	Izmjena OR-a
Ekvivalentnost na temelju trgovinskog sporazuma	Ekvivalentnost na temelju trgovinskog sporazuma
Priznata treća zemlja iz članka 28. stavka 1. točke (b) podtočke ii. prve alineje treća je zemlja kojoj je u okviru trgovinskog sporazuma Unija priznala da ima sustav proizvodnje koji ispunjuju jednake ciljeve i načela primjenom pravila proizvodnje kojima se osigurava jednako jamstvo sukladnosti onome u Uniji.	<u>1. Priznata treća zemlja iz članka 28. stavka 1. točke (b) podtočke ii. prve alineje treća je zemlja kojoj je u okviru trgovinskog sporazuma Unija priznala da ima sustav proizvodnje koji ispunjuju jednake ciljeve i načela primjenom pravila proizvodnje kojima se osigurava jednako jamstvo sukladnosti onome u Uniji.</u> <u>2. Komisija utvrđuje pravila postupka za priznavanje trećih zemalja u okviru trgovinskih sporazuma.</u> <u>3. Komisija pregovara o trgovinskim sporazumima na temelju mandata Europskog vijeća, popraćenog pravilima.</u>

Obrazloženje

Ako se želi povećati povjerenje potrošača, načelo jednakovrijednosti mora se temeljiti na usporedbi pravila proizvodnje i mjera nadzora.

Amandman 7.

Članak 36., stavak 3.

Prijedlog Komisije	Izmjena OR-a
Izvršavanje delegiranja	Izvršavanje delegiranja
3. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.	3. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu, i Vijeću i <u>Odboru regija.</u>

Obrazloženje

OR smatra da u svojstvu europskog savjetodavnog tijela mora moći izraziti mišljenje o temama od ključne važnosti za regije. S obzirom na to da Ugovor ne dopušta OR-u da savjetuje Komisiju o delegiranim aktima, OR bi želio o delegiranim aktima savjetovati Europski parlament i Vijeće.

Amandman 8.

Članak 44., stavak 3.3, točka c)

Prijedlog Komisije	Izmjena OR-a
U vezi s pravilima iz članka 1. stavka 2. točke (j), delegiranim aktima iz stavka 2. ovog članka utvrđuju se pravila o:	U vezi s pravilima iz članka 1. stavka 2. točke (j), delegiranim aktima iz stavka 2. ovog članka utvrđuju se pravila o:
(c) učestalosti službenih kontrola subjekata te slučajevima i uvjetima u kojima se određeni subjekti izuzimaju iz određenih službenih kontrola;	(c) učestalosti službenih kontrola subjekata te slučajevima i uvjetima u kojima se određeni subjekti izuzimaju iz određenih službenih kontrola;

Obrazloženje

Redovne terenske kontrole važne su sa stajališta povjerenja potrošača i informacija za proizvođače. Stoga ih je važno zadržati.

Amandman 9.

Prilog II., Dio II., 1.4.1

Prijedlog Komisije	Izmjena OR-a
1.4.1 Opći zahtjevi u pogledu hranidbe U pogledu hranidbe primjenjuju se sljedeća pravila:	1.4.1 Opći zahtjevi u pogledu hranidbe U pogledu hranidbe primjenjuju se sljedeća pravila:
(a) hrana za životinje dobiva se u prvom redu s poljoprivrednog gospodarstva na kojem se stoka drži ili s drugih ekoloških gospodarstava na istom području;	(a) hrana za životinje dobiva se u prvom redu s poljoprivrednog gospodarstva na kojem se stoka drži ili s drugih ekoloških gospodarstava na istom području <u>kad to resursi omogućavaju; u suprotnom, uz posebno odobrenje hrana se može nabaviti izvan regije;</u>

Obrazloženje

Ovaj bi zahtjev uzrokovao nestanak mnogih ekoloških gospodarstava koja se bave uzgojem životinja u brojnim europskim regijama s obzirom na to da je danas poljoprivrednicima vrlo teško u potpunosti se oslanjati na vlastita ili susjedna gospodarstva za prehranu životinja.

Bruxelles, 4. prosinca 2014.

Predsjednik
Odbora regija

Michel LEBRUN

ISSN 1977-1088 (elektroničko izdanje)
ISSN 1977-060X (tiskano izdanje)

Ured za publikacije Europske unije
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

HR